

fiat wokół nas

DWUMIESIĘCZNIK
ROK 6 - NUMER 33 - LIPIEC 2001

CZASOPISMO BEZPŁATNE
PRACOWNIKÓW
GRUPY FIAT W POLSCE

Powertrain
nowa S11a

connection in movement

Technologia
rozwija się szybko.
My posiadamy
narzędzia rozwoju.

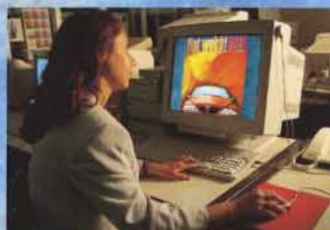
**Dzięki nam widzisz innych
i sam jesteś lepiej widoczny**

ROZWIĄZANIA DLA PRZEDSIĘBIORSTW

USŁUGI WYDAWNICZE I REKLAMOWE

WYDAWNICTWA TECHNICZNE

SYSTEMY BAZ DANYCH I DOKUMENTACJI

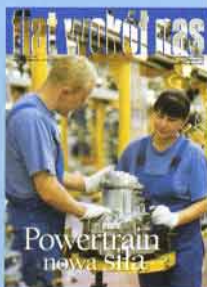
KOMUNIKACJA W PROMIENIU 360 STOPNI

Satiz Poland Sp. z o.o. - ul. 11 Listopada 60/62, 43-300 Bielsko-Biała - Tel. +48 33 8132761 - Fax +48 33 8134176 - E-mail: satizpolska@fiat.com
Satiz S.r.l. - Via Marengo, 32-10126 Torino - Tel. ++39 0116866487-592 - Fax ++39 0116866444 - <http://www.satiz.it>

SATIZmsx
INTERNATIONAL

An MSX International Company

w numerze

numer 33 – lipiec 2001

fiat wokół nas

rok 6 – numer 33 – lipiec 2001

Wydawca: Fiat Auto Poland
43-300 Bielsko-Biała
Ul. Grażyńskiego 141
Tel. 033/8132775
Fax 033/8134176

Projekt Wydawniczy: Satiz Poland sp. z o.o.

Redaktor Naczelny: Maciej A. Brzozowski

Z-ca Redaktora
Naczelnego: Francesco Novo

Koordinacja: Jerzy Piekarczyk

Odpowiedzialny za edycję
w koncernie Fiat: Simone Migliarino

Biurowie reklamy: Nikola Wajda
tel.: 033/813 27 61

Opracowanie,
skanowanie, skład
i przygotowanie do druku: Satiz Poland
Bielsko-Biała

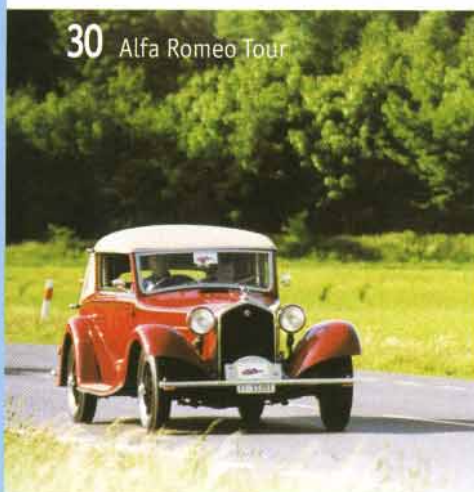
Dyrektor artystyczny: Massimo Buffa
EOS Poland

Druk: Dimograf
Bielsko-Biała
Nakład: 16 000 egz.

Redakcja: Satiz Poland
ul. 11 Listopada 60/62,
43-300 Bielsko-Biała
Filippo Gallino,
Jacek Albiński,
Mirosława Malich,
Jerzy Piekarczyk

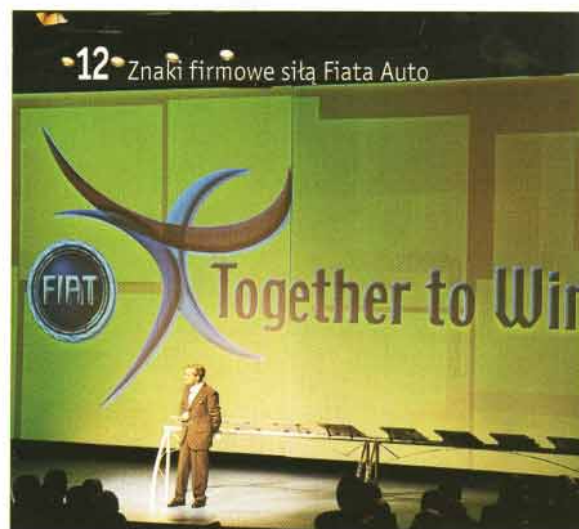
Sekretariat: Gabriela Kolonko
e-mail: satizpolska@fiat.com

- 4** O tym się mówi
- 6** Ze świata Fiata
- 8** Chwila refleksji:
Jan Pietrzak
- 10** Grupa Fiat w I kwartale
- 20** Powertrain:
przyszłość mechaniki
- 24** Teksid za Chińskim Murem
- 26** ISO 14001 dla Fenice

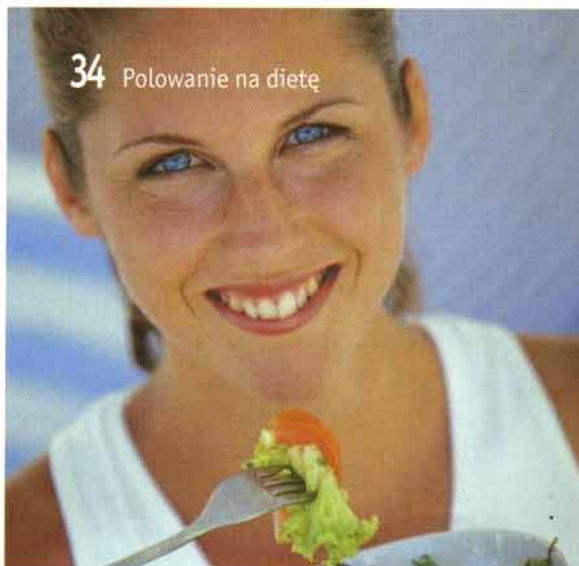
- 30** Alfa Romeo Tour

- 54** Podróże:
Magia złotej Pragi
- 56** Porady:
Wakacyjna apteczka
- 58** Video:
Romans z czarnym humorem
- 59** Książki:
Agata, Judyta i Poczwarka
- 60** Zdrowie:
Sezon na (k)leszcza
- 62** Cennik samochodów

- 12** Znaki firmowe siłą Fiata Auto

- 28** NH Bizon w Akademii Marek
- 29** Nowy traktor NHB
- 42** Znani polscy
rysownicy-satyrzyści
- 48** Ekonomia:
Spółeczeństwo w erze zmian
- 50** Kuchnia:
Krótkie przepisy
na makaron
- 52** Osobliwości:
Wewnętrzne niżej i wyżej

- 34** Polowanie na dietę

O tym się mówi

Dziewiąty Bieg Fiata

Swoje święto podczas Dni Bielska-Białej obchodzili również miłośnicy sportu. W niedzielny ranek ok. 1500 osób, w tym goście z zagranicy, wyruszyło sprzed bramy głównej Fiat Auto Poland w IX już Biegu Fiata. Zwycięzcą został Waldemar Glinka z GLKS Świdnica, pobijając rekord trasy. Drugi na metę przybiegł Artur Osman (Express Katowice), trzeci – Jacek Kasprzyk (Wawel Kraków). Wśród kobiet najlepsza była Dorota Gruca. Każdy uczestnik otrzymał pamiątkową koszulkę i kilka upominków, zaś pierwszych 300 biegaczy nagrodzono dodatkowo pamiątkowymi medalami.

Udane deszczowe Dni

Tegoroczne Dni Bielska-Białej należały zdaniem organizatorów do najbardziej udanych. Choć pogoda nie rozpieszczała, na same tylko bileutowane imprezy dotarło prawie 17 tys. osób. Między 7 a 10 czerwca miasto przeżywało prawdziwą inwazję gwiazd. Prosto z Opola na scenę Filii Politechniki Łódzkiej trafił zdobywca Superjedynki, Ryszard Rynkowski. Publiczność sobotniego Kabaretu rozbawili do łez Krzysztof Dauk-szewicz i Marcin Daniec. Rekordy popularności pobiła Beata Kozidrak z zespołem Bajm, przyciągając, mimo deszczu, ponad 7 tys. widzów. Dzięki udziałowi sponsorów m. in. Fiat GM Powertrain, całe rodziny miały możliwość uczestniczenia w większości imprez, nie nadwyrażając budżetu domowego.

Festyn z Teksidem

Zwiedzenie zakładów, w których pracują członkowie rodzin, jest tradycją Dnia Rodzinnego. Family Day w Teksid Poland SA umożliwił zwiedzenie zarówno Odlewni Żeliwa w Skoczowie jak i Odlewni Aluminium w Bielsku-Białej. Pracownicy i ich rodziny spotkały się później na stadionie skoczowskim i na bielskim basenie, gdzie odbyły się imprezy sportowe, zarówno dla dorosłych jak i dzieci oraz występy orkiestry dętej i zespołów artystycznych.

Kilkugodzinny festyn na wolnym powietrzu zakończyła loteria z nagrodami. Losowano m. in. rower górski, mikrofalówki, hulajnogi i obrazy.

Dealerzy na kortach

II Mistrzostwa Polski Dealerów Fiata w tenisie ziemnym odbyły się w Wejherowie pod patronatem prezesa Fiat Auto Poland. 18 uczestników rozegrało mecze tenisowe w dwóch kategoriach: prezesi i właściciele firm (I miejsce zajął Leszek Prokop z U-Car w Skierniewicach) oraz przedstawiciele firm i pracownicy dealerów Fiata (zwyciężył Robert Stępień z Auto Service w Stalowej Woli). Mistrzostwa, których celem jest integracja dealerów z przedstawicielami firm współpracujących z Fiatem, sponsorowali m. in. Fiat Auto Poland, Fiat Bank Polska, Fiat Finance Polska.

ISO 14001 dla Karoserii w Tychach

W dniu 3 lipca 2001 roku Fiat Auto Poland Zakład Karoserii w Tychach otrzymał Certyfikat potwierdzający zgodność stosowanego Systemu Zarządzania Środowiskiem z normą ISO 14001.

Do Certyfikatu przygotowywano się od kwietnia roku 2000. Powołano Prezydium Zarządzania Środowiskiem i rozpoczęto cykl szkoleń, którymi objęto ponad 4 tys. osób, w tym ponad 3,5 tys. pracowników fizycznych. Specjaliści Zakładów Badań i Atestacji Zetom Katowice oraz Fenice Poland wspierali cały proces przygotowawczy przed uzyskaniem Certyfikatu. Wspólnie dokonano analizy procesów przedsiębiorstwa pod kątem zgodności z normą ISO 14001 oraz wyłoniono, zdefiniowali i oceniono wszystkie aspekty środowiskowe występujące w Zakładzie. W tym ważnym przedsięwzięciu czynnie uczestniczyli również dostawcy Fiat Auto Poland.

ISO 14001 dla Teksid Aluminium

W dniach 25-27 czerwca w Odlewni Aluminium w Bielsku-Białej odbył się audyt zakładu na zgodność z systemem ISO 14001. Audytorzy – RW TÜV weryfikowali zgodność stosowanego przez zakład Systemu Zarządzania Środowiskiem, z normą ISO 14001.

Audyt nie wykazał żadnych niezgodności, stosowany system w pełni odpowiada wymaganiom powyższej normy oraz wymogom Unii Europejskiej.

To już trzecie w tym roku ISO 14001 dla spółki Fiata. Niedawno Certyfikaty przyznano Fenice Poland i Zakładowi Karoserii Fiat Auto Poland w Tychach, (czytaj obok).

K O N K U R S K O N K U R S K O N K U R S

konkurs wakacyjny

I miejsce

Aparat fotograficzny Canon EOS 300 z obiektywem zoom

II miejsce

Aparat fotograficzny Canon EOS 3000 z obiektywem zoom

III miejsce

Aparat fotograficzny Olympus μ AF z futerałem i zegarkiem na rękę

Nagroda specjalna Satiz Poland

Aparat fotograficzny Pentax MZ-7 z obiektywem zoom

atrakcyjne
nagrody

Wakacje przed nami. Fotoamatorzy! Pokażcie, że jest to wspaniały temat! Nagrody są naprawdę atrakcyjne. Profesjonalne aparaty fotograficzne z obiektywami zmienneogniskowymi pozwolą na wykonanie jeszcze lepszych i ciekawszych zdjęć.

Szczegółowy regulamin podaliśmy w numerze 32 naszego czasopisma, na wszystkie pytania odpowie także redakcja Fiata Wokół Nas:

tel.: (33) 813 27 75

e-mail: satizpolska@fiat.com

1. DAILY IVECO TAM, GDZIE ORŁY

Kierując się szlakiem wędrownych sokołów, Angelo D'Arrigo (na zdjęciu ze swoim orłem Niké) jako pierwszy pokonał na lotni Saharę i Morze Śródziemne. Do tego wyczynu przyczyniła się również spółka Iveco, która udostępniła pilotowi samochód Daily City Camion. Został on wykorzystany do transportu lotni i materiałów technicznych z miejsca startu – miasta Touzer w tunezyjskiej części Sahary aż do El-Haouria położonego na wybrzeżu. Stamtąd właśnie D'Arrigo wzbił się do lotu na Sycylię. To przedsięwzięcie przyniosło pilotowi dwa rekordy: rekord wysokości i rekord dystansu w locie szybowcowym.

2. LONDYŃSKA NAGRODA DLA PROGRAMU AUTONOMY

Program Autonomy, powstały w 1994 roku z inicjatywy Fiata w celu wspomagania mobilności osób niepełnosprawnych, odnosi coraz większe sukcesy. Niedawno został nagrodzony przez Helen Hamlyn Research Centre z Londynu, a jej wręczenie na ręce dyrektora Autonomy, Alessandro Coda, odbyło się przy okazji konferencji zorganizowanej w Royal College of Art. Dzięki temu programowi otwarto 13 ośrodków mobilności we Włoszech i tyleż samo w Europie. Oprócz tego sprzedano 70 tysięcy samochodów o specjalnym wyposażeniu. Do końca tego roku inicjatywa zostanie podjęta również w Brazylii.

3. LANCIA SPONSOREM „PIAZZA DI SIENA”

Również w tym roku spółka Lancia została oficjalnym sponsorem 69. edycji prestiżowego wyścigu konnego „Piazza di Siena”. W niepowtarzalnym otoczeniu rzymskiej Willa Borghese, na to najważniejsze wydarzenie tegorocznej wiosny kapitolńskiej, przybyły najlepsze wierzchowce i najlepsi jeźdźcy, miłośnicy sportów konnych oraz wiele sławnych osobistości. W sobotę 27 maja, w głównym dniu tegorocznego konkursu, walczone o Puchar Lancii. Spółka udostępniła organizatorom i uczestnikom również 20 samochodów modelu Lybra.

4. GRUPA COMAU POSZERZA DZIAŁALNOŚĆ NA RUMUNIĘ

Comau zakończyła przejmowanie rumuńskiej spółki Team Resources, która zmieniła nazwę na Comau Romania. Nowa spółka będzie działać w sektorze inżynierii wyrobu i procesu, dając pracę 100 osobom w 2 zakładach. Pierwszy z nich jest zlokalizowany w mieście Drobeta, na północy kraju, drugi w Pitesti (80 km od Bukaresztu) w pobliżu głównego producenta, jakim jest Dacia. W drugim z zakładów specjalny zespół pracował będzie nad technologią lakierowania. Poprzez operację przejęcia Comau zamierza wykorzystać rozwój biznesu na tym obszarze i wzmocnić kontakty z lokalnymi klientami.

5. FIAT I PIŁKA NOŻNA W RYTMIE SAMBY

Fiat Automóveis wychodzi na boisko wraz z kilkoma najważniejszymi i najbardziej popularnymi brazylijskimi drużynami: Cruzeiro, Atlético i America ze stanu Minas Gerais oraz Victoria i Bahia ze stanu Bahia. Fiat stał się oficjalnym sponsorem tych drużyn na cały sezon 2001.

Na koszulkach wszystkich piłkarzy sponsorowanych drużyn pojawi się logo przedsiębiorstwa i nazwa jednego z modeli jego samochodów.

Pomysł sponsorowania kilku drużyn, narodził się z chęci dotarcia do jak największej liczby kibiców, nikogo sobie nie zrażając.

6. EUROSTAR CURSOR ZDOBYWA HISZPANIĘ

Spółka transportowa Campillo Palmera di Molina de Segura (Murcja – Hiszpania) poszerzyła swój park samochodowy o 46 EuroStar Cursor 10 dostarczonych przez Ginés Huertas Industriales, diler IVECO Pegaso w Murcji. Na wybór środków transportu Iveco, decydujący wpływ miała technologia silnika Cursor, ograniczone zużycie paliwa oraz jakość serwisu. Hiszpańskie przedsiębiorstwo, dysponujące 225 ciągnikami i 300 naczepami, zatrudnia 298 osób, z których 250 to kierowcy. Ze względu na szybkość i wielostronność oferowanych usług, należy do najbardziej cenionych przewoźników.

Chwila
refleksji

Satyra, której nie ma

Jan Pietrzak

Współczesnej satyry nie ma dziś w Polsce ani w prasie, ani w radiu i telewizji. Nie istnieje pismo satyryczne, ani dobry kabaret. Telewizja zamiast satyry pokazuje zwyczajny wygłup, zamiast ironii – prymitywną zgrywę.

Osoby, które rządzą mediami, bezlitośnie walczą z prawdziwą satyrą, polską z ducha i tradycji. Nie ja jeden za nią tęsknię! Bo ironia, dystans – są społeczeństwu konieczne, tworzą bowiem pewien nastrój. Polska telewizja najczęściej tworzy nastrój grozy: widzimy niemal wyłącznie przemoc w każdej postaci i ogólną depresję narodu. Tą metodą niszczy się zdrowy śmiech, a w konsekwencji – społeczne zdrowie.

Na świecie – w wolnych krajach – satyra wyraźna jest w mass-mediach: nie brakuje artystów, którzy szydzą z postaw ludzkich, z polityków i innych znanych osób, z nastrojów, z głupoty narodów. Satyra „społeczna i obywatelska” powszechna jest dziś m. in. w Stanach Zjednoczonych, gdzie co dzień na kilku kanałach telewizji można zobaczyć osoby, które – w sposób absolutnie uczciwy, prawdziwy i wesoły – komentują bieżące wydarzenia. U nas to niemożliwe – u nas w mediach niepodzielnie panuje tzw. poprawność polityczna i wszyscy boją się niepokornych, dowcipnych sądów, słowem – ostrza satyry. Dlaczego? Bo satyra zawsze mówi prawdę. A życie publiczne często jest u nas zakłamanie, stąd ta niechęć

do satyryków. Z wielu miejsc w Polsce już mnie przegoniono, w wielu miejscowościach jestem na „czarnej liście” i władze zabraniają mi występów. Gram więc tylko po kątach. I będzie mi coraz trudniej. Od wielu lat regularnie gram w Krakowie, gdzie miałem swój lokal, ale spod Wawelu też się powoli zaczynam ewakuować. Ktoś, chyba z zarządu miasta, upatrzył sobie ten lokal i chce mi go zabrać. Sam już nie wiem, czy będę tam jeszcze występował. Ale cieszę się, że przez czterdzieści lat mogłem opisywać naszą rzeczywistość, mając nie tylko stosunek „oglądacza”, obserwatora – mogłem komentować wszystko, co się działo. To była dość szczęśliwa sytuacja. I ciekawe są czasy, w których żyję... Urodziłem się przecież – jak często przypominam – pod prezydentem Mościckim, potem żyłem pod Hitlerem i pod Stalinem. Jak na jedno ludzkie życie jest to niebywale osiągnięcie. Mam wrażenie, że żyję w nieprawdopodobnej epoce. Otóż mój dziadek tą samą bryczką – którą jeździł do szkół do Warszawy – jeździł później, na stare lata, po okolicy jako administrator majątków. W naszych czasach postęp i szaleństwo cywilizacji są niewiarygodne. I tylko pole działania dla satyryków stale się zmniejsza.

Dawniej, choćby w latach sześćdziesiątych, satyra była oficjalnie przez cenzurę zakazana, ale zawsze jakoś się przebijala limitowana, dozowana w zniewolonym kraju oszczędnie i ukradkiem, często „między słowami”. Było to możliwe, bo satyra tkwiła w mentalności polskiego narodu. Obecnie – wraz ze zmianami ustroju – nastąpiły przemiany cywilizacyjne: telewizzowie zaczęli przeżywać wręcz „dramat wyboru” kanału telewizji, walcząc równocześnie z pokusą internetu.

Jan Pietrzak, rocznik 1937, aktor kabaretowy, satyryk, dziennikarz; twórca i szef artystyczny kabaretów warszawskich „Hybrydy” i „Pod Egidą”. Zyskał popularność dzięki własnym monologom satyrycznym i piosenkom.

Warszawa, 5.03.2000 r.
Premierowe przedstawienie
Kabaretu „Hybrydy”.
Od lewej:
Marcin Wolski, Jan Pietrzak.
fot. Krzysztof Zuczkowski/FORUM

Ale humor polski przetrwał, choć oglądając telewizję mamy wrażenie, że humor nasz stał się prymitywny i wręcz schamial. Bo telewizja wybiera „chłam”: prostackie żarty, głupie przebieganki i na pół amatorskie kabareci. A jednak jestem optymistą. Od ponad czterdziestu lat żyję właśnie... z poczucia humoru Polaków i jestem ostatnim, który by wątpił, że humor nasz zaniknie. Dajmy sobie radę! PRL nas przyzwyczaił, że choć media kłamają i oszukują, społeczeństwo żyje własnym, odrębnym nurtem, wysoko ceniąc dobry dowcip. Humor więc będzie ewoluował! Specyfikę humoru każdy naród ma inną. Inne jest czeskie poczucie humoru, inne zaś niemieckie, inne nasze, itd. Różnice kulturowe – mam nadzieję – zawsze się będą utrzymywać. Warto więc podjąć wysiłek, by tę odrębność zachować. Nie dajmy się zunifikować – w sensie kulturowym. Szkodzi np. o to walczyli i dlatego do dziś przetrwały szkockie spódniczki.

Ciekawym doświadczeniem były dla mnie moje występy dla Polaków rozsiadanych po świecie, także w Afryce. W Johannesburgu czy Cape Town spotykałem się z emigracją już powojenną, doskonale więc rozumiejącą nasze realia i potrafiącą się świetnie bawić, tak jak tylko Polacy bawić się potrafią. Jeśli ktoś wyjechał z Polski we wczesnej młodości, wspomnienia pozostały niezatarte. Wiele osób miało moje kasety. I zawsze okazy-

wało się, że publiczność polska na całej planecie jest taka sama: uważnie wsłuchuje się w to, co dzieje się w Polsce, mnożąc to przez swoją nostalgię, bo nie da się emigrować i nie odczuwać tęsknoty za wieloma sprawami: nawet za tym, co drażniło – z dystansu wszystko staje się bardziej swojskie. W Zimbabwie pamiętam mszę świętą w polskim kościele – ksiądz dowcipnie opowiadał o tym, jak po drugiej wojnie sam dobijał się do polskości, bo jego ojciec, jako Ślązak, służył w Wehrmachcie. A tu dokoła typowo afrykański entourage – Polacy w regionalnych strojach, niektóre dzieci czarniawe. Ale humor – bardzo, bardzo polski. I jednak nawet w Afryce nie zaginął!

Zresztą Polacy bywają mistrzami autoironii. Kto wobec siebie i otoczenia ma pewne wymagania, potrafi również sam z siebie się śmiać i nie ma w tym względnie żadnych oporów. Sam przecież na tym bazuję. Kiedy wychodzę na scenę i mówię żarty, one mnie też dotyczą: jestem niby medium, które opowiada, co nam wszystkim się wspólnie, jako społeczeństwu przytrafiło. Jeśli więc jakieś głupstwa czynimy – jest to też, częściowo przynajmniej, także moim udziałem. Autoironia satyryka to rzecz konieczna, wówczas publiczność wszystko to, o czym on opowiada, mocniej przeżywa. ■

zanotowała: Izabella Bodnar

Grupa w rozwoju

Na zgromadzeniu przedstawiono akcjonariuszom wyniki pierwszego kwartału. Mimo zwolnienia tempa rozwoju gospodarczego, cieszą dobre wyniki Firmy. Równie obiecujące są perspektywy na drugie półrocze.

Fiat jest Grupą o wysokim potencjale rozwojowym – powiedział prezes Paolo Fresco na zgromadzeniu akcjonariuszy w Lingotto. Znajduje to potwierdzenie w wynikach ekonomicznych. W pierwszym kwartale roku 2001 sprzedaż wzrosła o 3% w porównaniu z rokiem ubiegłym, podczas gdy wynik operacyjny osiągnął 125 mln euro (113 mln w roku 2000). Są to dane pozwalające – jak zauważył prezes Fiata – osiągnąć na koniec roku wynik operacyjny około 1,1 miliarda euro.

Sytuacja gospodarcza w pierwszym kwartale wykazała zwolnienie tempa popytu w wielu sektorach przemysłu. W Europie Zachodniej rynek motoryzacyjny odnotował 5% załamanie, szczególnie w Niemczech. W sektorze samochodów przemysłowych znacznie spadł wskaźnik wzrostu. Spadła również sprzedaż maszyn rolniczych w Europie, natomiast w Ameryce Północnej popyt okazał się lepszy od oczekiwań.

W okresie od stycznia do marca Fiat Auto odnotował, zgodnie z przewidywaniami, lekki spadek zysowności. Spadek popytu we Włoszech i w pozostałej części Europy został zbilansowany, przynajmniej częściowo, znakomitymi osiągnięciami na rynku brazylijskim oraz sukcesem Alfę 147 i Fiata Doblò. Zaczynamy także odczuwać pozytywne skutki sojuszu przemysłowego z General Motors. W pierwszym kwartale wspólne wysiłki w sferze zakupów pozwoliły zaoszczędzić około 40 mln euro (do końca roku kwota wzrośnie do 220 mln euro). Wiara w poprawę zyskowności sektora samochodowego związana jest także z planowanym jeszcze w tym roku uruchomieniem produkcji nowych modeli: Fiat Stilo oraz Lancia Thesis.

CNH Global w pierwszym kwartale odnotowała sprzedaż wartości ponad 2,6 miliarda euro, podobnie jak w takim samym okresie roku ubiegłego. Zaczynamy odczuwać korzyści wynikające z połączenia Case z New Holland. Wspólne wysiłki pozwoliły osiągnąć wartość 60 mln dolarów dzięki większej oszczędności uzyskanej na zakupach oraz kosztach struktury.

W sektorze pojazdów przemysłowych Iveco potwierdziła dobre wyniki roku 2000. Pomimo osłabienia popytu i silnej presji konkurencji,

szczególnie w sektorze pojazdów ciężkich, wartość sprzedaży wzrosła a wynik operacyjny utrzymał się na poziomie roku ubiegłego. Iveco, europejski lider w sektorze pojazdów lekkich, stawia na nowatorstwo wprowadzając nowe silniki Tector dla samochodów średnich i przygotowuje się do pełnego odnowienia oferty sprzętu ciężkiego. Kolejny krok do przodu dla wzmocnienia sektora, zostanie wykonany wraz z nabyciem całego pakietu akcji Irisbus, który sprzedał 9 800 pojazdów w roku 2000. Irisbus jest drugim europejskim producentem oraz firmą przodującą na rynku włoskim, francuskim i hiszpańskim.

Spośród innych sektorów Grupy należy podkreślić stały rozwój FiatAvio (rentowność wzrosła o 50%), oraz ekspansję Toro Assicurazioni.

Paolo Fresco

Na drugą połowę roku planowane jest przyspieszenie wzrostu rentowności wynikające ze wzmocnienia pozycji Fiata Auto, dzięki uruchomieniu produkcji nowych modeli oraz większego zaangażowania we wspólne działania z General Motors. Do tej pozytywnej tendencji przyczynią się także CNH oraz Iveco,

natomiast dodatkowym bodźcem będzie korzystny rozwój sytuacji na rynku brazylijskim.

„Wraz z rozpoczęciem roku 2001 – skomentował Paolo Fresco – Grupa Fiat umocniła podstawy konkurencyjności i strategii. W następnym roku znacznie szerszemu rozwojowi przedsiębiorstwa towarzyszyć będzie odczuwalny wzrost rentowności” ■

Fiat Stilo, przedstawiony na pokazie przedpremierowym w Salonie Genewskim, przygotowuje się do debiutu.

Znaki firmowe siła Fiata Auto

Franco Daria

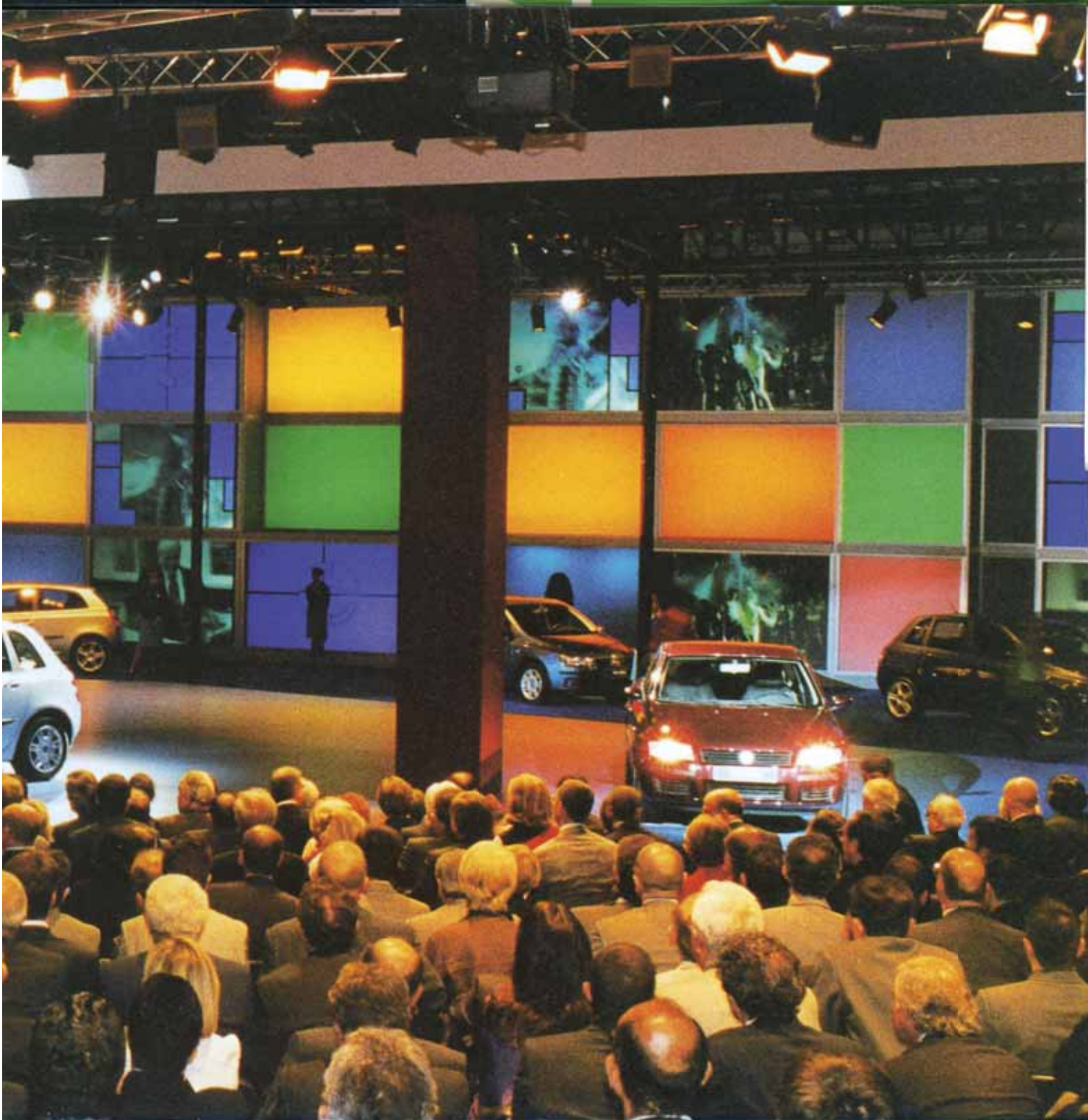
Na wartości znaków firmowych opiera się strategia handlowa, którą przedsiębiorstwo opracowało wraz z dealerami Fiata, Alfę i Lancię z całej Europy. Przy tej okazji pokazano nowe wyroby Grupy: Thesis, GTA i Stilo.

W miasteczku filmowym „East End Studios” w Mediolanie łatwo natknąć się na słynnych reżyserów i aktorów. Trudniej spotkać tam sześć tysięcy uczestników reprezentujących 2180 dealerów, pochodzących z 25 krajów. Zaproszeni przez Fiata Auto w pierwszych dwóch tygodniach czerwca pracownicy sieci sprzedaży Fiata, Lancii i Alfa Romeo, wraz z kierownictwem najwyższego szczebla, dla każdego z trzech znaków firmowych zorganizowali spotkanie po-

święcone strategii przedsiębiorstwa. Po nim odbyły się cztery warsztaty poświęcone znakom fabrycznym, wyrobom, marketingowi oraz satysfakcji klienta. Celem przedsięwzięcia było opracowanie strategii rozwoju handlowego w następnych latach wraz z niezbędnymi dla jej realizacji, planami działań przedsiębiorstwa i dealerów.

Spotkanie to umożliwiło uzgodnienie wspólnego stanowiska w kwestii konkurencyjności z ludźmi zaangażowanymi na pierwszej linii. Efektem długich dys-

kusji był program, który jest odpowiedzią Fiata Auto i jego sieci sprzedaży na zmiany dokonujące się w przemyśle i na rynku samochodowym. Tego typu przekształcenia z jednej strony zwracają uwagę na ryzyko i zaostarzającą się konkurencję, a z drugiej, są dobrą okazją dla handlu i rozwoju, zwłaszcza dla tych, którzy potrafią z niej skorzystać.

Zdaniem austriackiego ekonomisty Josepha Schumpetera, w globalnej zmianie, dotyczącej przedsię-

biorstw, rynków, państw i jednostek, dominuje „spirała destrukcji kreatywnej”. Ten mechanizm premiuje jednostki, które potrafią reagować na zmiany i wykluczają inne. Tak dzieje się na rynku samochodowym, gdzie dzięki nowym technologiom komunikacji, konsument może dokonywać wyboru bez konieczności wychodzenia z domu lub biura. Nawet najwierniejsi klienci mogą łatwo zmieniać zdanie, mając coraz więcej tego typu możliwości. ►

► W związku z tym rysuje się perspektywa ogólnego wzrostu konkurencyjności: w obrębie tego samego znaku firmowego, pomiędzy znakami, niezależnymi sprzedawcami i siecią wielkiej dystrybucji.

W tej sytuacji wszyscy klienci – a przede wszystkim ci, którzy preferują marki elitarne – zmienili swoje nastawienie. Więcej oczekują, żądają wysokiego poziomu usług, stali się bardziej wymagający. Dlatego wystarczy nawet najbardziej blady powód do niezadowolenia, aby rozkręcić „spirale destrukcji kreatywnej” Schumpetera.

umieć wsłuchiwać się w głosy klientów, szybko na nie reagować i odpowiednio się zmieniać.

Na mediolańskim spotkaniu pokazano Lancię Thesis, Alfę 156 GTA i Sportwagon GTA oraz Fiata Stilo – nowe, oryginalne modele o zaawansowanej technologii.

Warsztaty odbywały się w trzech różnych, silnie działających na wyobraźnię wirtualnych sceneriach, osobno dla każdej marki. Zajęcia praktyczne miały na celu dokładniejsze zrozumienie znaczenia i zasad funkcjonowania takich pojęć, jak na przykład target, wyrób i znak firmowy. ■

Reszta dokonuje się dzięki Internetowi i tysiącu dostępnym w nim nowych ofert i alternatywnych propozycji.

Ryzyko zatem istnieje, ale upusty cenowe nie mogą być w tej sytuacji jedyną bronią, należy przede wszystkim inwestować w jakość sprzedaży i usług. Konieczne jest wykorzystanie mocnych atutów w postaci znanego znaku firmowego oraz sieci profesjonalnych dealerów. Tylko w pełni zadowolony klient może chronić producenta i dealerów przed porażkami.

Innym narzędziem zaproponowanym przez Schumpetera jest tzw. kreatywny wybór, oznaczający długotrwałą więź marki z konsumentem. Prowadzi ona do wzmocnienia wizerunku marki i w efekcie większej rentowności.

Przedsiębiorstwa wykorzystujące tę technikę mogą liczyć na sukces również w trudnych sytuacjach. Posiadanie znaku firmowego powszechnie kojarzonego z bogatą historią, czytelnymi wartościami i skutecznością działania jest warunkiem powodzenia. Należy przy tym

FIAT

Powszechnie dostępne nowatorstwo

Znak firmowy ma być powszechnym symbolem nowatorstwa. Fiat od samego początku oferuje awangardową technologię po rozsądnych cenach, jak chociażby najnowszy model Stilo – samochód, który dzięki nowoczesnym rozwiązaniom technologicznym, bardzo ułatwia życie kierowcy. Na przykład przy pomocy transpondera bez trudu mieszczącego się w kieszeni można samochód otworzyć i uruchomić bez kluczyka. W przypadku dłuższej trasy na autostradzie, wystarczy tylko ustawić żądaną prędkość, a „Intelligent Cruise Control” oraz radar utrzymają ją, zmniejszą, lub zwiększą za nas w zależności od tego jak szybko będzie jechał samochód przed nami. Przy wjeździe do tunelu reflektory włączą się automatycznie, a przy pierwszych kroplach niespodziewanej ulewy, automatycz-

nie włączy się wycieraczka przedniej szyby. Ustawienie samochodu na parkingu ułatwi odpowiedni czujnik.

Upowszechnienie nowinek technicznych będzie zatem jednym z mocnych punktów znaku firmowego, wpisanym w jego ponad stoletnią historię. Poprzez design i inteligentne rozwiązania – poczynając od wnętrza bagażnika Pandy sprzed 21 lat, do trzech siedzeń przednich dzisiejszej Multipli; od wygodnej zmiany biegów na desce rozdzielczej w Doblo, po dziecinnie łatwą zmianę biegów dzięki skrzyni Speedgear w modelu Punto. Częścią awangardowej

FIAT STILO

Najnowsza generacja wnętrza

Wersja 5-drzwiowa nowego modelu oferuje przestrzeń pojazdów jednobryłowych. Tak w optymalny sposób wykorzystuje się wnętrza określane jako „Next Generation Interior”

Powszechnie dostępna zaawansowana technologia oraz charakterystyczny design, od początku były mocnymi punktami marki Fiat. Dzisiaj pojawiają się znowu

technologii marki będą również: dual drive Punto i JTD oraz pierwszy Diesel z wtryskiem bezpośrednim „Common Rail” w segmencie samochodów jednobryłowych.

Marka Fiat jest ogólnie dostępna, nie ma skomplikowanych konotacji, a przy tym posiada silny i nowatorski charakter znany szerokiej rzeszy odbiorców. Mieni się wieloma kolorami przyciągającymi uwagę, ułatwiającymi życiwe nastawienie do otoczenia i przekazywanie doń pozytywnej energii.

Tego wszystkiego powinni doświadczać klienci stykający się z ludźmi i wyrobami Fiata. Jeżeli te nadzieje się spełnią, wtedy rynek kontrolowany przez tę markę charakteryzować się będzie zwiększonym nasyceniem samochodów z wyższego segmentu – przy utrzymaniu dotychczasowego poziomu sprzedaży samochodów małych i jednobryłowych. Osiągnięcie tego celu wydaje się realne. Historia uczy, że Fiat zawsze był producentem obecnym w całej gamie każdego segmentu tzw. full liner. ■

ze zdwojoną siłą w modelu Stilo. Samochód jest skokiem pokoleniowym w kategorii samochodów jednobryłowych średniej klasy. Został wyposażony we wszystko co jest dzisiaj dostępne w dziedzinie telekomunikacji, silników, bezpieczeństwa i komfortu. Wystąpi w oryginalnej, sportowej wersji 3-drzwiowej, oraz z 5-drzwiowym nadwoziem hatch-back, jako praktyczny samochód rodzinny.

Na oddzielne omówienie zasługują wnętrza tej ostatniej wersji, nazwane „Next Generation Interior”. Ten angielski termin oznacza nowy sposób wyposażenia i wykorzystania przestrzeni przeznaczonej dla pasażerów oraz bagażu. Fiat Stilo jest pierwszym samochodem segmentu, który oferuje funkcjonalność i wszechstronność pojazdu jednobryłowego w normalnym samochodzie średniej klasy, a to dzięki dwóm siedzeniom tylnym, które przesuwają się do przodu i do tyłu, składają się i opuszczają niezależnie oraz bagażnikowi, któ- ▶

► ry zależnie od potrzeb, może mieć nie tylko różną pojemność lecz także zmieniać kształt.

W wersji 5-drzwiowej, tylna część kabiny Fiata Stilo dostosowuje się do pasażerów, gwarantując za każdym razem maksimum komfortu dla wsiadających zarówno pod względem miejsca dla nóg jak i oparcia kanapy. Do tego dochodzą wnęki na narty, rozmaite zamknięte schowki, wbudowany w tylne siedzenie fotelik dziecięcy i siedzenia przednie, które po złożeniu umożliwiają rozlokowanie długich przedmiotów lub służą jako stolik.

Dla zrozumienia, w jaki sposób klient będzie mógł wykorzystać taki samochód, posłużmy się przykładem.

Nieraz zdarzyło nam się przewozić przedmioty duże i długie. Ile czasu zabrało nam jako takie umieszczenie ich w samochodzie? W Stilo wystarczy opuścić jedno z tylnych siedzeń oraz przednie oparcie, a nie będziemy mieli z tym żadnego kłopotu.

Najlepiej byłoby mieć dwa auta: jedno do codziennego użytku, drugie do jazdy na dłuższych trasach, kiedy cała rodzina jest w komplecie, a ilość bagaży niebezpiecznie się powiększa. Właśnie z tego punktu widzenia 5-drzwiowy Fiat Stilo to dwa auta w jednym.

Już przy maksymalnie cofniętych tylnych siedzeniach posiada jeden z największych bagażników w swojej kategorii. Wystarczy jednak przesunąć je do przodu, a przestrzeń na

Nowoczesne wnętrze Fiata Stilo

torby i walizki okaże się bezspornie największa w tej kategorii.

Znajdując się w krańcowej tylnej pozycji, siedzenia te pozwalają czterem osobom podróżować w maksymalnym komforcie jak w samochodzie wyższego segmentu. Pasażerowie mają do dyspozycji podłokietniki, podstawkę na szklanki, schowek na portfel, telefon komórkowy lub okulary.

Aby dzieci mogły się bawić, lub rysować, zaprojektowano stolik, który rozkłada się z oparcia siedzenia przedniego. Można na nim pisać lub pracować na przenośnym komputerze. Żeby wypocząć, wystarczy usiąść z tyłu, rozłożyć oba oparcia i przyjąć pozycję leżącą.

Wszystko to składa się na przestronne wnętrze „Next Generation Interior”. Na desce rozdzielczej, w miejsce jednej standardowej półki, mamy dwie zamykane wnęki (w samochodach z klimatyzacją wnęki dolna jest jednocześnie lodówką). Podłokietnik przedni i tyl-

ny mają wewnętrzne szufladki, pod siedzeniami przednimi znajduje się szeroki pojemnik, a w nim szerokie kieszenie i pięć podstawek pod szklanki.

neo

I like
Alfa Romeo

ALFA ROMEO

Dziedzictwo i Wizerunek

Popularność modelu 147 a wcześniej 156 w wersji limuzyna i Sportwagon, świadczy o wielkim sukcesie tej marki. Dla Alfę nastąpiła nowa epoka. Jeżeli podobny trend rozwojowy utrzyma się również w następnych latach może przyczynić się do podwojenia sprzedaży samochodów. Cel ten jest możliwy do osiągnięcia pod warunkiem, że dealerzy i Spółka są gotowi stawić czoła takiej przyszłości i pracują nad jej przygotowaniem. Alfa Romeo ma znany na całym świecie znak firmowy. Identyfikuje się nie tylko z samochodami pięknymi i szybkimi, lecz również z określonym stylem życia. Na majątek Znak Firmowy składa się sportowe dziedzictwo, ludzie, którzy tworzyli historię automobilizmu oraz modele, w których zawsze stosowano najnowsze rozwiązania technologiczne.

Znak Alfa Romeo może zatem zadowolić oczekiwania młodszej, bardziej dynamicznej i zaabsorbowanej karierą zawodową

grupy klientów, która chce spędzać swój wolny czas w sposób emocjonujący i intensywny. Dla nich zakład w Arese proponuje samochody, które są w stanie wyrażać w pełni wartość znaku firmowego. Co to oznacza? Osiągnięci, technologię, piękno i sportowy charakter. Wystarczy wspomnieć o silnikach benzynowych i wysokoprężnych, o dużej mocy, o modelach, które są bardziej dynamiczne niż pojazdy konkurencji. Nie wolno zapomnieć o nowej Alfie 156, limuzynie i Sportwagon, oznaczonych symbolem GTA. Są początkiem nowej gamy wyrobów – dla każdego modelu powstanie wersja GTA. ■

GTA

Zadziorna Alfa 156

Oznaczenie GTA pojawiło się po raz pierwszy na samochodzie Giulia Sprint w roku 1965. Dzisiaj Arese ponownie proponuje samochody ze słynnym symbolem: Alfę Romeo 156 i Sportwagon.

Moc i charakter stanowią elementy kodu genetycznego Alfę Romeo, podobnie jak zwycięstwa na torach wyścigowych, które zdecydowały o jej sławie i sukcesach marki. Większość samochodów Biscione, które zdobyły nagrody, nosi znak GTA. W roku 1965 Autodelta wprowadziła zmiany w nadwoziu Giulia Sprint, aby uzyskać wersję wyścigową coupe, o nazwie Gran Turismo Alleggerita – GTA. Samochód przygotowany w ten sposób pojawił się na torach od Nurburgring do Sebring, od Holandii, do Francji. W każdej imprezie Giulia Sprint GTA była niekwestionowanym bohaterem. Zwyciężała w Mistrzostwach Europy Samochodów Turystycznych, kolejno w latach 1966, 1967 i 1968.

Model brał udział we wszystkich rajdach, odnosząc wiele zwycięstw – w samym tylko roku 1966 było ich ponad 200.

Dzisiaj, po 36 latach, Alfa Romeo wraca do GTA. Pojawiają się dwa samochody z tym symbolem: 156 GTA i Sportwagon GTA. Oba, jak przed laty, w pełni odpowiadają wartościom marki i tak jak kiedyś dostarczają autentycznej przyjemności i satysfakcji z codziennego użytkowania zaprawionej dreszczykiem emocji.

Alfa 156 GTA i Sportwagon GTA zachowują charakterystykę modeli podstawowych, ale dysponują większym zapasem mocy i lepszymi osiąganiami, mają lepszą skuteczność hamowania i łatwiej się je obsługuje. Przychodzi tutaj na myśl porównanie z Giulią Sprint GTA.

Przy pracach nad modelami Alfa 156 i Sportwagon GTA,

LANCIA

Świat luksusu

Nabywca samochodu luksusowego, nie akceptuje kompromisów. Wymaga wyrafinowanego wnętrza, wyróżniającego stylu oraz kocha nowości technologiczne. Od marki z dużą tradycją oczekuje wierności w stosunku do wartości, luksusu i elegancji oraz rzemieślniczej dbałości o szczegóły.

Aby osiągnąć ten cel, Lancia musi podkreślać wartości, które są częścią jej historycznego dorobku. Oferować innowacyjność funkcjonalną, a nie sztukę dla sztuki. To samo dotyczy awangardowej technologii, która ma służyć kierowcy i pasażerom, a nie być tylko zbiorem drogich gadżetów.

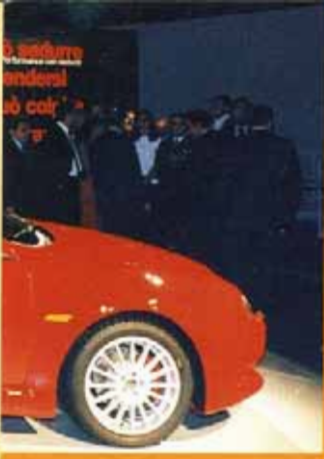
Lancia Lybra jest samochodem, który już ucieleśnił tę koncepcję. Prawdziwy przełom nastąpi jednak wraz z debiutem Thesis – modelu, który ma stać się punktem odniesienia dla wszystkich przyszłych modeli Lancii. Oznacza to utrzymanie w następnych samochodach tak zwanego family feeling, jak również przeniesienie na nie, w wyniku długiego procesu, nowatorskich i ekskluzywnych rozwiązań zastosowanych w modelu Thesis. Pierwszym z nich,

przewidzianym na początek 2002 roku, będzie nowy MPV, który z uwagi na komfort, sposób wykończenia i wyposażenie, zajmie czołowe miejsce w tej kategorii samochodów. W następnym roku rozpocznie się odnawianie gamy, co potrwa cztery lata.

Takie są plany na przyszłość. Dzisiaj natomiast Spółka kładzie nacisk na oferowanie klientowi szeregu wyjątkowych usług w fazie dokonywania wyboru, dostawy i obsługi posprzedażnej. Nabywca, na przykład, będzie mógł wypróbować całą gamę podczas dłuższej, niż zwykle, jaz-

od początku dokładnie nakreślono cel: zbudować samochód do codziennego użytku, który w odpowiednich warunkach zapewniłby osiągi, zachowanie i wrażenia charakterystyczne dla aut wyścigowych. Przede wszystkim, zwrócono uwagę na funkcjonalność, wprowadzając głębokie zmiany na bazie Alfa

156, znakomitej limuzyny ze sportowym temperamentem. Zmiany te dotyczyły nowego silnika 3.2 V6 24V, zupełnie nowej geometrii i ustawienia zawieszeń, dużo lepszego systemu hamowania, lepiej reagującego układu kierowniczego, innych przekładni (mechanicznych i Selespeed o technologii wywodzącej się z F1) oraz kół.

W efekcie powstał samochód o niezwykłych osiągnięciach, przeznaczony dla osób, które chcą mieć sportowy wóz, ale pragną uniknąć zbytek ostentacji.

Zdecydowano się nie zmieniać radykalnie sylwetek limuzyny i kombi, lecz ograniczyć do kilku niewielkich modyfikacji, które podkreślą sportowy charakter auta.

Wszystkie zmiany stylistyczne są ściśle związane ze zmianami w podwoziu i mechanice. Nie ma tam dodatków w postaci dużych spoilerów, czy innych elementów na pokaz.

Dlatego samochód nie stracił charakterystycznego wyglądu, a nabrał nieco zawiądnętego charakteru. Jest dłuższy, niższy, doskonale trzyma się drogi.

Z przodu efekt ten wywołują: powiększone błotniki, aby pomieścić szerokie koła – 17 cali (225-45); rozsuniecie na boki świateł przeciwmieglonych, przez co uzyskano więcej miejsca na wloty powietrza pozwalające lepiej chłodzić mocny silnik.

Dobrze wkomponowanym w płat boczny wydaje się również nowy zderzak tylny o większych rozmiarach. Jest to szczególnie zaledwie dostrzegalny z profilu, decydujący jednak o wyglądzie samochodu od tyłu. W stosunku do modeli podstawowych, tył GTA jest zupełnie zmieniony w części dolnej, od bagażnika w dół. Wynika to z faktu, że w zderzaku znalazł się teraz element, znany jako „ekstraktor”, który pełni funkcję aerodynamiczną. Przy dużej prędkości przenosi strumień powietrza z przodu samochodu na jego tył.

Rura wydechowa posiada dwie chromowane owalne końcówki nawiązujące do klasycznej stylistyki Alfa Romeo.

dy próbnej. Ponadto negocjacje i zawarcie umowy będą charakteryzować się maksymalną przejrzystością, a informacja o dostawie zakupionego samochodu będzie przekazywana na bieżąco. Klient będzie miał ponadto do dyspozycji kompletną obsługę posprzedażną, która przewiduje odbiór i dostawę samochodu do domu, w razie potrzeby wymianę pojazdu na inny o takim samym standardzie, wyspecjalizowany call-center, Connect i kompletny pakiet „TargaSys”. Dzięki temu klienci Lancii poczną się wyjątkowo uprzywilejowani.

LANCIA THESIS Synteza swoich czasów

Thesis jest nowym autem flagowym Lancii. Prestiżowa limuzyna nawiązująca do dużych samochodów, które ukształtowały historię marki. Wyróżnia je umiejętne łączenie nowatorstwa technologicznego i elegancji. Thesis jest wielkim, luksusowym samochodem, o długości blisko pięć metrów, charakteryzującym się elementami, które nawiązują do przeszłości: wysoki pas przedni, długa pokrywa silnika, profil odwróconego klina. Ten wywołujący emocje samochód, odrzuca obecne dzisiaj zbyt racjonalne tendencje stylistyczne, nawet uzasadnione względami ekonomicznymi. Stanowi syntezę nowoczesnej technologii swoich czasów, oraz reprezentuje niepowtarzalny styl.

Powertrain nowa siła

Dzięki Grupie Fiat-GM Powertrain, powstałej w wyniku strategicznego aliansu Fiata i GM, Bielsko-Biała coraz bardziej będzie się stawać miastem silników i skrzyń biegów. O przyszłości mechaniki „made in Poland” mówi dyrektor generalny spółki FA Powertrain Polska, Tadeusz Świerczek.

To jest kwestia tygodnia, może dwóch. Karty są już prawie rozdane” – zapewnia mecenas Andrzej Błaszczyk. Były Zakład Mechaniki Fiat Auto Poland, obecnie spółka z ograniczoną odpowiedzialnością pod nazwą F. A. Powertrain Polska, wejdzie oficjalnie w skład Grupy FIAT – GM Powertrain i zmieni nazwę.

Główną siedzibą nowej Grupy jest Turyn i dlatego, a nie z powodu kolejności alfabetycznej, w jej nazwie Fiat poprzedza GM. Ale po zmianie detali, nie zmieni się wynik. Wszystkie spółki, które wchodzi lub wejdą w skład nowej grupy, będą w połowie amerykańskie, w połowie włoskie.

Już od jakiegoś czasu trwa proces wzajemnego poznawania się partnerów oraz ustalania podstawowych zasad współpracy. Ma to doprowadzić do pełnej integracji różnych sposobów myślenia, podejścia do prac oraz metod osiągania sukcesu.

Grupa Fiat-GM Powertrain liczy 25.500 pracowników w 11 krajach na 4 kontynentach (Europa, Ameryka Południowa, Azja, Afryka), 19 zakładów produkcyjnych i 7 ośrodków inżynierskich. Należy do nich zakład w Bielsku-Białej, któremu w planach inwestycyjnych grupy wyznaczono pierwszoplanową rolę. Jak będzie przebiegał rozwój zakładu i czym będzie w nowej strukturze? Oddajmy głos Tadeuszowi Świerczkowi.

Fiat Wokół Nas: Scenariusz, który właśnie powstaje, jest bardzo obiecujący...

Tadeusz Świerczek: Wielkie zmiany wymagają ogromnego nakładu pracy przygotowawczej. Zaczęliśmy w dobrym czasie i dzisiaj już widać pierwsze efekty transformacji. Mimo, że zakończyła się produkcja „Maluchów”, ich właściciele mogą spać spokojnie, ponieważ zapas części zamiennych starczy na dziesięć lat. Nowy silnik, o którym tyle się mówi, będziemy produkować w hali 23A, pozostawiając dotychczasową produkcję w obiekcie 3D. Hala nowego silnika jest obecnie gruntownie przebudowywana.

FWN: Zgodnie z planem produkcja nowego silnika ma rozpocząć się w 2003 roku. A co w międzyczasie?

TŚ: Obecnie naszymi podstawowymi wyrobami są: silnik 899 cm³ oraz skrzynie biegów C526 do Seicento, Uno i Pandi. Klientami naszych wyrobów są Zakład Karoserii w Tychach, Mirafiori (Italia) oraz Steyer (Austria). Ta faza przejściowa potrwa jeszcze około dwóch lat, aż do momentu uruchomienia produkcji nowego silnika. Będziemy jego wyłącznym producentem dla wszystkich Zakładów Fiat i General Motors na całym świecie.

FWN: Media opublikowały już niektóre parametry nowego zespołu napędowego. Czy możemy zdradzić coś jeszcze?

TŚ: Mogę powiedzieć tylko tyle, że jest to najmniejszy malolitrażowy silnik Diesla z bezpośrednim wtryskiem, chociaż właściwie trzeba mówić o całej rodzinie silników, ponieważ istnieją cztery ich wersje, każda o średniej mocy oraz dużym momencie przy niskich obrotach. Przeznaczone będą do ponad dwudziestu modeli Fiata i GM, należących do segmentów A, B i C. Ich wspólne parametry to: niskie zużycie paliwa (jeszcze niższe niż w znanych silnikach JTD), zgodność z normami ochrony środowiska (Euro IV dotyczącymi emisji spalin), wysoka niezawodność oraz długa żywotność. Docelowo będziemy produkować około 500 tys. silników rocznie.

FWN: Jak doszło do wyboru takiego silnika?

TŚ: W momencie powstania Grupy złożonej z dwóch znanych firm, stało się oczywiste, że jedną z pierwszych rzeczy, jest ustalenie gamy produkcji poprzez optymalne połączenie asortymentów obu partnerów. W wyniku porównania cech poszczególnych wyrobów, wybrano najlepsze rozwiązania, co jest regułą w tego typu operacjach. Projekt małego silnika wysokoprężnego powstał w Fiacie i został natychmiast przyjęty przez Fiat-GM Powertrain ze względu na jego doskonałą jakość. Projekt ten będzie rozwijany już przez zespół włosko-amerykański.

FWN: Czy te same reguły będą obowiązywać zarówno w odniesieniu do wyrobów, jak i procesów produkcyjnych?

TŚ: Oczywiście. Jest to proces osmozy w pełnym tego słowa znaczeniu. W każdym zakładzie wprowadzone zostanie rozwiązanie uznane za najlepsze na poziomie międzynarodowym. Spotkania przedstawicieli zakładów już się rozpoczęły i będą coraz częstsze. Byliśmy kilkakrotnie w niemieckich zakładach Opla, gdzie uzgodniliśmy optimum dla procesów produkcyjnych małego Diesla. Jakiś czas temu gościliśmy w Polsce przedstawicieli Opla z Węgier, aby pokazać im nasze osiągnięcia w zakresie TPM, a dzisiaj gościmy Brazylijczyków. W ten sposób obszar doskonalenia w obrębie Grupy, jako całości, zdecydowanie się poszerza.

FWN: Inwestycje?

TŚ: Tylko na uruchomienie produkcji nowego silnika przeznaczymy ponad 300 milionów euro.

FWN: Czy dla polskich pracowników Powertrain są przewidziane szkolenia, wymiana międzynarodowa...?

TŚ: To już trwa. Co dwa tygodnie wysyłamy nową grupę pracowników do różnych europejskich zakładów Grupy Fiat-GM Powertrain, aby zapoznali się z pracą maszyn i urządzeń – identycznych lub podobnych do tych, jakie będą zainstalowane w Polsce. W pierwszym etapie szkolenie obejmie około 150 osób. ►

25 500 pracowników
19 zakładów
7 centrów inżynieryjnych
11 krajów

Tadeusz Świerczek, 53 lata, absolwent Politechniki Wrocławskiej. Pracę zawodową rozpoczął w roku 1967 jako technolog i konstruktor. W Fabryce Samochodów Małolitrażowych pracował w obszarze jakości. Od roku 1991 do roku 1995 w Fiat Auto Poland w Bielsku-Białej zajmował stanowiska: dyrektora Zakładów Mechaniki i Karoserii oraz dyrektora Zakładów Mechaniki i Komponentów, a od roku 1995 dyrektora zakładu Mechaniki. Od grudnia 2000 pełni funkcję Dyrektora Generalnego F. A. Powertrain Polska. Interesuje go organizacja i filozofia zarządzania koncentrująca się na kosztach i jakości. Kierowane przez niego jednostki uzyskiwały certyfikaty na zgodność z: ISO 9001, ISO 9002, ISO 14001, TPM, Zarządzaniem Wzrokowym. Bardzo zaawansowane są projekty TPM według filarów, Bezpieczeństwa Pracy, QS 9000 i TS 16949. Zakład Mechaniki FAP uzyskał ponadto nagrodę ministra ochrony środowiska „Panteon Polskiej Ekologii”. „Obecnie naszym nadrzędnym celem jest uruchomienie produkcji najnowocześniejszego i najlepszego jakościowo na świecie małego silnika wysokopiętnego, przy jak najmniejszych kosztach. To zagwarantuje ludziom pracę na wiele lat” – mówi dyrektor Świerczek. W młodości był członkiem

zgrupowań narodowej kadry średniostansowców, trenowanym m. in. przez Zdzisława Krzyszkowiaka. Dzisiaj pokonuje biegiem wielokilometrowe trasy w Beskidach. Jest zapalonym alfistą. Poza tym uważa, że z pozoru tak banalna rzecz, jak pielęgnacja trawnika w przydomowym ogródku, może być fascynującym zajęciem. Starsza córka kończy farmację, młodsza studiuje ekonomię.

► **FWN: Kiedyś pracował Pan jako odpowiedzialny za wdrożenia systemów zarządzania jakością, a później jako dyrektor zakładu. Dzisiaj jest Pan bardziej inżynierem, czy menadżerem?**

TŚ: Bardziej menadżerem, chociaż muszę przyznać, że doświadczenie inżynierskie zdobyte w minionych latach stało się bogactwem kulturowym, bez którego nie mógłbym profesjonalnie i efektywnie pełnić obecnej funkcji. Mówię tu o okresie przekształcenia FSM w Fiat Auto Poland, organizowaniu zintegrowanej fabryki i przygotowaniu do uzyskania certyfikacji ISO. W porównaniu z przeszłością, moja obecna rola ma szerszy zasięg i bardziej wiąże się z zarządzaniem oraz strategią.

FWN: Jakie są podstawowe cechy lidera?

TŚ: Musi umieć przewodzić innym z przekonaniem i determinacją, czyli posiadać cechy charakterystyczne dla niezbędnego w dzisiejszych realiach leadership. Nie może bać się rozwoju i zmian, jakie ten rozwój nieuchronnie za sobą pociąga. Lider nie może również zapominać o obowiązku doskonalenia samego siebie, poszerzania wiedzy, doskonalenia metod pracy i otoczenia.

FWN: Co ceni Pan sobie najbardziej w kontaktach z innymi ludźmi?

TŚ: Szczerość i rzetelność. W zupełności zgadzam się ze stwierdzeniem, że najgorsza prawda jest lepsza niż najlepsze kłamstwo. Obecne systemy pracy zespołowej np. TPM, czy zespoły interfunkcyjne bazują na wiarygodno-

Hala nowego silnika jest obecnie gruntownie przebudowywana

ści. Dzisiaj, w momencie pojawienia się problemu, nie szuka się już winnego, lecz dobrego rozwiązania. Nie ma więc pokusy chowania się za cudzymi plecami.

FWN: W takim razie jaki typ człowieka ceni Pan najmniej?

TŚ: Nadmierne gadułę. Lubię rzeczy konkretne. Fakty. Cyfry.

FWN: Ulubiona lektura, muzyka?

TŚ: „Głód” Hamsuna, „Aforyzmy” Schopenhauera, bajki La Fontaine’a oraz poezja Asnyka. Uwielbiam operę włoską. „Nabucco” Verdiego widziałem trzy razy, zresztą nie tę jedną. Zainteresowanie muzyką operową ciągnie się jeszcze od czasów studenckich. Miałem wtedy niewiele pieniędzy i kupowałem bilety na miejsca stojące na galerii Opery Wrocławskiej.

FWN: Największe pasje?

TŚ: Bieganie, wycieczki górskie, Alfa Romeo, angielskie łąki.

FWN: Dlaczego?

TŚ: Bieganie, bo jest to walka z własnymi słabościami, a przekonali mnie do tego sportu trenerzy kadry narodowej: Wiesław Kiryk i Zdzisław Krzyszkowiak. Wycieczki górskie – bo to spotkanie z naturą.

FWN: Przepis na udany weekend?

TŚ: Wyobrażam to sobie tak: błyszcząca, czerwona Alfa Romeo na tle perfekcyjnej zieleni Midlands albo Kentu. Ale tak naprawdę, wystarczą beskidzkie pagórki. ■

Rozmawiał: Filippo Gallino

warto wiedzieć

Wizja, misja, wartości Fiat-GM Powertrain

Wizja:

„Zaopatrywać klientów w najlepsze na świecie zespoły napędowe”.

Misja:

„Stać się uznanym liderem w zakresie jakości, kosztów, wykonania oraz prowadzonych innowacji wyrobu. Będzie to osiągnięte w oparciu o wspólne procesy, jak najlepsze doświadczenia wysoko wykwalifikowanych i posiadających duże motywacje pracowników, bezpieczeństwo pracy, pracę wszystkich zespołów istniejących w strukturze oraz cele i wartości spółki”.

Wartości:

Poszanowanie pracowników to dla spółki motywowanie i ich wspieranie, przyczynianie się do ich rozwoju oraz uznawanie ich wkładu i kompetencji.

Poszanowanie klientów spółki oznacza wstąpienie się w ich potrzeby, to natychmiastowa odpowiedź na najwyższych poziomach i stały sondaż ich satysfakcji. Poszanowanie partnerów oznacza włączanie ich w projekty spółki i dzielenie się z nimi jej sukcesami.

Najwyższa jakość i najniższe koszty oznacza dla spółki spełnienie i przekroczenie oczekiwań wszystkich Klientów w zakresie jakości i poziomu kosztów.

Innowacje i ciągła poprawa oznacza, że nigdy nie satysfakcjonuje spółkę istniejący stan rzeczy i dlatego ciągle dąży ona do stałej poprawy, używając wszystkich dostępnych narzędzi nowoczesnego zarządzania i ludzkiego zaangażowania.

Zdrowie i bezpieczeństwo: spółka zobowiązana jest do stworzenia i utrzymania bezpiecznego środowiska pracy dla swoich pracowników.

Środowisko: wszystkie urządzenia i wyroby spółki zapewniają maksymalną ochronę środowiska.

Etyka pracy nakazuje spółce postępować uczciwie i zgodnie z jej sumieniem, aby zostać uznanym za partnera godnego zaufania.

(z biuletynu informacyjnego Fiat-GM Powertrain)

Teksid za Chińskim Murem

Lorenzo Bortolin

Dwadzieścia siedem – tyle zakładów na świecie ma Teksid. Zdolności produkcyjne dają Sektorowi Wyrobów Metalurgicznych Fiata pozycję największego dostawcy elementów aluminiowych, żeliwnych i magnezowych dla przemysłu samochodowego.

Zakład uruchomiony w Zhenjiang produkował będzie rocznie milion korpusów silnika. Teksid umacnia więc pozycję lidera na rynku elementów metalurgicznych dla przemysłu samochodowego. Wkrótce nastąpi również uruchomienie nowego zakładu w Stanach Zjednoczonych. Pozycja lidera sięga 1917 roku, kiedy Fiat nabył Ferriere Piemontesi w celu zapewnienia sobie regularnych dostaw wyrobów hutniczych. W latach siedemdziesiątych Teksid należał już do pierwszych firm z branży metalurgicznej, które wyszły poza granice kraju.

Mówi Paolo Filomeni, dyrektor zarządzający Teksid: „Aby zapewnić klientowi najlepszą obsługę, konieczne jest produkowanie tam, gdzie się sprzedaje. W ten sposób zmniejsza się również czas dostawy”.

Przykładem tego typu działania jest nowy zakład w Chinach wschodnich. Teksid posiadał już tam odlew-

nię aluminium i odlewnię żeliwa. W związku z budową nowych fabryk samochodowych w regionie Jiangsu, zdecydowano się na zainwestowanie w trzeci zakład.

Hua Dong Teksid Automotive Foundry jest spółką joint-venture, w której poza spółką z Grupy (połowa kapitału), po 25 procent mają Shanghai Automotive i Yuejin Motor, dwie liczące się lokalne firmy motoryzacyjne.

Nowa odlewnia, która docelowo zatrudniać będzie ponad 500 osób, może produkować milion korpusów silników z żeliwa rocznie, przeznaczonych do samochodów osobowych i dostawczych produkowanych przez Naveco (Iveco), Jiangsu Nanya (Fiat Auto) i przez firmy powiązane z General Motors i Volkswagenem.

Zakład jest największym i najnowocześniejszym w Chinach i jednym z czołowych na świecie. Dotychczas, krajowi producenci samochodów musieli kupować te elementy także za granicą; teraz będzie je można nawet

Przodujące odlewnie

eksportować. Chińscy pracownicy zatrudnieni do obsługi maszyn na liniach, uczestniczyli w szkoleniach trwających od trzech do sześciu miesięcy w zakładach Teksid w Crescentino i w Carmagnola. Może dlatego, jak zauważył historyk ekonomii David S. Landes, Chińczycy wcześniej nauczyli się wykorzystywać węgiel i oczyszczony antracyt jako paliwo do pieców, które, jak się ocenia, pod koniec X wieku produkowały aż 25 tysięcy ton żeliwa. Taką ilość Wielka Brytania osiągnęła dopiero sześćset lat później.

Wzrost produktu krajowego brutto w Chinach o 7-8 procent rocznie, daje podstawy do przewidywania wzrostu popytu na samochody.

Niemal równocześnie z budową tego zakładu, Teksid uruchomił nowy w Stanach Zjednoczonych, trzeci w tym kraju, specjalizujący się w głowicach i blokach cylindrów z aluminium. Teksid Aluminum Components Inc. wznosi się w Sylacauga, w stanie Alabama, na powierzchni około 40 hektarów i obejmuje dwie jednostki produkcyjne. Co roku z tego zakładu wychodzić będzie około 300 tysięcy głowic i 300 tysięcy bloków cylindrów, przeznaczonych dla General Motors. Docelowo, w roku 2004, firma zatrudniać będzie 660 pracowników, co potwierdza duże zaangażowanie się Teksidu w rozwój w Ameryce Północnej. Firma nie ogranicza się wyłącznie do produkcji przemysłowej. Podczas inauguracji, Teksid podarował 25 tysięcy dolarów Sylacauga City School Foundation. Powód wyjaśnił Francesco Rangoni, senior vice prezes Firmy i dyrektor Obszaru Aluminium: „Nasza przyszłość to młódzież. Dla nas jest to inwestycja”. ■

▼ Nowy zakład w Zhenjiang

W ubiegłym roku na świecie wyprodukowano 57 milionów samochodów: w jednym na siedem samochodów zamontowano głowicę cylindrów z aluminium wyprodukowaną przez Teksid. Z samego tylko tonażu odlewów wyprodukowanych w ciągu 12 miesięcy przez nowy chiński zakład w Zhenjiang, można byłoby wybudować siedem wież Eiffel'a. Białoniebieska flaga firmy powiewa w jedenastu krajach: Kanadzie, Stanach Zjednoczonych, Meksyku, Brazylii, Argentynie, Portugalii, Francji, Włoszech, Polsce, Turcji i właśnie w Chinach. W 1998 roku zakupiony został od Renault taki sam sektor oraz objęto kontrolę nad Meridian, kanadyjską firmą będącą liderem w branży produktów magnezowych, która posiada również zakład w Dolinie Aosty. Następnie założono Techniczne Centrum Innowacji w celu przeprowadzania badań i prób nowoczesnych rozwiązań technologicznych dla przemysłu. Te dane wystarczą, aby zrozumieć dlaczego właśnie Teksid jest światowym liderem w zakresie produkcji odlewów aluminiowych dla przemysłu samochodowego (produkuje je w 14 zakładach), odlewów żeliwnych (dziewięć zakładów) i magnezowych (cztery zakłady). Klientami Teksidu są najwięksi producenci samochodów: oczywiście Fiat Auto i Iveco, ale również Caterpillar, Chrysler, Ford, GM, Hyundai, Peugeot, Renault, Toyota, Volvo i Volkswagen, a ich liczba nadal wzrasta. W roku 2000, w stosunku do wartości sprzedaży ogółem wynoszącej 1.873 miliony euro, wartość sprzedaży zrealizowanej poza koncernem Fiata stanowiła 77 procent, tymczasem zaledwie dwa lata temu udział ten wynosił 51 procent. Udział Włoch stanowi 28% całości, reszta Europy 34 procent, a pozostałe kontynenty 38 procent. Zwiększa się również ilość pracowników: prawie 15 tysięcy, w porównaniu z 11 tys. w 98 r. Jeśli chodzi o produkcję, wzrasta ilość odlewów aluminiowych (stanowią 45 procent wartości sprzedaży za rok 2000) oraz magnezowych (16%), w stosunku do odlewów z żeliwa (39%). Oznacza to tendencję do produkowania samochodów lżejszych w celu zmniejszenia zużycia paliwa, a co za tym idzie, ograniczenia emisji spalin. Ponadto na Starym Kontynencie firma wprowadza plan reorganizacji przemysłowej pod kątem zwiększenia specjalizacji poszczególnych zakładów. We Włoszech na przykład, tworzy się dwa zakłady wzorcowe: w Crescentino odlewnie żeliwa i w Carmagnola odlewnie aluminium.

Multimedialny Certyfikat

foto: EOS Poland

Uroczystą oprawę miało wręczenie Certyfikatu ISO 14001 Fenice Poland. Do ratusza w Bielsku-Białej zaproszono gospodarzy miasta, władze Tych, dyrekcje spółek Fiata oraz innych partnerów bohaterki dnia.

Certyfikat ISO 14001 świadczy o tym, że firma, która go uzyskała spełnia wymogi szczegółowych międzynarodowych norm w zakresie ochrony środowiska. Standardy wynikające z ISO 14001 zakładają kompleksową regulację zagadnień ekologicznych i precyzują zachowania wszystkich pracowników w strukturze przedsiębiorstwa.

Spółka Fenice Poland powstała w roku 1998, osiem lat po powołaniu Fenice we Włoszech. Obecnie zatrudnia 271 osób. Współpracuje głównie z Fiat Auto Poland oraz z 51 firmami zewnętrznymi w zakresie dostawy energii elektrycznej i ciepłej, obsługi i zarządzania sieciami energetycznymi oraz gospodarki wodno-ściekowej i odpadami. Fenice Poland świadczy rów-

Franco Corazzari, prezes Zarządu Fenice Poland: „Dzisiaj nie ma już odwrotu od profesjonalnego zarządzania ekologią, bo koszty zaniedbań w tej dziedzinie są znacznie wyższe, aniżeli nakłady prewencyjne”.

nież usługi inżynierskie w dziedzinie energetyki i ekologii oraz doradztwa technicznego – prawnego.

Decyzję o wprowadzeniu Systemu Zarządzania Środowiskowego ISO 14001 podjęto wiosną 2000 roku. Prace audytorskie prowadzone były przez renomowany Instytut TÜV Cert z Essen oraz Zakłady Badań i Atestacji ZETOM w Katowicach.

Podczas wręczenia Certyfikatu w dniu 6 czerwca 2001 roku, Jerzy Prokopowicz, wiceprezes Fenice Poland powiedział, że spółka jest już de facto firmą multimedialną i ma duże szanse odgrywać pierwszoplanową rolę na rynku „multiutilities outsourcing”, gdzie głównymi klientami są duże i średnie przedsiębiorstwa przemysłowe.

FWN: Jak się z pracowników robi entuzjastów?

Franco Corazzari: Tego nie można zrobić z dnia na dzień. Nie wystarczą apele. Wiele zależy od warunków, w jakich pracują, a my takie stworzyliśmy. Ludzie zawodowo zajmujący się ekologią, którzy przyszli do nas z innych spółek Fiata, lub całkiem z zewnątrz, bardzo szybko dostrzegli tutaj większe niż gdzie indziej, możliwości rozwoju. W dużych strukturach przemysłowych ekologia, chociaż ważna, nie jest przecież działalnością podstawową, bo na przykład dla Fiat Auto, jest nią produkcja. Dotyczy to zresztą każdego rodzaju wytwórstwa czy usług, chociaż dobrze, że przynajmniej w poważnych przedsiębiorstwach ekologia stała się elementem politycznej poprawności i częścią dbałości o wizerunek firmy.

Czyli jeszcze jedna pochwała outsourcingu...

To jest jego dalszy ciąg. Dla firmy takiej jak nasza, bardzo ważne jest skoncentrowanie się na działalności, jaką przejmujemy. Ale to dopiero początek samodzielnej działalności. Dotyczy to również działalności Fenice i innych firm eksperckich, będących przedmiotami outsourcingu, na przykład w zarządzaniu finansami czy personelem. W Polsce, niezwykle szybko rozpowszechnia się taki sposób myślenia. Fiat był jednym z pierwszych.

Przez wiele lat ochronę środowiska traktowano jak zajęcie dla pasjonatów. Nawet w Unii Europejskiej patrzono na nich, jak na „zielony margines”. Fenice jest jednym z pierwszych przykładów pełnego profesjonalizmu w tej dziedzinie.

Partie „zielonych” i ruchy z nimi związane nie mają już dzisiaj monopolu na świadomość ekologiczną. Stanowi ona nieodłączną część rozwoju najogólniej pojętej wytwórczości. Dzisiaj jest już rzeczą oczywistą, że ekologia rozumiana jako ponoszenie kosztów, oznacza przede wszystkim rentowność wynikającą z poprawy wizerunku firmy oraz zmniejszenia wypadkowości. Koszty zaniedbań ekologicznych są o wiele wyższe, aniżeli nakłady prewencyjne. Brudny proces produkcyjny i brudny wyrób, są droższe. Z tej drogi nie ma odwrotu. Fenice Poland zamierza uczestniczyć w akcjach przetargowych na usługi ekologiczne, organizowanych przez instytucje Wspólnoty Europejskiej. Certyfikat ISO 14001 jest w tej sytuacji nieodzowny.

Nie obawia się Pan, że utoniecie w morzu brukselskiej biurokracji?

Bralem udział w pracach legislacyjnych dotyczących ochrony środowiska, na szczęblu Brukseli i Luksemburga, co było bardzo pozytywnym doświadczeniem. Ostatnio nastąpiło tam wyraźne przyspieszenie prac nad problematyką ekologiczną, zwłaszcza w kwestii przełożeń teoretycznych obserwacji na język konkretnych regulacji prawnych. Na przykład, przez ostatnie dwa lata ukazały się jednolite przepisy regulujące funkcjonowanie spalarni śmieci. W wyniku konfrontacji różnych doświadczeń, udało się wypracować rozwiązania, które mogą zaakceptować i rygo-

ryści i liberalowie ekologiczni we wszystkich krajach Unii. Ekologia nie jest dobrym przykładem na brukselską biurokrację, na którą – często słusznie – słyszymy narzekania.

Kiedy Fenice Poland wyjdzie poza rogatki Bielska-Białej i Tych?

Możemy bez obaw pracować dla każdej firmy w Europie. Fenice we Włoszech powstała stosunkowo niedawno, jeszcze młodsza jest jej polska siostra, dlatego musieliśmy szybko się zorganizować, żeby nie tylko odrobić dystans, ale znaleźć się w czołówce.

W Polsce proces outsourcingu nabrał tempa. Rozpoczęliśmy od utrwalenia obecności w spółkach Fiata. Obecnie staramy się dotrzeć do poważnych przedsiębiorstw spoza koncernu

Od lewej: Franco Corazzari, Jadwiga Hańderek – członek Zarządu Fenice Poland, Jerzy Prokopowicz – wiceprezes Zarządu Fenice Poland, Stanisław Pater – przedstawiciel TÜV Cert.

i mogę zdradzić, że prace w tej materii są mocno zaawansowane. W waszym kraju jest jedna z najbardziej żyznych ziem dla „upraw ekologicznych”, ale macie bardzo surowe normy.

Czy to źle?

Nie, ale przecież wiele rzeczy powinien regulować wolny rynek. Najważniejsze jednak, że przyszło nam pracować z ludźmi i instytucjami doskonale przygotowanymi i kompetentnymi. Niekiedy nadmierne rygory trochę nas ograniczają, ale podkreślam jeszcze raz, że jeżeli chodzi o ekologię i energetykę Polska, (podobnie jak Hiszpania), jest rynkiem o największym potencjale w Europie.

Ala za chwilę Pan stąd wyjeżdża...

...i to w bardzo dobrym nastroju. Za każdym razem przekonuję się o znacznych postępach. Zawsze obserwuję tutaj – bez żadnej przesady – ogromny entuzjazm, chęć działania, silne motywacje i dążenie do perfekcji oraz kraj o niezwykle interesujących możliwościach.

Rozmawiał: Jacek Albiński

Dziewczyny nie lubią kanciaków

Jacek Albiński

Ostatnio wśród właścicieli dużych polskich gospodarstw rodzinnych zauważono zwiększony obrót ziemią. Dla producenta nowoczesnego sprzętu rolniczego to dobra wiadomość, ale New Holland w Płocku nie czeka z założonymi rękami.

Skala popytu na ciągniki i maszyny do prac polowych w naszym kraju, jest dokładnym odzwierciedleniem kondycji polskich rolników. U nas jeżdżą przeważnie starymi traktorami, które naprawiają chałupniczo. Na domiar złego, masowo sprowadza się stary niemiecki i czeski sprzęt, za który nasi rolnicy płacą cenę kilkakrotnie mniejszą, niż koszt jego złomowania u sąsiadów. Tam, zużyty traktor idzie na złetki, bo jest niebezpieczny i w związku z tym płaci się podwyższoną składkę ubezpieczeniową. U nas jego kupno uważa się za dobry interes.

Z Płocka wyjadą niebawem ciągniki serii 56 bis. Seria 56 to nowoczesne maszyny rolnicze przeznaczone dla mniejszych gospodarstw. Doskonale dają sobie radę we Włoszech i Francji, wielu polskich gospodarzy też się już do nich przekonało. Nadają się znakomicie do lżejszego transportu, prac pielęgnacyjnych, oprysków i nawożenia. Produkowane są w wersjach 55 i 75 konnej z silni-

kami Iveco. Do Polski przyjeżdżają z zakładu New Holland w Jesi niedaleko Ancony. „Co z tego, że są chwalone za parametry techniczne. Ciągłe słyszałem narzekania, że te kabiny jakieś kanciaste i z daleka nie różnią się od pomalowanych starych gratów” – mówi Józef Dębski specjalista marketingu NHB: „Rolnicy nazywają je „kanciakami”, a młodszy dodają, że kiedy się takim jedzie, to dziewczyny nawet nie spojrzą”.

Pomysł, żeby traktor zabudować nową kabiną, okazał się znakomity: – „Kiedy pokazaliśmy pierwsze egzemplarze wersji 56 bis, bardzo się spodobały. Nowa kabina o zaokrąglonych kształtach i wypukłych szybach jest nie tylko ładniejsza, ale bardziej przestronna. Stara, która wystarcza niskim Francuzom i Włochom z południa, była za ciasna dla stukilowych, polskich chłopów” – ocenia Henryk Jakubowski, przedstawiciel handlowy. Ciągnik prowadzi się wygodniej, operator ma lepszą widoczność, ka-

bina jest bardziej szczelna, co bardzo ważne podczas oprysków, a wypukłe szyby dodatkowo zmniejszają hałas o dobrych kilkanaście decybeli.

Do końca roku 2001 NHB chce sprzedać około 50 sztuk. Prezentacja ciągnika w różnych miejscach kraju wzbudziła wśród dealerów i rolników duże zainteresowanie.

– „Dzięki temu, że restyling wykonano przy udziale polskich firm, udało się utrzymać cenę na poziomie porównywalnym z ofertą konkurencji, przy ewidentnie wyższym standardzie naszego ciągnika” – twierdzi Adam Sulak, szef sprzedaży.

W ramach kampanii promocyjnej, opiniotwórcza grupa dealerów i poważnych gospodarzy wyjechała do Jesi. „Zwiedzili nowoczesny zakład i teraz chyba definitywnie skończą się podejrzenia, że New Holland sprzedaje polskim rolnikom ciągniki produkowane w jakiejś zapadłej dziurze Trzeciego Świata” – mówi Adam Sulak.

Być w Jesi i nie pojechać do Rzymu, to jak już tam być i nie widzieć papieża. Błogosławieństwo podczas audyencji generalnej w wigilię Bożego Ciała, było wielkim przeżyciem dla uczestników wycieczki. „Czy wpłynie to na sprzedaż naszych traktorów?” – zastanawiają się w Płocku. ■

zblizenie

Pod własną banderą

Instytut Marki Polskiej utworzono w roku 1996, w celu realizacji Programu Przywrócenia Roli i Znaczenia Marek Firmowych i Handlowych w Polsce. 27 marca 2000 roku pierwszych 31 działających w Polsce przedsiębiorstw uzyskało status założycieli Akademii Marek, między innymi Fiat, LOT, Volvo, Siemens i najstarsze czynne przedsiębiorstwo na świecie, liczące ponad 800 lat Królewskie Kopalnie Soli w Wieliczce.

W październiku ubiegłego roku do firm-założycieli Akademii dołączyło następnych 30, między innymi Optimus, Orbis, PZU, Centra i Cegielski.

W dniu 9 czerwca 2001 w ramach trzeciego etapu

kompletowania „100” Założycieli Akademii Marek do jej grona dołączyła następna dwudziestka, a wśród nich New Holland Bizon. Dla tego zastrzeżonego producenta sprzętu rolniczego jest

to ważne wyróżnienie. Zanim jednak na uroczystej gali w warszawskich Łazienkach, minister Steinhoff wręczył prezesowi Januszowi Majchrzakowi akt nadania New Holland Bizon statusu Założyciela Akademii Marek, firma z Płocka poddana została wieloetapowej procedurze nominacyjnej, przeszła przez proces certyfikacji ze skomplikowanym systemem punktacji, musiała zostać zbadana według kryteriów zawartych w zestawie ankiet dla kandydatów i przeczytać ponad 500-stronicową księgę pt: „Gospodarka pod własną banderą”, wydaną po angielsku jako „Economy Under Its Own Flag”. Teraz, jako uznana firma markowa, New Holland Bizon będzie miał w polskiej gospodarce do odegrania rolę szczególną, a zwłaszcza musi wziąć na siebie obowiązek promowania rodzimej marki, w Polsce i na świecie.

Szesnaście wspaniałych

Najstarszy z samochodów biorących udział w tym rajdzie wyprodukowano w 1932 roku, najmłodszy pochodzi z 1965 roku. Wszystkie są już pojazdami zabytkowymi. Wyjątkową rangę zabytku wyznacza marka Alfa Romeo.

Przyjechało ich szesnaście. W ciągu dziesięciu dni pokonały 2 tysiące kilometrów po polskich drogach prezentując swą nieprzemijającą klasę, choć minęło sporo lat od chwili, gdy te samochody opuściły bramy fabryki. Przez minione lata podążała za nimi legenda marki, która zawsze kojarzyła się z elegancją i luksusem. Taka była, jest i będzie Alfa Romeo. Szesnaście samochodów tej marki, zarejestrowanych we Włoskim Stowarzyszeniu Miłośników Alfa Romeo, przejechało przez Polskę odwiedzając dziesięć miast, wśród nich Poznań, Gdańsk, Warszawę, Łódź i Kraków. Dla mieszkańców miast, przez które wiodła trasa Alfa Romeo Tour 2001, było to spotkanie z historią motoryzacji, z jednym z jej znakomitych rozdziałów.

Najstarszy pojazd uczestniczący w rajdzie – Alfa Romeo 6C 1750 GT, pochodził z 1932 roku, a jego nadwozie powstało w mediolańskiej firmie karoseryjnej Cesare Sala. Niedługo, szczególnie w samochodach luksusowych, powszechnie stosowano zasadę, że budowę nadwozi samochodów zajmowały się, niezależnie od producenta podwozi i silnika, firmy karoseryjne. Dzięki temu można było uzyskiwać egzemplarze niepowtarzalne, wyjątkowe, rzecz później niespotykana w masowej produkcji seryjnej. Wspomniany

już najstarszy uczestniczący w rajdzie samochodów, został sprzedany w 1932 roku do Zurychu, aby w 18 lat później znaleźć się w Norwegii. Po generalnym remoncie w 1968 roku, auto zmieniło właściciela i od 1980 roku, przez pięć lat jeździło po drogach Kalifornii, zanim zostało sprzedane do Niemiec. Od 1992 roku jest własnością Renato Perucchiniego, Włocha mieszkającego w szwajcarskim Lugano, którego powodem do dumy jest fakt, że posiada jedyny istniejący egzemplarz tego właśnie modelu auta. Podczas rajdu nie raz musiał zaspokajać ciekawość miłośników pięknych samochodów. Opowiadał więc między innymi o tym, że jego auto posiada regulację przednich reflektorów, a oryginalnym szczegółem jest termometr cieczy chłodzącej, umieszczony na przodzie maski, gdzie w starych samochodach znajdował się najczęściej znak firmowy producenta. Zwracał uwagę zainteresowanych na osobliwe mocowanie obręczy kół. Oponę bowiem, przed zsunięciem podczas pokonywania ostrych zakrętów, chroni dodatkowy chromowany pierścień, który zabezpieczono... agrafką. Inną zaletą tego leciwego, a wciąż niezwykle żywotnego auta, jest czterocylindrowy silnik o pojemności 1750 cm³, który pozwala na osiągnięcie prędkości 140 km/h.

Najkrótszą biografię spośród uczestników rajdu miała Alfa Romeo Giulia Spider – z nadwoziem Pininfariny, wyprodukowana w 1963 roku. W tamtych latach model zyskał sobie dużą popularność za oceanem z uwagi na swój śródziemnomorski charakter, wyróżniający Alfę od angielskich samochodów sportowych. Ten, należący do Giorgio Montagni, niewielki kabriolet, o pojemności silnika 1.3 l, osiąga swobodnie prędkość 160 km/h. Sprawdził się podczas rajdu Mediolan-Przylądek Północny, podobnie jak inny uczestnik Alfa Romeo Tour, Alfa 6C 2300 GT Castagna z 1934 roku, którą Teodoro Tomasca kupił w Argentynie w 1982 roku. Jest to jedyny istniejący egzemplarz z karoserią firmy Castagna, ale doprowadzenie go do obecnego stanu używalności, zajęło nowemu właścicielowi dwa lata. Ten model wyposażony został w elektryczny silnik wycieraczek, którego nie miał dwa lata starszy model Sala, gdzie wycieraczki trzeba było przesuwac ręcznie.

Inny samochód z 1934 roku, Alfa 6C 2300 Pescara, którym przyjechał na rajd Ottorino Fontana, posiadał częściowo płócienny dach, co – w zamyśle konstruktorów – miało zmniejszyć wagę auta. Z tego samego powodu pozbawiono samochód bagażnika, pozostawiając jedynie schowek na dwa koła zapasowe. Niewielki metalowy znaczek na rzymskiej tablicy rejestracyjnej jest oryginalnym emblematem Mussoliniego, umieszczanym przed 1943 rokiem na tablicach rejestracyjnych wszystkich pojazdów. ▶

W kolumnie zabytkowych Alf zwracają uwagę dwa nie-duże sportowe modele: Giulietta Sprint Speciale oraz Giulia TZ Zagato. Czerwona „tezeta” była jednym ze stu aut modelu o przeznaczeniu rajdowym. Właściciel, Maurizio Tabucchi – dziennikarz pisma poświęconego starym pojazdom, w ciągu 17 lat przejechał nią 12 tys. kilometrów. Dzięki podrasowaniu silnika, samochód osiąga moc 135 KM i prędkość do 215 km/h. Inny uczestnik rajdu, Andrea Pizzato, chirurg z Vicenzy, demonstrował działanie elektrycznie otwieranych szyb w swej srebrnej Alfie 2600 Sprint z 1965 roku (możliwość ręcznego sterowania wycieraczkami w przypadku awarii elektrycznego zasilania). Piero Gilardi z Como (Alfa 1900 C z karoserią Pininfariny) pokazywał fabrycznie zamontowany w 1953 roku odbiornik radiowy, pracujący pod napięciem 220 V, którego akumulator wystarczał na 10 minut słuchania i trzeba go było zasilać potężnych rozmiarów transformatorem. Nie-spotykanym później w innych samochodach było umieszczenie w tym modelu wlewu paliwa... w bagażniku.

Wszystkich tych ludzi łączy fascynacja samochodami Alfa Romeo. Potrafią o nich mówić w nieskończoność, poświęcają im każdą chwilę swego wolnego czasu. Stowa-

rzyszenie Miłośników Alfa Romeo to są właśnie tacy ludzie, kolekcjonerzy i entuzjaści, wywodzący się z różnych środowisk, czasem związani z branżą motoryzacyjną, czasem pracujący w zupełnie odległych od niej zawodach. Diego Maspes, kierowca sportowej Giulietty, jest właścicielem autoryzowanej stacji obsługi Alfa Romeo w Como, która specjalizuje się w naprawach i sprzedaży części do zabytkowych Alf. Ottorido Fontana (czarna Alfa Pescara z 1934 roku), prowadzi z żoną stację dealerską Alfę koło

Na sąsiedniej stronie u góry:
Alfa Romeo 1900C Sprint
Touring – r. 1953.
Powyżej: AR Giulia Spider
Pininfarina r. 1963

Na sąsiedniej stronie po lewej
i obok: AR 6C 1750 r. 1932.
Powyżej: AR Giulietta Sprint
Speciale, 1,3 100 KM.

Alfa Romeo Tour 2001

Wenecji. Piero Gilardi (srebrna Alfa 1900 C) jest kierownikiem zakładu włókienniczego w Como, stare samochody lubi za ich „duszę”, ale naprawy zleca specjalistom, gdyż o zawiłościach mechaniki nie ma wielkiego pojęcia. Stowarzyszenie zrzesza 600 osób (także spoza Włoch), w rękach tych ludzi znajduje się ponad tysiąc unikatowych modeli Alfa Romeo.

Stefano di Amico, prezes Registro Italiano Alfa Romeo mówi: Samochody Alfa Romeo zawsze były i są niezwykle. Nasze auta zwyciężały w najbardziej prestiżowych wyścigach, a ich kierowcy przyczyniali się do utrwalania legendy Alfa Romeo.

Stowarzyszenie powstało 40 lat temu i jest jedną z najstarszych organizacji tego typu na świecie. Wczesne rozpoczęcie działalności pozwoliło im ocalić wiele niezwykle cennych aut budowanych niekiedy w nielicznych egzemplarzach. Zarejestrowane w klubie pojazdy, wyprodukowane w latach 1910-1980, to przegląd historii Alfa Romeo. Są wśród nich samochody konstruowane z myślą o wyścigach, są takie, które startowały w Formule 1. Większość

działań Stowarzyszenia sponsoruje Fiat Auto – obecny właściciel marki Alfa Romeo. Stowarzyszenie w zamian stara się upowszechniać historię Alfę, a nie tak nie uwiarygadnia legendy, jak widok mknących po szosie wypieszczonych przez właścicieli samochodów pamiętających czasy, gdy o masowej motoryzacji jeszcze się nie śniło. Natomiast Alfa Romeo była tym samym, czym jest obecnie – obiektem adoracji i pożądania. Bez względu na wiek, o czym zaświadczyć mogą nie tylko uczestnicy tegorocznego Alfa Romeo Tour 2001, ale wszyscy wrażliwi na piękno wykreowane przez stylistów, których talent i zdolności budzą podziw nawet po latach.

Polowanie na dietę

pod redakcją Emanuela Chiappero

Wraz z nadejściem lata staramy się pozbyć siedmiu kilogramów w dwa tygodnie! Lekarze odradzają stosowanie zbyt łatwych diet. Idealne chudnięcie jest powolne i nieustanne. Publikujemy kilka praktycznych rad dla osób pragnących w dobrej kondycji przejść „próbę kostiumu kąpielowego”, której wszyscy boimy się panicznie. Jeśli jednak mamy poważne problemy z otyłością, nie obejdzie się bez wizyty u lekarza specjalisty, do którego mamy zaufanie. Wszystkie propozycje pochodzą z włoskiego czasopisma „Dossier Salute” oraz informacji zamieszczonych na stronach internetowych.

DIETA 3+3

Zrzucenie od czterech do sześciu kilogramów wagi – to nie jest dużo – wymaga mimo wszystko wytrwałości. A wytrwałość nie oznacza ważenia pieczywa czy makaronu, odmierzania oliwy kropłomierzem, liczenia i sumowania kalorii. Wytrwałość oznacza zaplanowanie sobie okresu dyscypliny, która ma bardzo konkretny cel: pozbyć się waleczków, zniekształcających Waszą sylwetkę. Możecie zorientować się, co należy zrobić, opierając się na propozycji doktora Marcello Mandatori, z Uniwersytetu w Urbino. Należy rozpocząć od razu sześciotygodniową dietę, która uwzględni często niedoceniany czynnik: metabolizm.

Program naprzemienny

Dieta, którą Wam proponujemy, daje duże prawdopodobieństwo zrzucenia od 4 do 6 kg w ciągu 1-1,5 miesiąca. Efekty są różne w zależności od osoby. Dietę mogą stosować wszyscy, ale jest ona wskazana szczególnie dla osób o spowolnionym metabolizmie. „Ten program dietetyczny może pomóc w szybkim chudnięciu” – tłumaczy Mantadori – „a najważniejszym jest to, że może pomóc w utrzymaniu diety w czasie”.

Jak długo trwa

Dietę tę należy stosować przez okres 6 tygodni, przestrzegając podanego obok schematu. Po zakończeniu diety trzeba stosować się do kilku zasad pozwalających na utrzymanie jej rezultatów.

Zasady

Ważnym jest, aby stosując dietę przestrzegać dokładnie kolejności wyznaczonej dla poszczególnych dni, wybierając niektóre składniki żywnościowe, a wykluczając inne. Przez cały okres trwania diety należy wyłączyć z jadłospisu mleko, wędliny i słodczy (z wyjątkiem serów twarдых oraz nabiału, które, jak można zauważyć na schemacie, mogą być wprowadzone do diety w czwartym tygodniu, jako wariant menu). Kolacja jest mniej monotonna: można na zmianę stosować trzy różne menu.

ZALETY

Nie trzeba liczyć kalorii, ani dokładnie odmierzать posiłków. Wystarczy przygotować normalne porcje, gotując proste, jak najmniej wyszukane dania.

Grazia Neri/P. Frilet

Rozpoczęcie diety

od pierwszego do trzeciego tygodnia

RANO Świeże owoce dowolnego rodzaju (także dwa różne rodzaje naraz). Na przykład: 1 jabłko + 1 banan lub 2 mandarynki + 1 gruszka). Możecie pić kawę lub herbatę, albo sporadycznie kawę zbożową lub napar z ziół (dowolnie: z malwy, pokrzywy, kopru włoskiego, werbeny) słodzony fruktozą.

DRUGIE ŚNIADANIE Sok ze świeżych owoców cytrusowych, niesłodzone soki owocowe + kawa lub herbata.

OBIAD Do wyboru: porcja kurczaka, indyka (najlepiej pierś), królika, cielęciny, jagnięciny, jajka, ryba. Dodajcie do tego porcję zielonych warzyw – wybierając pomiędzy sałatą szerokolistną, burakami, cykorią, brokułami. Rybę należy jeść przynajmniej 2-3 razy w tygodniu.

PODWIECZOREK Świeże soki z owoców cytrusowych, niesłodzone soki owocowe + kawa lub herbata.

KOLACJA

I wieczór: porcja warzyw mieszanych lub zupa jarzynowa (bez ryżu i makaronu)

II wieczór: porcja jarzyn lub grzybów + 2-3 porcje warzyw gotowanych lub surowych

III wieczór: porcja makaronu (na przykład makaron z cukinią, pomidorami i bazylią, makaron z brokułami, itp.) lub risotto po mediolańsku, z cykorią albo ziemniaki + warzywa jako sałatka.

PRZYPRAWY sól, cytryna, przyprawy korzenne, ocet winny jabłkowy. Co drugi dzień można używać oliwy, zarówno surowej jak i gotowanej; zamiast oliwy można stosować kostki warzywne lub sos sojowy.

Kontynuacja

od czwartego do szóstego tygodnia

RANO Świeże owoce możecie zastąpić 2-3 kromkami sucharów z odrobiną dżemu bez cukru. Do picia: kawa lub herbata, albo kawa zbożowa lub napar z ziół.

DRUGIE ŚNIADANIE Sok ze świeżych owoców cytrusowych, soki owocowe bez cukru + kawa lub herbata

OBIAD Można wprowadzić sery twarde na zmianę z mięsem lub rybą. Dozwolone są: mozzarella, ser kozi, twaróg. Można włączyć inne rodzaje mięsa: wołowinę, chudą wieprzowinę, szynkę surową lub gotowaną. Jako dodatki – dowolne warzywa. Można jeść paluszki grissini lub nieco pieczywa.

PODWIECZOREK Soki ze świeżych owoców cytrusowych, soki owocowe bez cukru + kawa lub herbata

T E S T

Aby zorientować się, do której grupy należy twój metabolizm, odpowiedz na poniższe pytania. Policz wszystkie swoje odpowiedzi „tak” i „nie” i odczytaj profil, który odpowiada rytmowi twojego metabolizmu.

1. Rano zazwyczaj budzisz się zmęczony? ☐ tak ☐ nie
2. Czy po śniadaniu i po obiedzie odczuwasz ospałość, senność? ☐ tak ☐ nie
3. Czy podczas dnia odczuwasz spadek energii i czy łatwo się męczysz? ☐ tak ☐ nie
4. Czy wieczorem zasypiasz z łatwością? ☐ tak ☐ nie
5. Czy twoje mięśnie są rozluźnione? ☐ tak ☐ nie
6. Czy często masz zimne dłonie i stopy? ☐ tak ☐ nie
7. Czy masz problemy z cellulitem? ☐ tak ☐ nie
8. Czy masz skłonności do zatrzymywania wody w organizmie? ☐ tak ☐ nie
9. Czy jesteś niskociśnieniowcem? ☐ tak ☐ nie
10. Czy masz skłonności do zapadania na choroby wirusowe, dolegliwości układu trawiennego, kolki? ☐ tak ☐ nie
11. Czy z badań wynika, że twoja tarczyca oraz gruczoły nadnerczy pracują poniżej normy? ☐ tak ☐ nie
12. Czy po diecie niskokalorycznej szybko wracasz do poprzedniej wagi? ☐ tak ☐ nie

W y n i k i

więcej niż 6 „tak”

Należysz do typu osób o zwolnionym procesie spalania charakteryzujących się spowolnionym metabolizmem. Masz skłonności do tycia i chcąc stracić parę kilogramów, musisz zazwyczaj wyrzec się wielu rzeczy. Poza stosowaniem specjalnej diety powinieneś zwiększyć aktywność fizyczną.

6 „tak” i 6 „nie”

Należysz do typu osób o normalnym procesie spalania, to znaczy do osób, których metabolizm jest raczej stabilny i które nie mają problemów ze swoją wagą. Jeśli przybędzie ci parę kilo za dużo, możesz je zrzucić bez trudu, stosując dietę żywieniową dobrze zrównoważoną i regularną.

więcej niż 6 „nie”

Jesteś typem osoby o szybkim procesie spalania; twój metabolizm jest szybki, dlatego z łatwością spalasz spożywane kalorie. Jesteś raczej szczupły, toteż nie masz potrzeby stosowania diety odchudzającej.

Zaczerpnięte z Dossier Salute.

Grazia Neri/Claire Dubois

KOLACJA

I wieczór: porcja warzyw mieszanych i/lub zupa jarzynowa (bez makaronu lub ryżu).

II wieczór: warzywa lub grzyby można zastąpić ziemniakami.

Alternatywnie możecie wprowadzić do diety dania z soi: kotlet, gulasz, befszytk. Dwie lub trzy porcje warzyw surowych lub gotowanych.

III wieczór: porcja makaronu lub ryżu lub pizza margherita. Porcja warzyw gotowanych lub surowych

PRZYPRAWY Codziennie możecie spożywać oliwę z oliwek, lecz nie więcej niż dwie łyżeczki do obiadu i dwie łyżeczki do kolacji.

SZCZUPLEJSI DZIĘKI ANANASOM

Substancje zawarte w ananasie wspomagają spalanie tłuszczów i są bardzo skuteczne w walce z cellulitem. Powód jest oczywisty: owoc ten, jeśli jest świeży, zawiera enzymy, które przyspieszają metabolizm.

Ponadto, jest on bogaty w witaminy i składniki mineralne, takie jak żelazo, które jest ważne dla wytwarzania krwinek czerwonych, zadaniem których jest rozprowadzanie tlenu po całym organizmie.

ŚNIADANIE płatki kukurydziane z ananasem

Obrać 300 gramów ananasa i pokroić go na kawałki. Dodać

3 łyżki płatków kukurydzianych (6 gram) oraz 2 łyżki soku pomarańczowego. 150 kalorii.

DRUGIE ŚNIADANIE sok ananasowy

Wymieszać 100 ml soku ananasowego (oczywiście nie słodzonego) z 1/8 litra wody mineralnej. 150 kalorii.

OBIAD warzywa z ananasem

Obrać 250 gramów ananasa i pokroić go na kawałki. Umyć 1 czerwoną paprykę, pokroić ją na kawałki.

Ponadto poszatkować drobno 2 cebulki i umyć 50 gramów warzyw.

Podsmażyć paprykę, cebulkę oraz warzywa w 1 łyżce oliwy z oliwek.

Dodać ananas, i nadal smażyć całość na średnim ogniu jeszcze przez 3 minuty. Doprawić solą, pieprzem i curry. 200 kalorii.

PODWIECZOREK świeży ananas

150 gramów świeżego ananasa. 50 kalorii.

KOLACJA sałatka ananasowo-pieczarkowa

Obrać 300 gramów ananasa i pokroić go na kawałki. Umyć 100 gramów pieczarek i pokroić je.

Pokroić 30 gramów piersi indyka w cienkie paski i wymieszać z pieczarkami i ananasem.

Doprawić sałatkę 1 łyżką majonezu light, 1 łyżką świeżej posiekanej pietruszki oraz pieprzem. 200 kalorii.

Zaczerpnięto ze strony

www.areaziende.com/moda/Diete.htm

RADA

Do niżej podanych przepisów potrzebny będzie świeży, około 1-kilogramowy ananas. Od owocu odetnijcie ilość podaną w przepisie, a resztę zachowajcie ze skórką, w ten sposób zostaną zachowane witaminy. Dietę tę możecie stosować 1 raz w tygodniu, aby obniżyć ilość dostarczanych organizmowi kalorii oraz oczyścić organizm.

Kilka zasad pozwalających utrzymać wagę

Po półtora miesięcznym okresie diety Wasz podstawowy metabolizm zostanie zrównoważony. Oto kilka rad, które pozwolą nie zmarnować tego, co do tej pory osiągnęliście.

Zasadniczo nie należy zmieniać menu śniadań i obiadów; jeśli ktoś pragnie zmian, może ponownie pić odtłuszczone mleko oraz jadać na drugie śniadanie 1 jogurt zamiast wypijania soku ze świeżych owoców, nie przesadzając w ilości; warzywa „podwieczorkowe” można zastąpić rybą z grilla. Wreszcie, jeśli uda Wam się uprawiać jakiś sport, to Wasze ciało będzie na powitanie lata bardziej sprężyste, krzepkie i w dobrej formie.

SAŁATKI DO WOLI

Wraz z rozpoczęciem lata przychodzi ochota na duże ilości owoców i warzyw, które dają energię i zawierają wiele składników mineralnych oraz witamin. Sałatka zawiera niewiele kalorii, możecie więc jeść ją w większych ilościach. Także stosując tę dietę ważne jest, aby pić jak najwięcej wody. Pamiętajcie, aby dietę stosować tylko w krótkich okresach.

ŚNIADANIE sałatka owocowa

Obrać 1 owoc papaja (200 gramów)

Usunąć z niego pestki i przekroić na połowę.

Obrać 1 kiwi (100 gramów) i pokroić w plasterki

Owoce wymieszać, dodać 200 gram malin oraz 50 ml soku pomarańczowego. Około 150 kalorii.

DRUGIE ŚNIADANIE sałatka z ogórków

Umyć 200 gramów ogórków oraz 100 gramów rzodkiewek.

Ogórki i rzodkiewki drobno pokroić, wymieszać.

Dodać kilka liści cykorii.

Doprawić 1 łyżką majonezu light oraz 1 łyżką przypraw korzennych. Około 50 kalorii.

OBIAD sałatka z pomidorów i pieczarek

Umyć 250 gramów pomidorów, 1 cebulkę, 100 gramów pieczarek, 30 gramów sałaty belgijskiej i 30 gramów kozłka lekarskiego (waleriany).

Dodać 30 gramów gotowanej szynki pokrojonej w kostkę.

Doprawić sałatkę odrobiną majonezu light oraz 1 łyżką przypraw korzennych. Około 200 kalorii.

PODWIECZOREK sałatka z owocu papaja

Pokroić w kostkę 200 gramów papaji i wyłożyć je na liście sałaty.

Zmieszać 50 gramów chudego jogurtu z odrobiną soku cytrynowego i połączyć nim papaję. Około 50 kalorii.

KOLACJA sałatka z papryki i selera

Umyć 1 czerwoną paprykę (150 gramów), 100 gramów selera (naciowego) oraz 100 gramów ogórka.

Warzywa pokroić, dodać 40 gramów dowolnego chudego żółtego sera oraz 50 gramów zielonego groszku.

Doprawić sałatkę odrobiną majonezu light lub jogurtu oraz 1 łyżką przypraw korzennych.

Około 200 kalorii.

*Zaczerpnięto ze strony
www.areaziende.com/modo/Diete.htm*

WODA, WODA... I JESZCZE RAZ WODA!

Z pewnością już to wiecie: trzeba pić przynajmniej półtora litra wody dziennie. Jest to zalecenie oczywiste, lecz ważne dla tych, którzy stosują dietę. Nasze ciało zawiera od 55 do 75 % wody. Ten tak cenny płyn jest zasadniczy dla funkcjonowania organizmu: pomaga usunąć z organizmu substancje szkodliwe i chroni organy wewnętrzne oraz tkanki – są to tylko niektóre z jej funkcji.

Codziennie tracimy – w zależności od okoliczności – około półtora litra wody. Aby utrzymać zdrowie, należy więc wypijać przynajmniej traconą ilość wody. W niektórych sytuacjach należy pić jej jeszcze więcej, na przykład kiedy jest bardzo gorąco, lub kiedy wykonujemy intensywną pracę fizyczną.

Zgoda, ciągle picie wody jest nudne (nie mówiąc już o skutkach moczopędnych), a litr wody dziennie, to niemało. Dlatego trzeba przyzwyczaić się i aby o tym pamiętać, noście zawsze i wszędzie ze sobą (do biura, na salę gimnastyczną, na zakupy) półlitrową butelkę wody. Pamiętajcie, że Wasze „poświęcenie” wpłynie na poprawę Waszej skóry, pomoże zwalczać zniechęcony cellulitis i.... złagodzi uczucie głodu.

KICK BOXING WYSZCZUPLI CIĘ

Po ogromnym sukcesie aerobiku, stepu, kardiofitnessu, funk i hip hopu teraz najbardziej modnym i rozrywkowym sposobem na utrzymanie formy jest Kick Boxing. Wzmacnia mięśnie całego ciała, modeluje sylwetkę we właściwych miejscach i daje zwinność oraz zręczność. Jest idealny, aby zwalczyć rutynę typową dla pewnych dyscyplin, dodaje nowej energii i rozładowuje napięcie z całego dnia. Dodatkowo pozwala nauczyć się kilku prostych chwytów obrony osobistej, co zawsze może okazać się przydatne. Na kursach (proponują je bardzo liczne sale gimnastyczne) często nie ma już wolnych miejsc, a uczęszczają na nie osoby w każdym wieku: młodzież, ale również managerowie i profesjonaliści. Lekcje, które na ogół trwają 50 minut, łączą specyficzne techniki walki (kopanie, bokowanie oraz ruchy zaczerpnięte z boksu czy karate) z bardzo dobrą koordynacją krążeniową, poprawiając w konsekwencji odporność oraz napięcie mięśni.

Kreska do śmiechu

Tomasz Zieja

Satyryczny rysunek lub karykatura potrafi zastąpić kilkustronicowy tekst. Zajmowali się nią już twórcy egipskich papirusów, a później greckich waz. Obecnie robi to całkiem spora grupa utalentowanych artystów.

Eryk Lipiński, jeden z najwybitniejszych polskich karykaturzystów, opowiadał chętnie anegdotę, którą „usprawiedliwiał” swoją satyryczną pasję. Otóż pewnego dnia rozgniewany Pan Bóg roztrzaskał o ziemię lustro. Rozbiło się na wiele kawałków. Niektóre z nich wpadły do ludzkich oczu. Ci, którzy mają w oku okruch takiego szkła złośliwie patrzą na rzeczywistość, a mało wyrozumiale na bliźnich, plodząc w rezultacie karykatury.

Miedzy dawnymi a nowymi laty

Za czasów PRL rysunkowa satyra miewała się nieźle. Sztandarowy tygodnik „Szpilki” redagowany właśnie przez wyżej wymienionego Eryka Lipińskiego, miał grono sympatyków tak liczne, że szefowie obecnie wydawanych periodyków mogą jedynie rozmarzyć się o jego nakładach. W 1978 roku powstało warszawskie Muzeum Karykatury. Placówka pionierska na skalę światową. Przodowaliśmy zatem nie tylko, jak chcieli ówcześni prześmiewcy, jako najweselszy barak w obozie socjalistycznym.

Niewinne igraszki z cenzurą tych złośliwych rysowników, którzy mieli inklinacje polityczne tylko raz zakończyły się wpadką. Otóż w roku 1976 Andrzej Czeczot zaniósł do redakcji „Literatury” karykaturę Ryszarda IV Filipskiego, aktora i reżysera. Znały z poglądów antysemitycznych aktor i twórca Teatru EREF widniał na konterfekcie z naganem w rękę, mieczykiem oenerowskim w klapie i puszką cyklonu B na stoliku obok. Karykaturę przez pomyłkę wydrukowano, co poskutkowało wymianą składu personalnego redakcji i wyrokiem sądowym za zniesławienie.

Teraz śmieszniej

Wraz ze zmianą systemu wydawało się, że polska satyra utonie w odmętach tak chętnie obśmiewanego przez jej twórców nowego kapitalizmu. Po zmianach ustrojowych powodów do kpiny nie brakowało. Niektórzy twierdzą, że nawet przybyło. Zabrakło jednak chętnych do zakupu tytułów satyrycznych. W 1989 roku padły zasłużone „Szpilki”, obecne w kioskach od 1935 roku, gdy powołali je do życia panowie Li-

Henryk Sawka

Szczecinianin. Znaki charakterystyczne rozpoznawcze: broda, żółty ołówek w dłoni. Kreska oszczędna, niedbala. Jedną z wystaw jego prac zatytułowano może nazbyt czcobytnie: „Sawka większy niż życie”. Profesjonalny juror wszelkich śmiesznych festiwali m. in. krakowskiej PAKI. Utytułowany m. in. Docent Magister Satyry Pałuckiej Łoży Szyderców na Wychodźstwie. Autor z wypisów szkolnych (patrz: podręcznik dla klas VI). O swojej artystycznej płodności powiedział: „Czasem sam się dziwię, ile jestem w stanie narysować – a rzeczywistość bardzo mi w tym pomaga.” Natchnienie czerpie z rzeczywistości obserwowanej, odnotowanej na antenie radiowej i w prasie (o poranku i przy kawie). Dostępny w internecie. O swoim sposobie rysowania opowiada, że najpierw rodzi się pomysł. Potem dorabia tło do sytuacji i dymek, jak najkrótszy, w formie aforyzmu. Kilka często wersji dymku testuje na żonie i przyjaciółtach, którzy dysponują faksami. W cywilu: tato utalentowanej Karoliny, 8-latki odtwarzającej rolę Nel w najnowszej ekranizacji „W pustyni i w puszczy”.

piński Eryk i Mitzner Zbigniew. Kolejne podejmowane próby wprowadzenia na rynek pisma wyłącznie humorystycznego kończyły się fiaskiem. Nawet solidne zaplecze finansowe „Super Expressu” nie uchroniło specjalnego dodatku o wymownym tytule „Gilotyina” najpierw przed wcieleniem w obręb lamów gazety, a później, już jako osobnego pisma, przed drastycznym odchudzeniem. Młodzi satyrycy, pomijani w publikacjach podjęli trud wydawania własnego periodyku „Kościotrup”, przekształconego następnie w miesięcznik „Twój Dobry Humor”.

Z czasem jednak okazało się, że o ile osobne tytuły ►

Zbigniew Jujka

Gdańszczanin. Na zobowiązującą ścieżkę karykatury wstąpił w Zielonej Górze. Do obejrzenia m. in. w „Dzienniczku” – stałej, cotygodniowej rubryce kieleckiego „Słowa Ludu” oraz „Dziennika Bałtyckiego”. Bohaterem, a zarazem komentatorem rzeczywistości otaczającej uczynił artysta obywatela Kusę, postać przeciętną i ze wszech miar typową, acz ponadprzeciętnie (ze względu na tygodniowy cykl publikacji) doświadczoną przez życie. Kuska urodził się w roku 1963, więc doświadczeniem przerósł dwóch prezydentów, kilkunastu premierów, kilkuset ministrów i jednego generała. Sam autor fetował w ub. r. półwiecze działalności artystycznej. Prezes Stowarzyszenia Polskich Artystów Karykatury. Kawaler Orderu Odrodzenia Polski.

O swojej pracy mówi: „Traktuję swoje cotygodniowe rysowanie jak kroplę wody, która draży skalę naszej głupoty”.

► niekoniecznie się wybronią, znakomity satyryk-karykaturzysta zawsze znajdzie pracę. Swoją stałą rubrykę w „Polityce” ma Andrzej Mleczko. Zastąpił Szymona Kobylińskiego, od którego rysunku zaczynało się przez długie lata lekturę tygodnika. We „Wprost” – Henryk Sawka, w „Przekroju” i „Polityce” – Andrzej Czeczot. Rysunki Jacka Gawłowskiego niejednokrotnie zastępują fotografię czy komentarz na pierwszej stronie „Gazety Wyborczej”. Niemal każda gazeta codzienna częściej lub rzadziej decyduje się na ulokowanie pojedynczego rysunku czy nawet osobnego kącika obrazkowego.

Niektórzy fani twórczości satyrycznej decydują się na kroki dramatyczne. Nieznani sprawcy wykradli z wystawy w Białymstoku dwie prace Andrzeja Mleczki. Na jednej z nich mężczyzna w sutannie zagląda pod sukienkę urodzivej anielicy. Na drugiej „Z deszczu pod rynnę” inny mężczyzna osłania się parasolem najpierw przed deszczem filigranowych sierpów i młotów, a później – ulewą miniaturowych krzyżyków.

Ech, dać komuś znowu w mordę

W prasie przeważa rysowana satyra, której zadaniem jest zwięźle skomentować istotny, najczęściej wypadek polityczny. Z tegoż powodu, nawet doskonała, równie bywa ulotna i nietrwała jak wydarzenia „opisywane”.

– „Większość moich rysunków ma tygodniowy, czasem kilkudniowy żywot” – wyznaje Henryk Sawka, jeden z najlepszych komentatorów polskiej rzeczywistości.

Znacznie dłużej zachowuje świeżość karykatura poświęcona ułomnościom natury ludzkiej. W ludzkich przywarach nie zmienia się nic. Niektóre z żartów Andrzeja Mleczki, klasyka niemal podręcznikowego, z wypisów szkolnych (wyjąwszy m. in. „Porno dla ubogich”) weszły do języka potocznego. Obrazek z dymkiem: „Są takie chwile w życiu żółwia, że musi komuś dać w mordę” szczególnego smaczku nabral za premierostwa Tadeusza Mazowieckiego. Drugiego dnia dotknął inny z rysunków, również ozdoba mowy potocznej: „Obywatelu, nie pieprz bez sensu”.

Stawomir Mrozek

Dramaturg, ale i autor rysunków satyrycznych. Są tacy, którzy po jego ostatnich, niezbyt udanych sztukach uważają, że powinien w większym stopniu skoncentrować się na tym drugim rodzaju aktywności twórczej. Zadebiutował w 1950 roku, nadsyłając pracę na konkurs „Szpilek”. Do 1968 roku trwała współpraca z „Przekrojem”, potem – do 1981 ze „Szpilekami”, obecnie z „GW”. Skądinąd zasłużony dla czasów, gdy mówiło się Mrożkiem. Niegdyś na emigracji w Meksyku, obecnie obywatel Krakowa, które to miasto zdaje się magnetycznym czarem ściągać złośliwców wszelkiej maści, łącznie z piszącym te słowa.

Podobnie stało się z Mrożkiem. Celnie, zwięźle, oszczędnie komentował rzeczywistość w publikowanych w cyklu „Mrozek by night” miniaturach rysunkowo-dramatycznych. Rozmowa ojca z synem:

– Tato! Polska odzyskała niepodległość!

– A po co?

Wówczas obrazoburcza dziś wielu wydaje się posępną przepowiednią.

Można się kusić na wiele podziałów. Upychać poszczególne rysunki po różnych szufladkach. Generalnie jednak jedyny słuszny podział w karykaturze godny uwagi należałoby zapisać tak: dzielimy ją na dobrą i złą.

Są zresztą autorzy, których prac w żaden sposób nie da się sklasyfikować. Osobną szufladę wypadłoby stworzyć, na przykład, dla obecnego od z górą pół wieku na łamach „Przekroju” Zbigniewa Lengrena i jego Filutka. Przygody zabawnej sylwetki w meloniku, zawsze z psem i czasem z parasolem, nie odnotowują upadku imperiów, ignorują zdobycze techniki.

Satyra wiecznie żywa

Nie zmieniają się ludzkie przywary. Nie zmieniają, niestety, i smutne okoliczności, w których obok wymienione egzystują.

Mrożkowska wydawałoby się antysocjalistyczna, anty-biurokratyczna satyra z „Postępowca”, bynajmniej się nie zestarzała. Polak na bezludnej wyspie. Przy biurku, w krakowskiej czapce. Obok tabliczka: – „Proszę pukać”.

Czy inna trafna obserwacja. Istotny projekt „poszerzenie asortymentu materiałów piśmienniczych” autor streścił zwięźle jak następuje: „Grupa ekspertów opracowała nowy rodzaj papieru, tzw. papieru kratkowanego. Wzór załączamy obok”. Przypomina jako żywo dyrektywy z Brukseli. Ów wzór jest... zwykłą kratkowaną kartką.

Wizja wspólnej Europy, choć w zasadniczej części przez zgryźliwe środowisko akceptowana, w detalach bywa wyśmiewana bez skrępowań.

Przybyły z emigracji Andrzej Czeczot zachwycił się nowymi typami dla polskiej satyry – polskimi „biznesmenami z wiochy”, mafią słowiańską, nowymi elitami, tradycją, celebracjami, zadęciem...

Andrzej Mleczo

Z urodzenia obywatel Tarnobrzega. Z wyboru – krakus. Talentem – świata obywatel. Klasyk polskiej karykatury. W 1999r. obszedł uroczyste 30-lecie rysowania. Bez odznaczeń (na razie). Rozpoznawalny ze względu na wszechobecność od pudełek zapatek (nakład dzienny ok. 300 tys. pudełek) po zeszyty dla dziatwy szkolnej. Obecny w dużym wyborze nawet w sieci internetu (www.onet.mleczo.pl). Niespełniony jako architekt, gdyż w latach studiów zbyt skromne stypendium popchnęło go na drogę komercyjno-satyrycznego wykorzystywania ołówka. Prywatnie obsesyjny lęk wzbudza w nim Gargamel. Wolne chwile chętnie wypełnia lekturą „Hamleta” i „Kubusia Puchatka”. O wrodzonym, bądź nabytym poczuciu humoru świadczy m. in. dewiza życiowa opublikowana na łamach „Wysokich Obcasów”: „Im większy upał, tym ciekawsza fatamorgana” oraz grube tysiące (ponoć ponad magiczną barierą 10 tys.) stworzonych rysunków. Bywał jurorem w konkursach mokrego podkoszulka, ale i Festiwalu Filmów Polskich w Gdyni.

foto. Jan Zych

► Mleczek na kilogramy

Drogę komercyjnym sukcesom satyryków wytyczył krakowski artysta Andrzej Mleczek. Jako pierwszy w Polsce, jeszcze za minionego ustroju, w roku 1983, zaryzykował otwarcie sklepiku z własnymi pracami. W drugiej połowie lat 80. urzędował tam za ladą aktualny felietonista „Polityki”, autor kilku poczytnych powieści o dzieciennym kraju ewangelickim – Jerzy Pilch. W jednym z niedawnych wywiadów wyznał z rozbijającą szczerością: „Byłem rozpaczliwym sprzedawcą. Ale Mleczek na właściciela galerii nadawał się równie dobrze jak ja na sprzedawcę”.

Diagnoza niezbyt oczywista, bo talentów marketingowych człowiekowi, który mówił o sobie, że chciałby umrzeć w „zderzeniu z UFO”, odmówić nie sposób. Półki skromnego objętościowo lokaliku wypełniają bez miary: pocztóweczki (2 zł za sztukę), plakaciki (7 złotych), talerzyki kolorowe (35 zł) i także same w czerni i bieli (20 – 25

– Czy on należy do naszej Kasy Chorych?

zł), kubeczki (19 zł), poduszczyki (19 zł), albumiki w ilości kilkunastu, parasole, bokserki, smoczki dla dzieci... A wszystko, rzecz jasna, ozdobione firmowym rysunkiem.

Po wizycie w sklepiku przy ul. Św. Jana (autoryzowane filie również we Wrocławiu i Częstochowie), aż strach otworzyć puszkę sardynek. A zostają jeszcze zakupy na stronach internetowych.

Konkurencję na rodzimym, krakowskim podwórku stanowił przez chwilę sklep Henryka Sawki. Szczeciński artysta sprzedaje swoje produkty w rodzimej, nadmorskiej galerii o obiecującej nazwie „Przyssawka”, przy ul. Jagiellońskiej. Za 35 zł kupimy oprawiony w rameczki rysunek formatu A4 sygnowany autentycznym podpisem mistrza. Mi-

Janusz Stefaniak

Najmłodsza liga polskiej satyry rysowanej. Urodzony w 1964 roku w Krakowie z ojca górala i matki warszawianki, do dziś trwa w silnym związku z królewskim miastem. Ponieważ, jak deklaruje, wiedzę wołał zawsze czerpać z życia niż z podręczników, poprzestał na zdobyciu wykształcenia na szczeblu średnim. Początki kariery zawodowej nie wskazywały, że obierze kierunek na satyrę. Zaczynał jako mechanik samochodowy. W wojsku przeżył krótki, acz intensywny epizod z orkiestrą dętą. „Kto gra na jakimś instrumencie?” – zapytał kapelmistrz w czasie apelu. Janusz wystrzelił z ręką do góry. „Na jakim instrumencie grasz, synu?” – padło kolejne pytanie. „Na gitarze”. „To będziesz grał w orkiestrze dętej”. Tropić absurdu i uwieczniać je na papierze zaczął w roku 1980, pod silnym wpływem mistrza Mlecza. Z czasem dopracował się własnego, rozpoznawalnego stylu. Na tegorocznym czerwcowym II Festiwalu Dobrego Humoru zdobył cenną nagrodę publiczności za najdowcipniejszy rysunek. Jak większość jego prac także i ten dotyczy delikatnej materii relacji damsko-męskich, rodzinnych. Przebudzony z nocnego koszmaru małżonek mówi do równie wiekowej jak on małżonki: „Rany boskie! Śniło mi się, że porwali cię jacyś handlarze starzyzną.” Pracuje w archiwum „Przekroju”. Innych stanowisk nie pożąda. Publikuje w „CKM-ie”, „Playboy’u”, „Reader’s Digest”. Wystawia najczęściej u przyjaciół i dla przyjaciół. Na razie.

łośnicy publikacji książkowych mogą się zdecydować m. in. na „Szczecin na wesoło” czyli „historię miasta w obrazkach od Chrobrego po Jurczyka”.

Chichot pod całą

Trudną do przecenienia rolę odgrywa w prezentacji dokonań tuzów polskiej śmiesznej kreski warszawskie Muzeum Karykatury. Często dobre pomysły rodzą się pod presją chwili. Latem ubiegłego roku w ramach II Salonu SPAK w Ustce satyrycy prezentowali swoje futurologiczne wizje, czy raczej fantazje na temat roku 2000. Andrzej Mleczek prezentował przed laty swoje prace w Muzeum Śląskim w towarzystwie zabytków archeologicznych i historycznych.

Jednak absolutną palmę pierwszeństwa, gdy idzie o oryginalność miejsca promocji, dzierży Areszt Śledczy w Kielcach. Od 1991 roku wystawy najznakomitszych polskich artystów (w tym i tuzów karykatury) organizuje w nim Janusz Tusznio, wychowawca ds. kultury.

To idzie młodość...

„Starsi satyrycy, podobnie jak koledzy z estrady zamknęli się w swoim kociolku” – uważa młody rysownik, Janusz Stefaniak, który od kilku lat publikuje na łamach „Reader's Digest”, „Playboy'a”, CKM czy „Przekroju”. „Generalnie na topie utrzymują się ci, którzy schlebiają masowemu gustom. Zdecydowanie trudniej jest sprzedać subtelny rysunek, choćby w poetyce legendarnego „New Yorkera” czy „Puncha”.

Młodzi, co widać własnymi oczami, często zbyt wiernie idą w tropy starych mistrzów. Tropy wiodą zwykle przez sklepik przy św. Jana, przez szpalty czasopism zachodnich. To wydaje się dość słuszną ścieżką, bo jak pokazuje historia, i przybliżone poniżej biogramy, satyryka podobnie jak poetę, wykształcić nie sposób.

Henryk Sawka swoją receptę na to, jak zostać satyrykiem, prezentuje w sposób następujący: „Trzeba szybko myśleć. I logicznie. Być trochę złośliwym i posiadać umiejętność dobrego rymowania albo rysowania, bo można też być satyrykiem piszącym teksty”.

Edward Lutczyn

Autor o bogatej paletce możliwości. Wybierając się na wystawę jego prac proponujemy dzieciom przepiękne ilustracje bajek, z charakterystycznymi pyzatymi bohaterami, sami rezerwując dla siebie pikantne erotyczne kreskówki (z takimiż samymi, choć pełnoletnimi bohaterami).

Pracowity, przekornie mówi o sobie: „W czasach prehistorycznych pracowici trudnili się myślistwem, a leniwi artyści malowali bohomyzy na ścianach”. Znany z reklamówek preparatów witaminowych, mrożonek, soków, ale też strzykawek jednorazowych i preparatów na wzdęcia. Projektował zgrabne nogi na plakatach Miss Polonia. Według nie potwierdzonych danych przekroczył 10 tys. rysunków, znajdując dla siebie miejsce w elitarnym klubie dziesięciotysięczników.

Andrzej Czczot

Jedyny polski satyryk skazany za obrazę osoby publicznej (jeszcze przez reżym, mimo to bez dodatku kombatanckiego).

Z „New York Timesem” rozstał się jako rysownik, gdy redakcja uznała, że jego rysunek jest zbyt niejasny dla masowego czytelnika. Dobrą passę enfant terrible kontynuował wiążąc się po powrocie z emigracji z „Nie” Urbana, co spowodowało jego totalny ostracyzm w środowisku. Walkę z ciemnotą kontynuuje jako autor animowanego filmu „Eden” traktującego o przygodach wiejskiego przegłupa Józka K. Jest także ojcem popularnych satyrycznych... makatek: „Dziękuję panie listonoszu za pomoc przy biustonoszu” etc. Ostatnio bardziej aktywnie uprawia właśnie poletko satyry obyczajowej niż politycznej. Nie ukrywa, że bawi go dokuczanie idiotom.

„Podstawową inspirację dla moich rysunków, a podejrzewam, że i wielu innych satyryków stanowi codzienny przegląd prasy. To tak jak nuty układające się w melodię. Trudno przecież po raz drugi wymyślić koło.” – mówi Janusz Stefaniak.

Niezapomniany Eryk Lipiński na pytania skąd czerpie natchnienie i pomysły, odpowiadał niezmiennie: „Z głowy, czyli z niczego”.

Mimo pozostałych w tyle lat wojującego o równouprawnienie feminizmu, na polu satyry i karykatury nie ostała się ni jedna kobieta. Za drobny wyjątek od reguły można by od biedy uznać karykatury polityków rysowane przez krakowską artystkę Ewę Jamrozik. Generalnie jednak: satyra to męska rzecz!

Spółeczeństwo w erze zmian

Rozwój technologii komunikacyjnych i informacyjnych umożliwia szybkie i tanie upowszechnianie wiedzy: w ciągu ostatnich dwudziestu lat koszty przesyłu danych (tj. informacji, głosu) zmalały 10 tys. razy, a zdolność obliczeniowa komputerów wzrosła 10 tys. razy na każdy wydany dolar.

Nowe technologie informacyjne i komunikacyjne (NTIK) przynoszą wielorakie korzyści dla gospodarki i życia społecznego. Umożliwiają ustanawianie bezpośrednich kontaktów pomiędzy producentem a konsumentem zmniejszając znaczenie pośredników na wielu rynkach, w tym szczególnie na rynku dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku i usług finansowych.

W Polsce działa już wiele firm świadczących usługi informacyjne oraz umożliwiających inwestowanie na giełdzie z domowego stanowiska internetowego.

NTIK, a szczególnie internet, przekształcają także formy odpoczynku i rozrywki.

Rozwój NTIK zmienia także warunki działania władz publicznych na wszystkich szczeblach: od gmin do władz centralnych. Powszechne staje się wymaganie, aby o planach i decyzjach władz obywatele mogli dowia-

dywać się ze stron internetowych. Administracja publiczna wszystkich szczebli traci więc monopol na informację, a wraz z nim maleje pole dla stronnicych decyzji, tajnych działań i pokrętnych uzasadnień.

Zastosowanie NTIK wywołuje znaczące zmiany w strukturze gospodarczej, czyli proporcjach pro-

dukcji i zatrudnienia w poszczególnych działach gospodarki. W krajach OECD – organizacji gospodarczej krajów wysokorozwiniętych, do której Polska należy od 1996 roku, maleje wielkość zatrudnienia w tradycyjnych przemysłach. Zatrudnienie w przemysłach wysokich technologii utrzymuje się na stałym poziomie, a szybko rośnie zatrudnienie

w usługach przynoszących najwyższe zyski takich jak finanse, ubezpieczenia, doradztwo i pośrednictwo. W skali OECD zatrudnienie w dziedzinach wymagających wyższych kwalifikacji sięga 25-35% całkowitego zatrudnienia.

Wykonywanie nowych funkcji wymaga wydatków na zakup patentów, licencji i programów, zakup usług projektowych, marketingowych i szkoleniowych. Jeśli do wydatków tych dodamy nakłady na badania i rozwój, okaże się, że inwestycje w dziedziny służące rozwojowi i wykorzystaniu NTIK dorównują wysokości inwestycji w drogi, budynki, środki i urządzenia trwałe.

Inwestowanie w gospodarkę opartą o wykorzystanie wiedzy jest kosztowne, ale równocześnie jest jedyną drogą do wzrostu dobrobytu. Badanie międzynarodowe pokazują bowiem, że kraje, które cechuje wyższy poziom rozwoju nowej, opartej o wykorzystanie wiedzy ekonomii, osiągają korzyści w postaci wyższego i stabilniejszego tempa rozwoju gospodarczego, mniejszego bezrobocia i czystszej środowiska. Natomiast te kraje, które w zbyt wolnym tempie przekształcają swoją gospodarkę, nie tylko tracą pozycję w stosunku do liderów rozwoju, ale i ryzykują

bezwzględne zubożenie.

Czy nasz kraj jest dobrze przygotowany do współzawodnictwa w epoce gospodarki opartej o wykorzystanie wiedzy? Odpowiedź na to pytanie wymaga wskazania warunków ułatwiających rozwój gospodarki opartej o wykorzystanie wiedzy. Badania prowadzone przez ekspertów Banku Światowego i OECD wyodrębniły cztery typy takich warunków.

- Istniejące instytucje gospodarcze i uregulowania prawne powinny dostarczać zachęt dla tworzenia i efektywnego wykorzystania wiedzy.

- Obywatele danego kraju powinni być wystarczająco wykształceni, aby tworzyć i użytkować nowe technologie komunikacyjne i informacyjne.

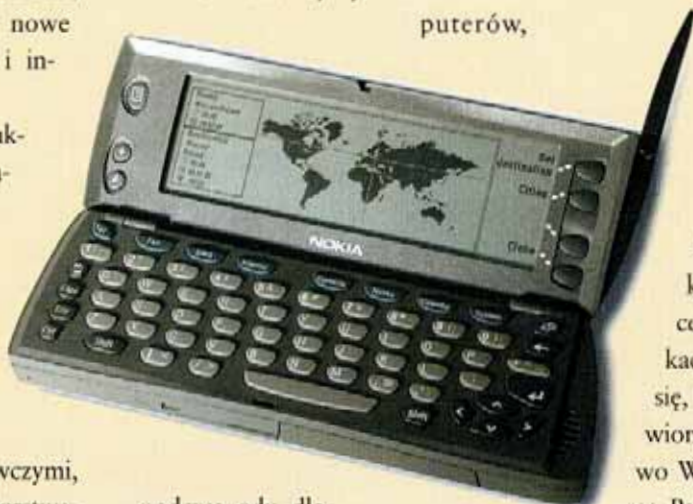
- Powinna istnieć infrastruktura informacyjna umożliwiająca skuteczne komunikowanie i szybkie upowszechnianie informacji.

- Powinny istnieć systemy tworzenia i wykorzystania innowacji, czyli takie powiązania pomiędzy ośrodkami badawczymi, uniwersytetami a przedsiębiorstwami, które skrócą dystans od „pomysłu do przemysłu”.

Oczywistym jest twierdzenie, że nowa, cechująca się większą zmiennością gospodarka, wymaga między innymi większej elastyczności form zatrudnienia i czasu pracy, lepszej ochrony praw własności intelektualnej, lepiej wykształconych, bardziej przedsiębiorczych i bardziej gotowych do podjęcia ryzyka zmiany obywateli. Przedmiotem ostrych, politycznych debat jest jednak zawsze to, jak te wymagania spełnić.

Dla zobrazowania stanu infrastruktury wystarczą nam trzy wskaźniki: liczba telefonów (naziemnych

i przenośnych) na 1000 mieszkańców; liczba komputerów na 1000 mieszkańców oraz liczba połączeń do internetu na 1000 mieszkańców. Ostatnie dostępne dane wskazują, że największą liczbę telefonów wg. powyższych wskaźników posiadały Stany Zjednoczone – 759, a tuż za nimi sytuowała się Finlandia z 754 telefonami. Polska posiadała 160 telefonów, podczas gdy Korea Południowa miała ich 460. Stany Zjednoczone przodują także pod względem liczby posiadanych komputerów (328), przed Kanadą 193 i Finlandią 182. Wskaźnik ten dla Korei Południowej wynosił 108 komputerów,

podczas gdy dla Polski tylko 28. W klasyfikacji krajów o największym udziale użytkowników internetu przodowała Finlandia ze 139 użytkowników, przed Kanadą (z 41) i Stanami Zjednoczonymi (z 38). Wskaźnik ten dla Korei Południowej i Polski wynosił 7.

O stanie systemu innowacyjnego mówią nam wskaźniki udziału wydatków na badania i rozwój w dochodzie narodowym (PKB), liczba badaczy na 10 tysięcy zatrudnionych oraz wskaźnik siły technologicznej, czyli liczby zarejestrowanych w Stanach Zjednoczonych (USA) patentów pochodzących z danego kraju. Wszystkie te wskaźniki sytuują nas

daleko w tyle za światowymi liderami. Szwecja wydaje na badania i rozwój 3,9%, USA 2,8%, Niemcy 2,3%, Korea Południowa 2,9%, a nasz kraj 0,8% PKB. W Japonii jest 92 badaczy na 10 tysięcy zatrudnionych, w Szwecji 86, w USA 74, w Niemczech 59, w Korei Południowej 48, a w Polsce 32. Wskaźnik siły technologicznej Stanów Zjednoczonych wynosi 410, Japonii 354, Niemiec 215, Francji 115, Korei 25, a Polski sięga zaledwie 15.

Nawet pobieżna ocena stopnia rozwoju gospodarki opartej o wiedzę o Polsce wskazuje na skalę wyzwań stojących przed naszym krajem. Wiele zależy od działań rządu, jeszcze więcej od zachowań przedsiębiorstw i samych obywateli. Przykładem niech będą postawy wobec kształcenia dzieci wyrażające się w prywatnych wydatkach na edukację. Oblicza się, że w nowo uprzemysłowionych krajach Azji Południowo Wschodniej (takich jak Korea Południowa, Hongkong czy Tajwan) na każdego dolara wydatków publicznych na edukację przypadają centy opłat uzupełniających, wnoszonych przez rodziców, centy wydatków na korepetycje oraz na wydatki ogólne, czyli zakup pomocy naukowych, transport i wyżywienie. W sumie więc z jednego dolara wydatków z budżetu państwa, powstaje dolar wydatków społecznych na edukację. W Polsce brak jest podobnych obliczeń. Wniosek jest jednak oczywisty: skąpe środki budżetowe nie mogą stać się przeszkodą w rozwoju gospodarki opartej o wykorzystanie wiedzy. Odpowiedzialność spoczywa na nas. ■

Krótkie przepisy na makaron

Długi, krótki, w formie wstążek, muszelek, rurek, świderków, nie licząc tych, które z powodzeniem nadziewa się farszem. We Włoszech makaron można nabyć w ponad trzystu różnych kształtach. Tak duża ich różnorodność, przy użyciu przeróżnych sosów, umożliwia przygotowanie wspaniałych i kolorowych dań, cieszących również oczy. Dania z makaronów, poza walorami smakowymi, mają też inną, ważną zaletę. Krótki czas ich przygotowywania. Taki obiad można przyrządzić często w dziesięć minut. A to docenia się zwłaszcza latem.

Makaron z łososiem i cukinią

Składniki (dla 4 osób): 300 g makaronu spaghetti, 200 g wędzonego łososa, 7 małych cukinii, 4-5 łyżek oliwy z oliwek, majeranek, sól, śmietana.

Łososa oraz umyte cukinie pokroić w kostkę. Na patelni podgrzać oliwę, dodać cukinie, doprawić solą, podsmażyć na złoty kolor (ok. 15 minut). Następnie dodać łososa, przyprawić majerankiem, dusić jeszcze kilka minut (max 5). Na koniec dolać śmietanę.

Ugotowany i odcedzony makaron (najlepiej spaghetti) przełożyć do przygotowanego na patelni sosu. Całość dobrze wymieszać.

Ravioli w sosie śmietanowo-grzybowym

Składniki (dla 4 osób): 200 g pieczarek, 60 g masła, 1 ząbek czosnku, 300 ml śmietany, pieprz, gałka muszkatołowa, ser parmezan, 0,5 kg gotowych ravioli (najlepiej z szynką).

Pieczarki oczyścić, pokroić w pla-

sterki. W rondlu stopić masło, wrzucić grzyby, pomieszać. Dodać drobno pokrojony lub wyciśnięty przez praskę czosnek, pieprz i odrobinę gałki muszkatołowej. Dusić przez kilka minut na małym ogniu. Pod koniec dodać 2-3 łyżki startego parmezanu. Sosem polać ugotowane ravioli.

Bakłażany z makaronem

Składniki (dla 6 osób): 300 g krótkiego makaronu penne, 1 kg pomidorów, 300 g sera mozzarella, 3 bakłażany, 2 małe cebule, 1 ząbek czosnku, oregano, bazylia, oliwa z oliwek, sól, pieprz

Bakłażany przekroić wzdłuż na połowy, naciąć miąższ, posolić, ułożyć na blasze do góry dnem, wstawić do piekarnika nagrzanego do temperatury 200 stopni na około pół godziny. Pomidory sparzyć wrzątkiem, obrać ze skórki, pokroić w kostkę. W kostkę pokroić również ser mozzarella. Bakłażany wyjąć z piekarnika, wydrążyć miąższ do grubości 1 cm od skórki. Cebulę pokroić w plasterki, udusić na oliwie wraz ze szczyptą oregano i pokrojonym czosnkiem. Gdy cebula zarumieni się dodać pomidory i wydrążony miąższ. Posolić, popieprzyć, gotować przez kilka minut na dość dużym ogniu. Kilka łyżek przygotowanego sosu wlać na dno żaroodpornego naczynia, resztę połączyć z mozzarellą i posiekaną świeżą bazylią. Następnie sos wymieszać z podgotowanym makaronem, wypełnić nim wydrążone połówki bakłażanów. Bakłażany ułożyć ciasno w żaroodpornym naczyniu, każdy polać niewielką ilością oliwy. Piec w piekarniku około 15 minut w temperaturze 200 stopni. Podać lekko ostudzone.

Makaron z ziemniakami

Składniki (dla 4 osób): 300 g makaronu gnocchetti sardi, 300 g ziemniaków, 300 g brokuła, 150 świeżego tuńczyka, 50 g masła, ząbek czosnek, tymianek, sól.

Ziemniaki obrać, umyć, pokroić w kostkę. Brokuły oczyścić, podzielić na różyczki. Ugotować ziemniaki z brokułami. Kiedy będą prawie miękkie, dodać makaron, gotować jeszcze 8 minut. W tym czasie na maśle podsmażyć zgnieciony widelcem czosnek wraz ze szczyptą tymianku, dodać pokrojonego w kostkę lososia, smażyć około 2 minuty. Następnie wyjąć czosnek i wyrzucić. Makaron i warzywa odcedzić, przełożyć do przygotowanego na patelni sosu, dokładnie wymieszać.

Wewnętrzne nize i wyże

Zycie człowieka przebiega w trzech podstawowych biocyklach, które swój bieg rozpoczynają z chwilą narodzin. Są to: 23-dniowy biorytm sprawności fizycznej F, który decyduje o samopoczuciu fizycznym – stąd jego ogromne znaczenie dla wyczynu sportowego.

Plus biorytmu fizycznego wzmacnia siłę fizyczną, wytrzymałość i odporność. Poprawia koordynację ruchów i stymuluje dobrą pracę mięśni. W tym okresie szybciej goją się rany, a człowiek jest bardziej odporny na ból. Wyzwala też energię, chęć i wolę działania, przedsiębiorczość, odwagę, upór oraz wiarę w siebie i skuteczność własnych poczynań.

Minus w rytmie fizycznym powoduje spadek wytrzymałości, wydajności pracy i zmniejszenie precyzji ruchów. Szybko przychodzi zmęczenie nawet po niewielkim wysiłku. Wywołuje to drażliwość i skłonność do niekontrolowanych wybuchów agresji. Jednocześnie zaostrza się egoizm, a zmniejsza samokrytycyzm. Faza negatywna biorytmu F ma jednak i pozytywne znaczenie – służy akumulacji sił i odnowie organizmu. W tym czasie człowiek najlepiej reaguje na leki i środki wzmacniające, jak również

na masaż biomagnetyczny.

28-dniowy biorytm sprawności psychicznej P, który rządzi całą gamą cech, zdolności i stanów psychicznych, takich jak: nastrój, intuicja, rozważa, opanowanie nerwowe, wrażliwość, impulsywność oraz zdolności artystyczne i twórcze.

Plus sprawności psychicznej to dobry nastrój, optymizm, humor i komunikatywność, czyli umiejętność trafiania do odbiorcy w procesie po-

rozumiewania się. Wyż tego biorytmu wzmacnia też szybkość reakcji, zdolność koncentracji oraz sprawność pojmowania i myślenia.

Minus w rytmie psychicznym sygnalizuje dni stresowe, skłonność do pesymizmu i złego nastroju, irytacji, przejawiania oporu, mrukliwości,

złego humoru i braku energii. Jeśli faza ujemna biorytmu fizycznego przypadnie na okres dopełniania Księżyca, jej cechy negatywne zaostrzają się jeszcze bardziej. Okres ten służyć powinien duchowej regeneracji oraz relaksowi.

33-dniowy biorytm sprawności intelektualnej I, który odpowiada za pamięć, inteligencję, logikę, koordynację działania, dyspozycje twórcze, dowcip, zmysł kombinacyjny, zręczność w prowadzeniu pertraktacji oraz błyskawiczną orientację w różnych, nieraz skomplikowanych sytuacjach życiowych.

Plus biorytmu intelektualnego sygnalizuje dni dobrej wydolności oraz bystrości umysłowej, pamięciowej i poznawczej człowieka. Ta faza sprzyja wszelkim czynnościom o charakterze technicznym. Przez to, że przejawiamy w tym okresie dążność do czynów rozsądnych, mamy większą niż kiedykolwiek szansę na osiągnięcie zamierzonych celów.

Minus w rytmie intelektualnym sygnalizuje ociężały tok myślenia i ubóstwo pomysłów. W tej fazie powinno się unikać podejmowania ważnych decyzji i rozpoczynania nowych projektów. Dni kryzysowe (0 – zerowe i X – krytyczne), czyli okresy prze-

ściowe między dwoma fazami każdego z trzech biorytmów, to okresy najniższej sprawności wewnętrznej. Odpowiedzialne są one za większość naszych życiowych niepowodzeń, za choroby, które lubią właśnie wtedy wybuchać, za dramatyczne zerwania zakochanych i gwałtowne kłótnie małżeńskie. Dzieje się tak dlatego, że w okresach kryzysowych występuje u człowieka spotęgowana skłonność do chorób, a także do krótkotrwałych, lecz bardzo silnych ataków gniewu, niepokoju i rozpacz. W dniach kryzysowych należy unikać zabiegów chirurgicznych, ponieważ stwierdzono, że po operacjach przeprowadzonych w tym okresie zdarzają się komplikacje.

Wyższe i niższe biorytmów tworzą osiem różnych kombinacji:

/-F/+P/+I/ – to szansa wielkiej efektywności dla wszystkich pracujących umysłowo. Jest to dobry czas na naukę, ważne narady, zawieranie umów i podróże służbowe. Niedoświadczani będziemy tylko pod względem fizycznym.

/+F/+P/+I/ – dni najbardziej sprzyjające pracy fizycznej i umysłowej, a także realizacji zamysłów i przedsięwzięć najwyższej wagi. Odniesiemy sukcesy w nauce, egzaminach, działalności artystycznej i spo-

rcie. Rozpoczęta rehabilitacja da szybkie i efektywne wyniki. Osoby przyjmujące środki niszczące tkankę nowotworową powinny to robić właśnie teraz (a w każdym razie podczas wyżu fizycznego), bezwzględnie unikając takiej kuracji w dniach krytycznych biorytmu fizycznego i psychicznego.

/+F/+P/-I/ – okres wzmożonej wydajności w pracy fizycznej i bardzo sprzyjający treningowi sportowemu, bez obawy przeciążenia organizmu. Duża odporność na ból i infekcje sprawia, że w tym czasie możemy bez obaw poddawać się zabiegom chirurgicznym, stomatologicznym, masażom i kuracjom. Naszemu umysłowi brak jest jednak błyskotliwości.

/+F/-P/+I/ – kondycja fizyczna dobra, intelekt działa sprawnie, ale nastroj pod psem. Brakuje duchowego poletu.

/-F/+P/-I/ – bardzo dobry optymistyczny nastrój, choć kondycja fizyczna i umysłowa są słabe. Obniżona jest też zdolność twórczego myślenia i logicznego rozumowania. Sportowcy powinni trenować z umiarem, unikając przemęczenia, a kierowcy zachowywać szczególną ostrożność. Jest to dobry czas na biostymulację oraz leczenie nerwicy, nałogów i narkomanii. Jeżeli mamy

kłopoty z kręgosłupem, to właśnie teraz skorzystajmy z pomocy kręgarza. Jest to też szczyt formy u wszystkich radiestetów.

/+F/-P/-I/ – niezłe poczucie fizyczne, a swoją energię wydawać możemy bez ograniczeń. Jednak z energią nie idzie w parze nastrój psychiczny. Skłonni będziemy do irytacji i uporu, a w zdenerwowaniu do gwałtownych wybuchów gniewu. Sportowców stać na największy wyczyn. Jeżeli mamy dolegliwości kręgosłupa – zamówmy sobie wizytę u kręgarza.

/-F/-P/+I/ – pełnia sił umysłowych, ale kiepska dyspozycja fizyczna i równie kiepski nastrój. Zalecana jest powściągliwość we wszystkim, co wymaga dużego wysiłku. Unikamy wizyt u dentysty oraz zabiegów chirurgicznych, bo odporność na ból jest niewielka.

/-F/-P/-I/ – czas regeneracji organizmu, gromadzenia sił i odpoczynku. Jeżeli przyjmujemy leki lub środki wzmacniające (ale nie preparaty niszczące tkanki nowotworowe), to teraz właśnie należy je brać. Pamiętajmy też, że w tym okresie nawiedzać nas mogą szczególnie natrętne depresje, rozpacz i gniew, a objawy chorobowe bardzo często ulegają zaostrzeniu. ■

Magia złotej Pragi

S mukle wieże gotyckich kościołów, średniowieczne załulki, renesansowe pałace, barokowe fasady, finezyjne linie secesyjnych budowli... Sekret Pragi tkwi w różnorodności. Tu spotykają się, przenikają, współlistnieją wieki i tradycje. Tworzyli je Czesi, Niemcy, Żydzi, protestanci i katolicy. To miasto zawsze przyciągało cudzoziemskich artystów, którzy czerpali stąd twórcze moce dopełniając dzieła własną wyobraźnią. Dziś, nie bez powodu, przyciąga młodych Amerykanów.

Pragi nie należy, tak po prostu, zwiedzać. Trzeba się po niej włóczyć, snuć i wędrować, nie żalując czasu i serca. Wtedy może rzucić urok i odkryje tajemnice czające się w ciasnych uliczkach, na schodach i w sekretnych przejściach prowadzących na Zamek.

Wspiąwszy się na katedralną lub Mostową wieżę, gubimy wzrok w płataninie dachów, kominów, wieżyczek i kopuł. Spacer po Małej Stranie to radość odkrywania coraz to nowych sztyldów zdobiących fasady domów: „Pod Dwoma Słońcami”, „Pod Trojgiem Skrzypiec”, „Pod Trzema Złotymi Sercami”, „Pod Białą Rzepą”... Cyfry,

kolory, przedmioty i cała menażeria zwierząt zastępowały niegdyś numerację.

Brzegi Włtawy spinają liczne mosty, bo miasto rozłożyło się na wzgórzach i po obu stronach rzeki. Na Moście Karola (na fot.) tłum ba-

w średniowiecze i arcyciekawe czasy Rudolfa II. Cesarz – władca kapryśny i posępny, wychowany na madryckim dworze swego wuja Filipa II, zaniedbujący sprawy państwowe mecenas artystów i uczonych. To dla niego pracowali wybit-

rokových figur miesza się z tłumem turystów. Artyści, muzycanci, handlarze i zwykli przechodnie tworzą półkilometrowy, barwny potok. Patronuje im św. Nepomucen, a nad nim piętrzy się bryła Hradczan.

Złota Uliczka na skraju Jeleniego Jaru to nie filmowa makieta, a krok

ni astronomowie: Tycho de Brahe i Johannes Kepler. Astrologowie tworzyli horoskopy i przepowiednie, alchemicy usiłowali osiąść tajemnicę złota i kamienia filozoficznego. Wśród nich wstąpił się Polak – Sędziwój. Przy cesarskim dworze panoszyła się cała armia złotników,

wróźbitów, jasnowidzów, szarlata-nów i oszustów, którzy często kończyli w lochach Białej Wieży. Gabinet Osobliwości Rudolfa to ogromna kolekcja najdziwniejszych przedmiotów, egzotycznych okazów i dzieł sztuki zdobniczej, rozkradziona niestety po jego śmierci. W tym mieście powstały niezwykle obrazy Giuseppe Arcimbolda – portrety o twarzach stworzonych z owoców, kwiatów, warzyw i przedmiotów.

Z żydowskiego getta na Josefo-wie pozostało niewiele. Kilka zachowanych synagog – muzeów i cmentarz z sarkofagiem rabiego

Loewa – twórcy legendarnego Golema. Tysiące grobów stłoczonych na małej przestrzeni.

Nagrobki wspinają się jeden na drugi, rozpychają, walczą o miejsce.

Przypomina to ciasną zabudowę tej przeludnionej dzielnicy, wyburzonej w końcu ubiegłego wieku. Jej dwuznaczne, pełne złej sławy zakamarki inspirowały pisarzy i malarzy.

Literatura powstała w Pradze naczyniona jest atmosferą ciężką, mroczną, przynębiającą. Pełną mglistych zjaw, kukiel i robotów. Mroczne, wilgotne rudery, rozlatujące się klitki, ponure korytarze, podejrzane szynki i spelunki pełne rze-

zimieszków znajdziemy u Kafki, Čapka, Meyrinka... Możemy iść śladem Józefa K., natknąć się na doktora Fausta, spotkać Golema – sztucznego człowieka z gliny, lub towarzyszyć eskapadom Szwejka. Jednak ciekawsze niż losy literackich bohaterów są biografie ich twórców. Inna była Praga Franza Kafki – wyobcowanego, piszącego po niemiecku czeskiego Żyda, inna – pełna humoru – Jaroslava Haška, włóczęgi i bywalca niezliczonych knajp, bohatera anegdot, którego życie było farsą, a śmierć uznano za żart.

Na Husovej, „Pod Złotym Tygrysem”, zapewne bywa jeszcze duch Bohumila Hrabala, dla którego knajpa była katedrą, a picie piwa rytuałem. „Tyle razy chciałem wyskoczyć z okna na piątym piętrze, gdzie mieszkam, ale kiedyś przeczytałem, że Kafka chciał wyskoczyć z piątego piętra tam, gdzie mieszkał, i odłożyłem ten swój skok z okna” – pisał Hrabal w „Zaczarowanym flecie”. W lutym 1998 roku wypadł ze szpitalnego okna, podobno karmiąc gołębie. Tragizm i groteska – to właśnie Praga.

Pora wracać na ziemię. Praga rzeczywiście pięknie i kusi mnóstwem atrakcji: koncerty, teatry, kluby jazzowe i dyskoteki. Kawiarnie, piwiarnie i winiarnie z bogatą historią i tradycją. Warto zajrzeć do knajpek na Kampie i na Nerudovą. „U Kocoura” zachował się wystrój i atmosfera ludowej gospody, a popijając kolejnego pilznera, można posłuchać cygańskiej kapeli.

A magia? Wiedzą coś o tym figurki (na fot.) z zegara staromiejskiego Ratusza i praskie marionetki: pajac Kasperek, czarownica, alchemik i dzielny wojak Szwejk. Jar-mark i maskarada są stale obecne na praskich ulicach. ■

Wakacyjna apteczka

Co warto ze sobą zabrać?

Choroba lokomocyjna, poparzenie słoneczne, skaleczenie... Drobne dolegliwości potrafią zepsuć każdą wakacyjną wyprawę. Dlatego dobrze mieć pod ręką zestaw pierwszej pomocy – środki opatrunkowe i lekarstwa.

1. Do higieny intymnej

Preparat działa przeciwwzapalnie, łagodzi pieczenie i swędzi. Stosować w razie pojawienia się upławów. Tantum Rosa, w saszetkach, do rozpuszczania w wodzie. Cena 25 zł za 10 szt.

2. Na bóle mięśni

Na przykład Tantum żel, o działaniu prze-

ciwzapalnym i przeciwbólowym, zalecany m. in. przy bólach mięśni, stłuczeniach i skręceniach. Cena 13,50 zł.

3. Nożyczki

Do przecięcia bandaża. Cena 5 zł.

4. Witamina C

Na przykład Cetebe w kapsułkach, uwalnia się stopniowo przez 12 godzin. Chroni przed przeziębieniem i łagodzi jego objawy. Cena 14 zł za 30 szt.

5. Wapno

Na przykład Calcium w tabletkach musujących. Pomaga przy przeziębieniu. Łagodzi reakcję alergiczną po użądleniu osy lub ugryzieniu komara.

Cena 5,50 zł za 20 szt.

6. Woda utleniona

Do dezynfekowania skaleczeń, otarć i innych uszkodzeń skóry. Cena ok. 1 zł.

7. Plastry z opatrunkiem

Zestaw wodoodpornych plastrów z opatrunkiem, np. Salvequick. Cena ok. 4 zł.

8. Węgiel

Tabletki Carbo medicinalis pomagają w przypadku biegunki, a także odtruwać organizm. Cena 5 zł za 10 szt.

9. Na ból gardła

Pastyłki przeciwko bólowi gardła – nie tylko spowodowanemu infekcją. Nawilżają śluzówkę jamy ustnej. Np. Cholinex, cena 6 zł za 16 szt., lub Tantum Verde, cena 8 zł za 10 szt. (dostępny jest także płyn o tej samej nazwie, do płukania gardła).

10. Krople żołądkowe

To pierwsza pomoc przy bólach żołądka i kłopotach z trawieniem. Cena 2,50 zł.

11. Na podróż

Kapsułki przeciw chorobie lokomocyjnej dla dorosłych i dzieci od 7. roku życia. Avioplant. Cena 6,50 zł za 10 szt.

12. Kompresy jałowe

Sterylnie gaziki niezbędne przy opatrywaniu ran. Cena od 0,40 do 1,20 zł.

13. Na oparzenia

Preparat. Panthenol Spray w piance, do nakładania na skórę w przypadku oparzenia, otarcia lub zadrapania. Cena 20 zł.

14. Na ukąszenia

Preparat przeciwko ukąszeniom komarów, gzów i kleszczy, np. Off Spray. Cena 9,40 zł.

15. Spirytus salicylowy

Działa odkażająco. Cena 1,40 zł.

16. Plaster bez opatrunku

Plaster w rolce służy m. in. do mocowania bandażu i opatrunków, np. Urgo Film. Cena 4 zł.

17. Opaska elastyczna

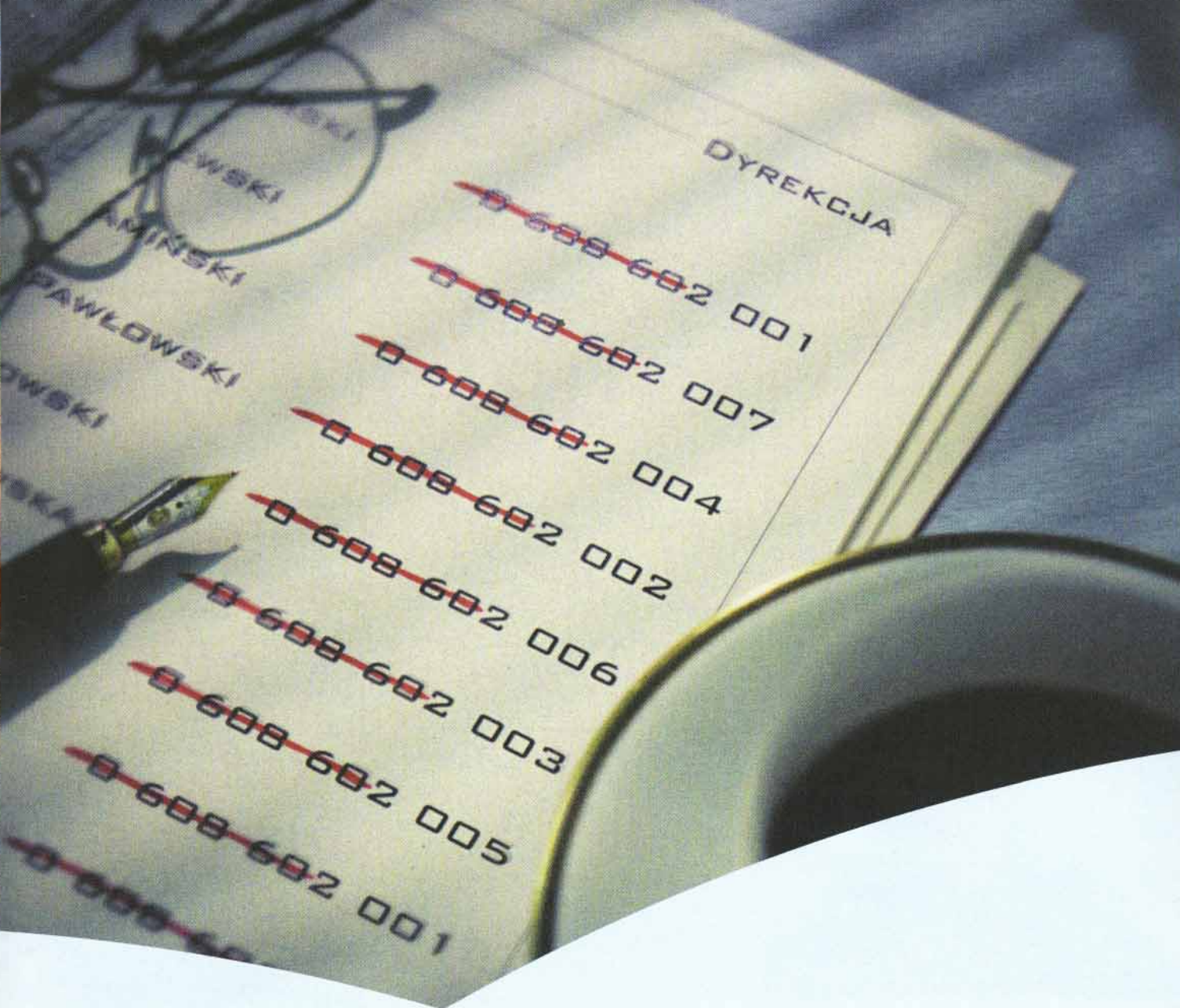
Potrzebna np. do usztywniania kostki przy skręceniu. Cena 2,50 zł.

18. Przeciwwgorączkowe

Pastyłki przeciwbólowe i przeciwwgorączkowe, np. Nurofen Forte. Pomagają przy bólach głowy, zębów, krzyża, mięśni, a także przy bolesnych miesiączkach. Łagodzą objawy przeziębienia. Cena 6 zł za 12 szt.

Krótsze numery, mniejsze rachunki.

Sieć Korporacyjna – usługa Era Biznes – daje możliwość dzwonienia na skrócone numery, przez co upraszcza komunikację wewnątrz Twojej firmy. Poprzez połączenia w ramach Sieci Korporacyjnej, koszty używania telefonów komórkowych przez Twoich pracowników mogą być aż o 50% mniejsze.

Era Biznes. I osiągniesz więcej.

Szczegółowe informacje o usłudze
dostępne u Twojego Doradcy Biznesowego.
Biznes Informacja: 0 801 602 602*, 0 602 962 000**
www.era.pl, e-mail: biznes@era.pl

„Inteligentny Budynek 2001”
Nagroda przyznana sieci Era przez Grupę
Inteligentnego Budownictwa za rozwiązania
w zakresie inteligentnej komunikacji w biznesie.

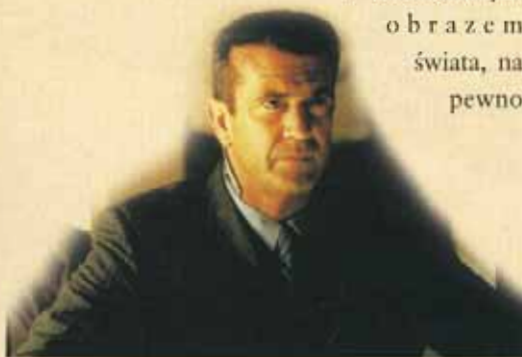
*Opłata za każdą rozpoczętą minutę połączenia jak za jeden impuls wg taryfy TP S.A.; **Opłata za połączenie zgodna z cennikiem sieci komórkowej, z której wykonywane jest połączenie.

Romans z czarnym humorem

W deszczowe wakacyjne wieczory (oby jak najradsze) przyda się z pewnością dobra kaseta. Jeśli ktoś ma ochotę na dużą dawkę czarnego humoru połączonego z dość pesymistycznym i zwariowanym obrazem świata, na pewno

przypadnie mu do gustu „Million Dollar Hotel” – film Wima Wendersa opowiadający o grupie wykończonych zamieszkujących tytułowy hotel. Wątek kryminalny jest jedynie pretekstem do pokazania wzruszającej i niebanalnej historii miłosnej rozgrywającej się między lekko upośledzonym Tomem (rewelacyjny Jeremy Davies) i równie „nietuzinkową” He-loize (Milla Jovovich). Mroczny klimat filmu Wendersa jest świetnie zilustrowany przez muzykę zespołu U2. Jedną z głównych ról odgrywa Mel Gibson.

Filmem skrajnie różnym, przeznaczonym dla widza o niezbyt „wrażli-

wym uchu” jest „South Park” – skandalizująca kreskówka nie oszczędzająca niczego i nikogo. Mimo wulgarności „South Park” ma głębsze przesłanie – wyśmiewa hipokryzję i zadufanie amerykańskiego społeczeństwa, politykę i polityków, show biznes i typowe cnoty obywatelskie mieszkańców Stanów Zjednoczonych. Reżyser, a zarazem scenarzysta – Trey Parker wykazał się olbrzymią odwagą w czasach, w których jedną z największych wartości staje się tzw. „political correctness”.

Miłośnicy prostych, romansowo-sensacyjnych fabuł powinni znaleźć w wypożyczalniach także coś dla siebie. „Totalna magia” to opowieść o siostrach obdarzonych szczególnymi zdolnościami uprawiania magii. Nad kobietami unosi się klątwa – kogośkolwiek nie pokochają, ten umiera w dziwnych okolicznościach. Cała fabuła to splót zbiegów okoliczności spotykających siostry i ich otoczenie. Głównym atutem filmu jest duet Nicole Kidman i Sandry Bullock.

PREMIERY

Tomb Raider. Ekranizacja legendarnej już dziś gry, której główną postacią jest Lara Croft – dziewczyna o pięknym ciele i bystrzym umyśle. Zdjęcia kręcono w Kambodży, gdzie usytuowano Grobowiec Tańczącego Świata, a także na Islandii, która udawała Syberię. Reżyseria: Simon West; obsada: Angelina Jolie, John Voight, Iain Glenn, Alex West.

Słodki listopad. Dwoje zupełnie obcych sobie ludzi postanawia spędzić ze sobą listopad, aby sprawdzić swoje możliwości pozostawania w regularnym związku. Mimo oporów zakochują się w sobie. Nelson – zimnokrwisty pracoholik uczy się od Sary ciepła, miłości i spontaniczności. Dużą rolę w życiu pary odgrywają także otaczający ich ludzie. Jeden z nich jest otwartym i godnym zaufania człowiekiem, drugi pasożytem, który na szczęście zostaje rozszyfrowany. Reżyseria: Pat O'Connor; obsada: Keanu Reeves, Charlize Theron.

Fast and furious. Policjant musi rozszyfrować gang zajmujący się kradzieżami samochodów. Jedynym sposobem na złapanie przestępców jest przeniknięcie w ich struktury. Poziom adrenaliny podnoszą także znakomite sceny pościgów samochodowych. Reżyseria: Rob Cohen; obsada: Vin Diesel, Paul Walker, Michelle Rodriguez.

Agata, Judyta i Poczwarka

Janet Morgan „Biografia Agathy Christie”. Jest to, jak do tej pory, najlepsza i najbardziej drobiazgowa biografia tej nadzwyczaj poczytnej autorki kryminałów. Książka nie skupia

się na jednej dziedzinie życia pisarki, ale w równym stopniu porusza tematykę poświęconą życiu prywatnemu i twórczości. Dla miłośników biografii i Agathy Christie jest to pozycja obowiązkowa, zwłaszcza że powieściopisarka miała szalenie ciekawe i długie życie. Nie wszyscy wiedzą, że większość powieści kryminalnych jej autorstwa (szczególnie tych rozgrywających się w krajach Orientu) oparta jest na wątkach autobiograficznych. Mąż pisarki był archeologiem i zwykł zabierać żonę w najbardziej egzotyczne zakątki świata. *Prószyński i S-ka, Warszawa 2001.*

Katarzyna Grochola „Nigdy w życiu”. Książka Grocholi to polska wersja przygód szalonej Bridget Jones. Bohaterką jest Judyta – rozwódka wychowująca samotnie córkę, która zajmuje się odpowiadaniem na listy przychodzące do redakcji kobiecego pisma. Styl Grocholi jest pełen inteligentnego dowcipu, mniej tu niż w „Dziennikach Bridget Jones” humoru sytuacyjnego. Wielbicielki „łatwej” kobiecej literatury znajdą tu dla siebie wszystko – niepowodzenia sercowe, kłopoty z wychowaniem buntującej się nastolatki i typowe problemy gospodyń domowych. Nie jest to jednak powieść feministyczna, bo choć Judyta obiecuje sobie że „nigdy w życiu” ponownie nie zwiąże się z mężczyzną, stale dąży do stworzenia stałego związku. W końcu jej się to udaje. „W. A. B”, Warszawa 2001.

Dorota Terakowska „Poczwarka”. Dorota Terakowska jest autorką, którą kojarzy się głównie z utworami przeznaczonymi dla dzieci i młodzieży. Tym razem powstała książka dla dorosłych i to wrażliwych. „Poczwarka” jest historią o Myszcze – dziewczynce z zespołem Downa, która stwarza od podstaw swój własny świat. Uczy się chodzić (zajmuje jej to trzy lata), mówić, rozpoznawać. Jej rodzice – Adam i Ewa, histerycznie reagują na wiadomość o chorobie córki, matka nie zgadza się jednak na oddanie jej do zakładu. Nie zdaje sobie sprawy, ile wysiłku będą ją kosztować próby przybliżenia Myszek do normalnej rzeczywistości. Opowieść piękna i poruszająca, pozwala czytelnikowi spojrzeć na problem choroby z punktu widzenia nie tylko Ewy, ale i Myszek. „Poczwarka” jest utrzymana w stylistyce biblijnej. Dziewczynka, podobnie jak Bóg, porządkuje chaos, układa wszystko w jedną całość wedle praw swojej logiki. *Wydaictwo Literackie, Kraków 2001.*

Sezon na (k)leszcza?

Od początku lat dziewięćdziesiątych, także w naszym kraju, zauważalny jest wzrost wykrywanych schorzeń, których początkiem jest ugryzienie kleszcza. Około 100 z ponad 800 gatunków kleszczy przenosi na człowieka chorobotwórcze bakterie, wirusy lub pierwotniaki. Na powierzchni 0,4 hektara lasu liściastego znajduje się średnio około 600 kleszczy. Są także szczególnie ulubione przez nie obszary leśne, gdzie na tej samej powierzchni jest ich nawet 40000! Kleszcze przyciąga zapach kwasu masłowego obecnego w naszym pocie, ciepło oraz dwutlenek węgla w wydychanym powietrzu, biały kolor. Kleszcz pobudzony jednym z tych bodźców, przyczepia się do włosów lub ubrania człowieka, poszukując jak najbardziej dogodnych miejsc do ukąszenia. Zwykle są to odkryte okoliczności skóry, często na granicy włosów, na przykład na karku. Ukąszenie jest dla człowieka bezbolesne, gdyż kleszcz wydziela znieczulającą substancję chemiczną.

Tylko niektóre gatunki, a spośród nich niektóre osobniki, są rezerwuarem chorobotwórczych bakterii czy wirusów. Jeżeli nawet nie do-

chodzi do zakażenia, ugryzienie kleszcza spowodować może różne dolegliwości. Najczęściej ukąszenia są przyczyną zaczerwienienia, swędzenia i bólu, odczuwanego, gdy substancja znieczulająca przestaje działać. Wtedy to drapiąc swędzące miejsce, odkrywamy dopiero nieproszonego gościa. Po odpadnięciu kleszcza przez 1-2 tygodnie pozostaje czerwona, punktowa ranka. Jeżeli natomiast usuniemy sami nieprawidłowo kleszcza, pozostawiając jego części w skórze, może dojść do rozwoju ziarniniaka – twardej, swędzącej i długo utrzymującej się krostki lub guzka. Ze względu na to, że przyczyną ziarniniaka jest po-

zostawiona część kleszcza, najlepiej usunąć go chirurgicznie.

Kleszcze należy usuwać ostrożnie, chwytając w miejscu przyczepienia, najlepiej za pomocą pęsetki, i pociągając bez miażdżenia. Nie powinno się usuwać kleszcza palcami – chyba, że w rękawiczkach, aby nie doszło do kontaktu skóry z jego krwią lub wydzieliną. Absolutnie nie wolno przykładać rozpalonych zapalek, związków chemicznych o żrącym działaniu, czy okładać go masłem. W takiej sytuacji kleszcz wyrzuci do krwi organizmu ukąszonego zwiększone ilości substancji, mogących zawierać chorobotwórcze bakterie czy wirusy.

W naszym kraju właściwie jedy-
nymi zakażeniami, których począt-
kiem jest ukąszenie kleszcza, są
borelioza, zwana także chorobą
z Lyme, oraz kleszczowe zapalenie
mózgu i opon mózgowych. Są to
schorzenia przenoszone głównie
przez kleszcza pospolitego, którego
masowe pojawienie się na terenie
naszego kraju datuje się od 1993 ro-
ku. Kleszcze wysysają krew z ponad
stu gatunków ssaków, ptaków oraz
przenoszą wirusy na inne zwierzęta
ciepłokrwiste i człowieka, u którego
wywołuje zapalenie opon mózgo-
wych i mózgu. Istnieją dwa okresy
nasilenia zachorowań na kleszczo-
we zapalenie mózgu: przełom
czerwca i lipca oraz pierwsza poło-
wa października.

Po ukąszeniu, przez okres od kil-
ku dni do trzech tygodni, wirus na-
mnaża się w organizmie nie powo-
dując żadnych objawów. Dopiero
potem dochodzi do objawów po-
dobnych do przeziębienia. U części
zakażonych na tej fazie choroba się
kończy. Niestety, u innych po okre-
sie dobrego samopoczucia trwają-
cego od kilku dni do 3-ch tygodni,
rozwija się druga faza. Występuje
wtedy gorączka ponad 40 st. C po-
łączona z bardzo silnym bólem gło-

wy, nudnościami i wymiotami,
oczoopląsem, zaburzeniami świado-
mości, psychiki, a nawet niedowła-
dami i paraliżem. Jest to bardzo
groźna choroba, która w 2% koń-
czy się śmiercią. U kilkunastu pro-
cent wyleczonych, pozostają trwale
zmiany neurologiczne.

Kolejnym schorzeniem przeno-
szonym przez kleszcza pospolite-
go, jest borelioza. Po ukąszeniu,
po upływie 3-30 dni, rozwija się
rumień wędrujący – pierwsza faza
choroby. Zaczerwienienie prze-
mieszcza się coraz dalej od miejsca
ukąszenia, w którym dochodzi do
stopniowego blednięcia skóry. Po
upływie kilku do kilkunastu tygo-
dni, dochodzi do rozwoju drugiej
fazy – zmian zapalnych nerwów
obwodowych lub zapalenia opon
mózgowych. Czasami dochodzi
także do zapalenia mięśnia serco-
wego i zaburzeń rytmu serca.
Trzecia faza choroby występuje po
upływie kilku – kilkunastu miesię-
cy od ukąszenia. Dochodzi do za-
palen stawów, zwłaszcza kolano-
wych, nieodwracalnych zmian
neurologicznych pod postacią po-
rażeń kończyn, paraliżu, uszko-
dzenia mózdzku i zaburzeń psy-
chicznych.

Planując wypoczynek na leśnych
polanach, pamiętajmy o kilku za-
sadach. Zaleca się noszenie ciem-
nej, dobrze przylegającej do kostek
i nadgarstków odzieży, oraz ciem-
nego nakrycia głowy. Po powrocie
do domu należy dokładnie obej-
rzeć skórę, zwracając szczególną
uwagę na granicę włosów, oraz do-
kładnie przejrzeć ubranie – zwsz-
czka kołnierzyk i wierzchy butów.
Zaopatrzymy się też w środki od-
straszaające kleszcze np. w sprayu,
stosowane na skórę, bądź na ubra-
nia. Jeżeli wiemy, że urlop spędzi-
my w miejscu, gdzie notowano
w poprzednich latach zapalenia
opon mózgowych, należy rozwa-
żyć szczepienie ochronne.

Odporność poszczepienna po
zakończeniu cyklu trzech szcze-
pień utrzymuje się 3 lata. Po tym
okresie, w odstępach 3 letnich za-
lecana jest dawka przypominająca.
W przypadku boreliozy, zastoso-
wanie popularnego antybiotyku –
doksycykliny przez 10 dni w I fa-
zie choroby powoduje natychmia-
stowe wyleczenie. W II fazie, trze-
ba już stosować dożylnie duże
dawki antybiotyków, zmiany za-
chodzące zaś w III fazie są zwykle
nieodwracalne. ■

Ceny

SEICENTO

	CHARAKTERYSTYKA					CENA
	kod	pojemność cylin-drow cm ³ / moc KM	prędkość maksymalna km/h	zużycie paliwa w cyklu mieszanym l/100 km	nadwozie	cena (cun)
899 YOUNG	187.110.1	899/39	138	6,1	3- drzwiowy	21.960,00
899 FUN	187.610.1	899/39	138	6,1	3- drzwiowy	23.220,00
899 BRUSH	187.711.1	899/39	138	6,1	3- drzwiowy	23.310,00
1108 SCHUMACHER	187.490.1	1108/54	150	6,2	3- drzwiowy	29.610,00
1108 SX	187.240.0	1108/54	145	5.8	3- drzwiowy	26.010.00

• 003 - Urządzenie dla osób z dysfunkcją lewej nogi dla wers. 180 zł 3.330,00 • 003/636 - Urządzenie dla osób z dysfunkcją prawej nogi dla wers. 180 zł 4.059,00 • 003/634/635 - Urządzenie dla osób z dysfunkcją obu nóg dla wersji 180 zł 7.038,00 • 09 - ABS zł 2.727,00 • 025 - Klimatyzacja zł 3.510,00 • 028 - Elektryczny podnośnik szyb zł 450,00 • 082 - Przyst. pod radio zł 238,50 • 097 - Lampy przeciwmgielne zł 360,00 • 108 - Felgi aluminiowe zł 1.035,00 • 174 - Szyby boczne odchylane zł 148,50 • 195 - Siedzenie tylne dzielone zł 270,00 • 197 - Fartuchy przeciwblotne kół tylnych zł 90,00 • 210 - Lakier metalizowany zł 720,00 • 211 - Tapicerka ze skóry zł 2.610,00 • 213 - Autoalarm zł 1.170,00 • 228 - Elektryczna blokada drzwi zł 405,00 • 313 - Autoradio zł 1.080,00 • 380 - Dach otwierany ręcznie zł 801,00 • 399 - Dach otwierany elektrycznie - długi zł 1.755,00 • 431 - Kola ze stopu + opony poszerzone zł 1.215,00 • 500 - Poduszka powietrzna kierowcy zł 1.170,00 • 502 - Poduszka powietrzna pasażera zł 1.170,00 • 833 - Przystosowanie do telefonu zł 247,50

UNO

1,0 ie S FIRE	158.905.2	1000/46	140	6,3	5-drzwiowy	24.750,00
899	158.930.2	899/39	135	6,3	3-drzwiowy	21.150,00
899	158.950.2	899/39	135	6,3	5-drzwiowy	22.500,00

• 003 - Urząd. dla osób z dysfunkcją lewej nogi zł 3.330,00 • 101 - Wycieraczka szyby tylnej zł 166,50* • 210 - Lakier metal. zł 810,00 • 428 - Elektr. podn. szyb bocznych + elektr. blokada drzwi zł 1.260,00 • 003/636 - Urząd. dla osób z dysfunkcją prawej nogi zł 4.059,00 • 003/634/635 - Urząd. dla osób z dysfun. obu nóg zł 7.038,00 • 808 - Wyposażenie inwalidzkie zł 3.591,00

*dotyczy Uno 158.930.2 i 158.950.2

PUNTO

1,2	188.030.0	1242/60	155	5,7	3-drzwiowy	29.970,00
1,2	188.050.0	1242/60	155	5,7	5-drzwiowy	31.140,00
1,9 D	188.041.0	1910/60	155	5,7	5-drzwiowy	36.810,00
1,2 16V SX	188.113.0	1242/80	172	6,0	3-drzwiowy	35.010,00
1,2 GO	188.120.0	1242/60	155	5,7	3-drzwiowy	32.760,00
1,2 SX	188.140.0	1242/60	155	5,7	5-drzwiowy	33.930,00
1,9 JTD SX	188.147.0	1910/80	170	4,9	5-drzwiowy	42.210,00
1,2 ELX	188.240.0	1242/60	155	5,7	5-drzwiowy	35.460,00
1,2 16V HLX	188.313.0	1242/80	172	6,0	3-drzwiowy	38.610,00
1,2 16V HLX	188.343.0	1242/80	172	6,0	5-drzwiowy	39.060,00
SPORTING SPEEDGEAR	188.616.0	1242/80	165	6,7	3-drzwiowy	44.910,00
HGT	188.718.0	1747/130	205	8,3	3-drzwiowy	48.510,00

• 003 - Urządzenie dla osób z dysfunkcją lewej nogi dla wers. 180 zł 3.330,00 • 003/636 - Urządzenie dla osób z dysfunkcją prawej nogi zł 4.059,00 • 003/634/635 - Urządzenie dla osób z dysfunkcją obu nóg zł 7.038,00 • 008 - Sterowanie zdalne otwieraniem/zamykaniem zł 369,00 • 009 - ABS zł 1.890,00 • 025 - Klimatyzacja zł 3.060,00 • 063 - Regulowany układ kierowniczy + reg. siedzenia kierow. mechanicznie zł 414,00 • 097 - Dodatkowe reflektory przeciwmgielne zł 540,00 • 112 - Wspomaganie elektryczne kierownicy zł 1.620,00 • 210 - Lakier metalizowany zł 1.125,00 • 213 - Autoalarm zł 1.350,00 • 313 - Autoradio Blaupunkt HI FI zł 1.368,00 • 386 - Wbudowany nawigator zł 5.310,00 • 400 - Dach otwierany elektrycznie zł 1.890,00 • 414 - Autoradio Blaupunkt zł 1.035,00 • 428 - Elektryczne podnoszenie szyb bocznych drzwi przednich + zamek centralny zł 1.260,00 • 431 - Felgi aluminiowe + poszerzone opony zł 1.440,00 • 502 - Poduszka powietrzna pasażera zł 990,00 • 505 - Poduszka powietrzna boczna zł 990,00 • 565 - Zmieniarka CD zł 1.080,00 • 724 - Pack Sporting zł 1.800,00 • 833 - Przystosowanie do montażu telefonu zł 315,00 • 923 - Spoiler zł 495,00 • 927 - Listwy ochronne drzwi zł 234,00

SAMOCODÓW PRODUKOWANYCH PRZEZ FIAT AUTO POLAND S.A. obowiązujący od 1 lipca 2001 r.
Ceny z upustami dla pracowników spółek Grupy Fiat w Polsce. Ważne w chwili oddania dwumiesięcznika do druku
Poniższe ceny dotyczą modeli w wykonaniu standardowym i są cenami maksymalnymi w sieci sprzedaży.
Przy zakupie samochodów z dodatkowym wyposażeniem obowiązują dopłaty wg cennika opcji.

		CHARAKTERYSTYKA					CENA
		kod	pojemność cylindrów cm ³ / moc KM	prędkość maksymalna km/h	zuzycie paliwa w cyklu mieszanym l/100 km	nadwozie	cena (pln)
BRAVO 	80 16V STEEL	182.303.1	1242/80	170	6,8	3-drzwiowy	43.110,00
	80 16V STEEL	182.903.1	1242/80	170	6,9	5-drzwiowy	43.110,00
	100 16V STEEL	182.906.1	1581/103	180	7,6	5-drzwiowy	45.990,00
BRAVA 	JTD 100 SX	182.919.1	1910/100	182	5,5	5-drzwiowy	50.220,00
• 008 - Sterowanie zdalne otwier./zam. drzwi z 396,00 • 025 - Klimatyzacja z 4.194,00 • 097 - Światła przeciwmgielne z 612,00 • 108 - Felgi aluminiowe z 918,00 • 195 - Siedzenie tylne dzielone z 675,00 • 205 - Autonomiczny ogrzewacz Webesto z 918,00 • 210 - Lakier metalizowany z 1.350,00 • 211 - Tapicerka ze skóry z 7.200,00 • 213 - Autoalarm z 1.440,00 • 320 - Kierownica pokryta skórą z 504,00 • 367 - Lustrka elektr. sterow. i podgrzew. z 1.926,00 • 400 - Dach otwierany elektrycznie z 2.394,00 • 414 - Autoradio „Hight” z 1.440,00 • 431 - Felgi aluminiowe + poszerzone opony z 1.503,00 • 505 - Air Bag boczny z 1.170,00 • 696 - Podwójne lusterka elektr. regulowane + światła przeciwmgielne z 972,00 • 705 - Wycieraczka refl. + siedz. przed. ogrzew. z 963,00 • 833 - Przystosowanie do montażu telefonu z 324,00 • 564 - Radio High z CD z 2.259,00 • 782 - Akumulator o zwiększonej mocy z 90,00 • 543 - Trzeci zagłówek z 360,00							
DOBLÒ 	1,2 Bz SX	119.510.0	1242/65	142	7,7	4-drzwiowy	38.520,00
	1,9 D SX	119.512.0	1910/63	141	7,7	4-drzwiowy	44.010,00
	1,9 D EX	119.712.0	1910/63	141	7,2	4-drzwiowy	46.710,00
• 008 - Zdalne sterowanie otw./zam. drzwi z 585,00 • 009 - ABS z 3.105,00 • 011 - Regulowana szerokość kolumny kierownicy z 288,00 • 025 - Klimatyzacja z 4.275,00 • 041 - Elektryczne podgrzewanie lusterka z 450,00 • 055 - Dodatkowe drzwi boczne przesuwane z 990,00 • 082 - Przystosowanie pod radio z 405,00 • 097 - Lampy przeciwmgielne z 558,00 • 108 - Felgi aluminiowe 14" z 1.170,00 • 148 - Tylina lampy podnoszona do góry z 360,00 • 195 - Siedzenie tylne dzielone z 495,00 • 210 - Lakier metalizowany z 1.035,00 • 297 - Siedzenie przednie pasażera z regul. wzdłużną i pochyl. oparcia z 405,00 • 313 - Autoradio AM/FM z odtwarzaczem kaset z 1.350,00 • 452 - Ogrzewane siedzenie kierowcy (tylko z Opt 627) z 405,00 • 502 - Poduszka powietrzna pasażera z 1.035,00 • 502 - Poduszki powietrzne boczne z 1.170,00 • Systemy wspomagające przy parkowaniu z 855,00 • 564 - Autoradio AM/FM z odtwarzaczem płyt kompaktowych z 1.620,00 • 585 - Przesuwany dach z 1.350,00 • 627 - Siedzenie przednie kierowcy z podłokietnikiem z 360,00 • 747 - Fartuchy przeciwbłotne przednie z 162,00 • 833 - Przystosowanie do telefonu z 270,00 • 997 - Podwyższony dach od IX.01 z 3.600,00							
MULTIPLA 	SX	186.211.0	1581/103	170	8,6	5-drzwiowy	59.310,00
	JTD 110 SX	186.231.0	1910/105	170	6,4	5-drzwiowy	65.070,00
• 125 - Światła p. mgielne + sprysk. reflekt. z 990,00 • 205 - Autonomiczny ogrzewacz Webesto z 2.790,00 • 210 - Lakier metalizowany z 1.350,00 • 213 - Autoalarm z 1.350,00 • 313 - Radio + Pakiet Radio z 1.530,00 • 386 - Nawigacja satelitarna 8.325,00 • 413 - Pakiet Audio (6 głośników + przyst. pod tel. kom.) z 720,00 • 414 - Lusterka sterowane elektr. i podgrzewane z 360,00 • 431 - Felgi aluminiowe + poszerzone opony z 1.530,00 • 465 - Lodówka z 369,00 • 505 - Poduszka powietrzna boczna z 1.080,00 • 508 - Czujnik odległości biegu wstecznego z 468,00 • 564 - Radio ze zmieniaczem CD - Pakiet audio z 3.600,00 • 576 - Podwójny otwierany dach z 3.780,00 • 671 - Pakiet wielofunkc. (schowek pod siedzeniem przedn. prawym + kleszenie w oparciu siedz. + siedz. przesuwane) z 360,00 • 673 - Pakiet bagażnika (półka tylna + wtyczka 12V) z 270,00							
ULYSSE 	2,0 E	121.292.0	1998/135	186	10,3	5-drzwiowy	90.450,00
	2,0 JTD EL	121.299.0	1997/136	186	9,2	5-drzwiowy	96.210,00
• 102 - Sprysk. reflektorów z 1.008,00 • 130 - Zastona oddziel. przestrzeni bagaż. z 819,00 • 134 - Przednie siedzenia podgrzew. z 1.827 • 210 - Lakier metalizowany z 2.007,00 • 211 - Tapicerka skórzana z 6.390,00 • 214 - Przystos. do montażu tel. kom. z 549,00 • 221 - Szyby tylne elektr. podnoszone i uchylne z 819,00 • 224 - Alarm z blokadą z 1.458,00 • 416 - Cruise Control z 918,00 • 451 - Autoradio z 1.458,00 • 459 - Komputer pokładowy z 549,00 • 565 - Zmieniarka CD z 1.827,00 • 576 - Podwójny otwierany dach z 4.572,00 • 717 - Autoradio „High” z CD z 1.827,00 • 762 - Siatka przytrzymująca bagaże z 90,00							

SIENA

PALIO WEEKEND

MAREA

	CHARAKTERYSTYKA					CENA
	kod	pojemność cyndrów cm³ / moc kW	prędkość maksymalna km/h	zużycie paliwa w cyklu mieszanym l/100 km	nadwozie	cena (zł)
75 1,2 EL	178.653.1	1242/73	166	7,2	4-drzwiowy	28.980,00
75 1,2 HL	178.658.1	1242/73	166	7,2	4-drzwiowy	33.300,00
100 1,6 HL	178.636.1	1580/101	186	7,5	4-drzwiowy	37.440,00
PALIO WEEKEND 75 1,2 EL	178.953.1	1242/73	166	7,2	5-drzwiowy	34.110,00
PALIO WEEKEND 75 1,2 HL	178.958.1	1243/73	166	7,2	5-drzwiowy	37.530,00
PALIO WEEKEND 100 1,6 HL	178.936.1	1580/101	186	7,5	5-drzwiowy	42.030,00
Weekend 100 16V SX	185.300.1	1581/103	187	8,1	4-drzwiowy	46.350,00
Weekend 100 16V ELX	185.310.1	1581/103	187	8,1	4-drzwiowy	52.650,00
Bertina 150 20V HLX	185.333.1	1996/150	208	9,8	4-drzwiowy	63.180,00
Bertina JTD 110 SX	185.204.1	1910/110	188	5,4	4-drzwiowy	57.150,00
Weekend 100 16V SX	185.900.1	1581/103	185	8,2	5-drzwiowy	50.040,00
Weekend 100 16V ELX	185.910.1	1581/103	185	8,2	5-drzwiowy	56.340,00
Weekend 150 20V HLX	185.933.1	1998/150	206	9,9	5-drzwiowy	66.870,00
Weekend JTD 110 SX	185.904.1	1910/110	186	5,5	5-drzwiowy	60.840,00
Weekend JTD 110 ELX	185.914.1	1910/110	186	5,5	5-drzwiowy	63.540,00

• 003 - Urządź. dla osób z dysfunkcją lewej nogi zł 3.321,00 • 003/636 - Urządź. dla osób z dysfunkcją prawej nogi zł 4.059,00 • 003/634/635 - Urządź. dla osób z dysfunkcją obu nóg zł 7.038,00 • 009 - ABS zł 3.141,00 • 011 - Kierownica regulowana zł 288,00 • 014 - Wspomaganie kierownicy zł 1.287,00 • 025 - Klimatyzacja zł 4.095,00 • 082 - Przystos. pod radio zł 567,00 • 097 - Światła p.mgielne zł 585,00 • 102 - Spryskiwacz reflektorów zł 288,00 • 108 - Koła ze stopu zł 801,00 • 117 - Bagażnik dachowy (relingi dachowe) zł 342,00 • 195 - Siedzenie tylne dzielone zł 540,00 • 210 - Lakier metalizowany dla Sieny zł 900,00 • 210 - Lakier metalizowany dla Palio zł 1.008,00 • 218 - Elektr. lusterka boczne zł 585,00 • 334 - Elem. deski rozdziel. z imitacji drzewa zł 495,00 • 428 - Elektr. podnoszenie szyb przednich drzwi + centr. zamek zł 1.260,00 • 500 - Poduszka pow. kierowcy + napinacze pasów bezp. zł 1.287,00 • 502 - Poduszka pow. pasażera zł 1.287,00 • 507 - Wbudowane radio (6 głośników) zł 1.377,00 • 626 - Siedzenie kierowcy regul. mech. zł 108,00

• 008 - Sterowanie zdalne otwier./zam. drzwi zł 396,00 • 023 - Szyby elektr. podnoszone tylne zł 648,00 • 025 - Klimatyzacja automatyczna zł 2.007,00* • 025 - Klimatyzacja automatyczna zł 4.185,00** • 038 - Sterowanie otwieraniem szyb z miejsca kierowcy zł 567,00 • 097 - Reflektory przeciwmgielne zł 630,00 • 125 - Światła przeciwmgielne + spryskiwacz reflektorów zł 1.071,00 • 205 - Autonomiczny ogrzewacz Webasto zł 918,00 • 210 - Lakier metalizowany zł 1.350,00 • 211 - Tapicerka ze skóry zł 7.200,00 • 213 - Autoalarm zł 1.440,00 • 386 - Nawigacja satelitarna zł 8.316,00 • 400 - Dach otwierany elektrycznie zł 2.466,00 • 414 - Autoradio extra serie zł 1.440,00 • 431 - Felgi aluminiowe i poszerzone opony zł 1.503,00 • 452 - Ogrzewane siedzenia przednie zł 549,00 • 656 - Pakiet dla niepalących zł 0,00 • 833 - Przystosowanie do montażu telefonu zł 324,00 • 505 - Poduszka powietrzna boczna 1.170,00 • 564 - Radio High z CD zł 2.259,00

* cena specjalna dla samochodu Marea/Marea Week. JTD 105 SX

** cena specjalna dla samochodu Marea/Marea Week. 100 SX

SEICENTO VAN

	CHARAKTERYSTYKA					CENA
	kod	pojemność cylindrów cm³ / moc kW	prędkość maksymalna km/h	zużycie paliwa w cyklu mieszanym l/100 km	napęd	cena (zł)
1100 SPI VAN	287.940.0	1108/54	145	5,6	3-drzwiowy	21.780,00
1100 MPI VAN	287.970.1	1108/54	145	5,6	3-drzwiowy	22.140,00

• 025 - Klimatyzacja zł 3.510,00 • 028 - Elektryczny podnośnik szyb bocznych zł 450,00 • 030 - Szyby atermiczne zł 207,00 • 082 Przyst. pod radio zł 238,50 • 097 - Lampy przeciwmieglne zł 360,00 • 112 - Wspomaganie elektr. kierownicy zł 1.368,00 • 213 - Autoalarm zł 1.170,00 • 226 - Elektryczna blokada drzwi zł 405,00 • 313 - Autoradio zł 1.080,00 • 500 - Poduszka powietrzna kierowcy zł 1.170,00 • 502 - Poduszka powietrzna pasażera zł 1.170,00 • 833 - Przystosowanie do montażu telefonu zł 247,50

PUNTO VAN

VAN 1,2 Bz	288.830.0	1242/60	155	5,7		30.150,00
VAN 1,9 D	288.831.0	1910/60	155	5,7		36.450,00

• 009 - ABS zł 1.890,00 • 025 - Klimatyzacja zł 3.870,00 • 063 - Regulowany układ kierownicy + reg. siedz. kierow. mechanicznie zł 414,00 • 097 - Dodatkowe reflektory przeciwmieglne zł 540,00 • 104 - Wspomaganie elektr. kierownicy zł 549,00 • 112 - Wspomaganie elektr. kierownicy 1.620,00 • 210 - Lakier metalizowany zł 1.080,00 • 213 - Autoalarm zł 1.350,00 • 414 - Radio samochodowe zł 1.035,00 • 428 - Elektryczny podnośnik szyb + centr. zamek zł 1.260,00 • 502 - Poduszka powietrzna pasażera zł 990,00 • 505 - Poduszka powietrzna boczna zł 990,00 • 526 - Zaślepka w kolorze samochodu zł 549,00 • 526 - Zaślepka okien bocznych zł 369,00 • 927 - Listwy ochronne drzwi zł 234,00

DOBLÒ

CARGO 1,2	223.110.0	1242/65	142	7,7	3-drzwiowy	37.260,00
CARGO 1,2 przeszklony	223.210.0	1242/65	142	7,7	3-drzwiowy	38.340,00
CARGO 1,9 D	223.112.0	1910/63	141	7,2	3-drzwiowy	42.210,00
CARGO 1,9 D przeszklony	223.212.0	1910/63	141	7,2	3-drzwiowy	43.290,00
CARGO 1,9 D SX	223.312.0	1910/63	141	7,7	4-drzwiowy	44.730,00
CARGO 1,9 D SX przeszklony	223.412.0	1910/63	141	7,7	4-drzwiowy	45.810,00

• 008 - Zdalne sterowanie otw./zam. drzwi zł 585,00 • 009 - ABS zł 3.105,00 • 011 - Regulowana wys. kolumny kierownicy zł 288,00 • 025 - Klimatyzacja zł 4.275,00 • 041 - Elektryczne podgrzewanie lusterka zł 450,00 • 055 - Dodatkowe drzwi boczne przesuwane zł 990,00 • 082 - Przystosowanie pod radio zł 315,00 • 097 - Lampy przeciwmieglne zł 558,00 • 194 - Krata zabezp. kierowcę przed przemieszczaniem się ładunku zł 315,00 • 201 - Ruchoma dzielona przegroda do wysok. pasa bezp. zł 630,00 • 210 - Lakier metalizowany zł 1.035,00 • 297 - Siedzenie przednie pasażera z regul. wzdłużną i pochyl. oparcia zł 405,00 • 313 - Autoradio AM/FM z odtwarzaczem kaset zł 1.350,00 • 428 - Elektr. opuszczane szyby + centralny zamek zł 945,00 • 453 - Ogrzewane siedzenie kierowcy (tylko z Opt 672) zł 405,00 • 502 - Poduszka powietrzna pasażera zł 1.035,00 • 505 - Poduszki powietrzne boczne zł 1.170,00 • 508 - Systemy wspomagające przy parkowaniu zł 855,00 • 519 - Tylne drzwi boczne, dwuskrzydłowe, asymetryczne, oszkłone zł 270,00 • 523 - Drzwi boczne przesuwane zł 990,00 • 564 - Autoradio AM/FM z odtwarzaczem płyt kompaktowych zł 1.620,00 • 585 - Przesuwany dach zł 1.350,00 • 621 - Skład. siedz. pasażera z oparciem, po złożeniu tworzą stolik zł 405,00 • 627 - Siedzenie przednie kierowcy z podłokietnikiem zł 360,00 • 747 - Fartuchy przeciwbłotne przednie zł 162,00 • 833 - Przystosowanie do telefonu zł 270,00 • 943 - Zwiększ. ładowność 800 kg (wers. 1910 D5) zł 990,00 • 997 - Podwyższony dach od DX.01 zł 3.600,00

SCUDO

FURGONE 1,9 D EL	222.230.0	1867/69	138	8,0	10q furgone	58.950,00

• 008 - Zdalne sterowanie otw./zam. drzwi zł 387,00 • 009 - ABS zł 4.500,00 • 025 - Klimatyzacja zł 4.050,00 • 028 - Elektr. podnośnik szyb przednich zł 639,00 • 029 - Szyba tylna ogrzewana zł 477,00 • 041 - Elektryczny podnośnik szyb • lusterka boczne elektryczne i podnoszone zł 1.125,00 • 102 - Spryskiwacz reflektorów zł 504,00 • 186 - Trzecie miejsce w kabinie zł 414,00 • 199 - Wyjmowana ścianka dzieląca zł 495,00 • 210 - Lakier metalizowany zł 603,00 • 428 - Elektr. podnośnik szyb + centralny zamek zł 1.215,00 • 451 - Autoradio zł 1.080,00 • 452 - Przednie siedzenia podgrzewane zł 360,00 • 500 - Poduszka powietrzna kierowcy zł 1.440,00 • 513 - Drugie drzwi boczne przesuwane zł 1.260,00 • 519 - Tylne podw. drzwi oszkłone zł 180,00 • 520 - Prawe drzwi boczne przesuwane i oszkłone zł 180,00 • 521 - Para bocznych drzwi przesuwanych i oszkłonych zł 1.440,00 • 647 - Szyby boczne przesuwane zł 225,00 • 717 - Autoradio Extraseria zł 1.395,00 • 950 - Regulowane pojedyncze siedzenie pasażera zł 189,00 • 963 - Stałe szyby boczne w przedn. części przestr. ładunkowej zł 189,00

DUCATO

	CHARAKTERYSTYKA					CENA
	kod	pojemność cylindrów cm ³ / moc kW	prędkość maksymalna km/h	zużycie paliwa w cyklu mieszanym l/100 km	nadwozie	cena (pln)
10 q 1,9 DS	230.109.1	1905/68	123	7,7	Furgone	60.750,00
10 q 1,9 TD	230.149.1	1905/90	136+130*	8,5	Furgone	69.750,00
10 q 1,9 DS	230.409.1	1905/68	123	8,3	Kabina	52.830,00
10 q 1,9 TD	230.449.1	1905/90	136+130*	8,7	Kabina	57.780,00
10 q 1,9 TD	230.539.1	1905/90	136+130*	8,7	Panorama	74.340,00
10 q 2,8 TDI	230.560.1	2800/122	150+152*	8,7	Panorama	81.270,00
10 q 2,8 JTD	230.566.1	2800/127	150+152*	9,8	Panorama	81.630,00
10 q 2,8 TD	230.610.1	2800/122	150+152*	8,7	Furgone	69.210,00
14 q 2,0 B2	231.193.1	1998/110	140+144*	10,7	Ambulans	69.210,00
14 q 2,8 DS	231.610.1	2800/87	133+129*	8,7	Furgone	73.080,00
14 q 2,8 DS	231.620.1	2800/87	133+129*	8,7	Furgone	75.870,00
14 q 2,8 TDS	231.640.1	2800/122	150+152*	8,6	Furgone	79.560,00
14 q 2,8 JTD	231.646.1	2800/127	148+152*	8,6	Furgone	80.280,00
14 q 2,8 TDS	231.650.1	2800/122	148+152*	8,6	Furgone	82.440,00
14 q 2,8 JTD	231.656.1	2800/127	148+152*	9,8	Furgone	83.070,00
14 q 2,8 DS	231.702.1	2800/87	133+129*	8,7	Kombi	74.160,00
14 q 2,8 TD	231.703.1	2800/122	148+152*	8,6	Kombi	81.540,00
14 q 2,8 DS	231.704.1	2800/87	133+129*	8,7	Kombi	76.770,00
14 q 2,8 JTD	231.903.1	2800/127	148+152*	9,8	Kombi	82.620,00
Maxi 2,8 TDI	232.450.1	2800/122	146+152*	8,8	Cabinato	72.900,00
Maxi 2,8 JTD	232.456.1	2800/127	146+152*	10,0	Cabinato	73.440,00
Maxi 2,8 TDI	232.550.1	2800/122	146+152*	8,8	Minibus	100.440,00
Maxi 2,8 JTD	232.556.1	2800/127	146+152*	10,0	Minibus	100.710,00
Maxi 2,8 D	232.610.1	2800/87	131+123*	9,0	Furgone	76.770,00
Maxi 2,8 D	232.620.1	2800/87	131+123*	9,0	Furgone	79.740,00
Maxi 2,8 TDI	232.650.1	2800/122	146+152*	9,0	Furgone	85.410,00
Maxi 2,8 JTD	232.656.1	2800/127	146+152*	10,0	Furgone	86.850,00
Maxi 2,8 TDI	232.850.1	2800/122	146+152*	9,0	Cabinato	76.140,00
Maxi 2,8 JTD	232.856.1	2800/127	146+152*	10,0	Cabinato	76.590,00
Maxi 2,8 TDI	232.930.1	2800/122	146+152*	9,8	Cabinato	81.810,00
Maxi 2,8 JTD	232.936.1	2800/127	146+152*	10,0	Cabinato	82.170,00

* w zależności od wyposażenia

• 001 - Zestaw wygłuszający zł 315,00 • 016 - Antyskid zł 5.400,00 • 025 - Klimatyzacja zł 4.950,00 • 028 - Elektr. podn. szyb drzwi przed. zł 639,00 • 029 - Szyba tylna ogrzew. zł 477,00 • 030 - Szyby atermiczne zł 603,00 • 036 - Zwiększone ramię lusterek zewn. zł 180,00 • 041 - Dwa lusterka elektr. regul. z podgrzew. zł 765,00 • 057 - Zawieszenie camping car zł 675,00 • 062 - Zawieszenie tylne extra seria zł 540,00 • 097 - Światła p. mgielne zł 558,00 • 102 - Wycieraczki reflektorów zł 603,00 • 141 - Opony zwiększone zł 351,00 • 197 - Fartuchy p. błotne kół tylnych zł 90,00 • 200 - Dodatkowy ogrzewacz zł 675,00 • 205 - Ogrzewacz Webasto 3.915,00 • 210 - Lakier metaliz. zł 1.035,00 • 306 - Lusterko elektr. regulow. z ogrzew. i zwiększonym ramieniem zł 765,00 • 313 - Autoradio Blaupunkt 4x40 Watt, RDS zł 1.080,00 • 381 - Zabezpieczenie przestrzeni ładunkowej zł 1.215,00 • 428 - Elektr. podnoszenie szyb przednich drzwi + centralny zamek zł 1.395,00 • 453 - Siedzenie kierowcy ogrzewane zł 198,00 • 500 - Poduszka powietrzna kierowcy zł 1.575,00 • 513 - Podwójne drzwi rozsuwane zł 1.395,00 • 519 - Tylne podwójne drzwi oszkłone zł 180,00 • 520 - Drzwi boczne przesuwane i oszkłone zł 225,00 • 627 - Siedzenie kierowcy z regulacją wysokości + wspornik zł 495,00 • 690 - Trzecie światło stop zł 180,00 • 728 - Tapicerka welurowa zł 432,00 • 742 - Belka tylna, kosz na koło zapas. zł 234,00 • 747 - Fartuchy p. błotne kół przednich zł 162,00 • 800 - Skrzynia ładunk. zł 6.210,00 • 878 - Kolpaki zł 72,00 • 985 - Urząd. do ograniczenia głośności zł 405,00 • 997 - Podwyższony dach zł 3.240,00

Lista spółek Grupy Fiat w Polsce

stan na lipiec 2001 r.

1. Fiat Polska Sp. z o.o.	Ul. Szturmowa 2, 02-678 Warszawa Tel. (0-22) 6075350, Fax (0-22) 6074352 Prezes Zarządu: Enrico Pavoni	reprezentacja i koordynacja działalności Grupy Fiat w Polsce
2. Fiat Auto Poland SA	Ul. Grażyńskiego 141, 43-300 Bielsko-Biała Tel. (0-33) 8134002, Fax (0-33) 8132834 Prezes Zarządu: Massimo Gentilini	produkcja samochodów osobowych
3. Teksid Poland SA	Ul. Komorowicka 53, 43-300 Bielsko-Biała Tel. (0-33) 8135148, Fax (0-33) 8135432 Prezes: Riccardo Tarantini	produkcja odlewów dla przemysłu samochodowego
4. New Holland Bizon Sp. z o.o.	Ul. Otokowska 25, 09-407 Płock Tel. (0-24) 2679600, Fax (0-24) 2679605 Dyrektor Generalny: Janusz Majchrzak	produkcja maszyn rolniczych
5. Magneti Marelli Poland SA	Ul. Gen. M. Żarskiego 11, 41-200 Sosnowiec Tel. (0-32) 2630665, Fax (0-32) 2636618 Prezes Zarządu: Adriano Fontana	produkcja części samochodowych
6. Automotive Lighting Polska Sp. z o.o.	Ul. Gen. M. Żarskiego 11, 41-200 Sosnowiec Tel. (0-32) 2960111, Fax (0-32) 2960340 Prezes Zarządu: Adriano Fontana	joint venture z firmą Bosch; produkcja części samochodowych
7. Magneti Marelli Exhaust Systems Polska Sp. z o.o.	Ul. Chopina 72, 41-300 Dąbrowa Górnicza Tel. (0-32) 7627057, Fax (0-32) 7627058 Prezes Zarządu: Adriano Fontana	produkcja części samochodowych
8. Magneti Marelli Suspension Systems Poland Sp. z o.o.	Ul. Gen. M. Żarskiego 11, 41-200 Sosnowiec Tel. (0-32) 2960111, Fax (0-32) 2636618 Prezes Zarządu: Adriano Fontana	produkcja części samochodowych
9. Magneti Marelli Aftermarket Poland Sp. z o.o.	Ul. Gen. M. Żarskiego 11, 41-200 Sosnowiec Tel. (0-32) 2960111, Fax (0-32) 2631954 Prezes Zarządu: Adriano Fontana	produkcja części samochodowych
10. Comau Poland Sp. z o.o.	Ul. Turyńska 100, 43-100 Tychy Tel. (0-32) 2179404, Fax (0-32) 2179440 Dyrektor, Wiceprezes: Hubert Gerono	produkcja i obsługa urządzeń dla przemysłu samochodowego
11. FiatAvio Polska Sp. z o.o.	Ul. Grażyńskiego 141, 43-300 Bielsko-Biała Tel. (0-33) 8132162, Fax (0-33) 8132128 Prezes Zarządu: Leonardo Caroni	prace rozwojowo-badawcze w zakresie produktów lotniczych
12. Iveco Poland Sp. z o.o.	Al. Jerozolimskie 224, 02-495 Warszawa Tel. (0-22) 5784300, Fax (0-22) 5784318 Prezes Zarządu: Peter Afzelius	import i sprzedaż samochodów dostawczych i ciężarowych
13. Business Solutions Polska Sp. z o.o.	Ul. Grażyńskiego 141, 43-300 Bielsko-Biała Tel. (0-33) 8134222, Fax (0-33) 8134108 Prezes Zarządu: Enrico Pavoni	administracja księgowa, personalna i płace
14. ITS-GSA Polska Sp. z o.o.	Ul. Grażyńskiego 141, 43-300 Bielsko-Biała Tel. (0-33) 8134044, Fax (0-33) 8134043 Prezes Zarządu: Gian Nicola Censi	usługi softwarowe i hardwarowe
15. Ingest Segim Polska Sp. z o.o.	Ul. Grażyńskiego 141, 43-300 Bielsko-Biała Tel. (0-33) 8132669, Fax (0-33) 8135444 Prezes Zarządu: Gian Nicola Censi	zarządzanie i utrzymanie nieruchomości
16. Sadi Polska Sp. z o.o.	Ul. Grażyńskiego 141, 43-300 Bielsko-Biała Tel. (0-33) 8135323, Fax (0-33) 8134113 Prezes Zarządu: Carlo Gatto	usługi celne
17. Fiat Engineering Polska Sp. z o.o.	Ul. Grażyńskiego 141, 43-300 Bielsko-Biała Tel./Fax: (0-33) 8134141 Dyrektor: Giuseppe Parziale	inwestycje w sektorze budowlanym
18. Fiat Bank Polska SA	Ul. Szturmowa 2, 02-678 Warszawa Tel. (0-22) 6074941, Fax (0-22) 6074849 Prezes Zarządu: Andrzej Bąk	usługi bankowe
19. Fiat Finance Polska SA	Ul. Szturmowa 2, 02-678 Warszawa Tel. (0-22) 6074825, Fax (0-22) 6074853-54 Prezes Zarządu: Christian Wienema	usługi faktoringowe i leasingowe
20. Toro Poland Investments Sp. z o.o.	Ul. Szturmowa 2, 02-678 Warszawa Tel. (0-22) 6074350, Fax (0-22) 6074352 Prezes Zarządu: Diego Biondo	usługi ubezpieczeniowe
21. Fiat Ubezpieczenia Majątkowe SA	Ul. Puławska 405, 02-801 Warszawa Tel. (0-22) 5441400/01, Fax (0-22) 5441451 Prezes Zarządu: Paweł Bisek	ubezpieczenia majątkowe
22. Fiat Ubezpieczenia Życiowe SA	Ul. Puławska 405, 02-801 Warszawa Tel. (0-22) 5441400/01, Fax (0-22) 5441451 Prezes Zarządu: Paweł Bisek	ubezpieczenia na życie

Joint Ventures

1. Fiat-GM. Powertrain Polska Sp. z o.o.	Ul. Grażyńskiego 141, 43-300 Bielsko-Biała Tel. (0-33) 8132452, Fax (0-33) 8132451 Dyrektor Generalny: Tadeusz Świerczek	produkcja silników i skrzyń biegów do samochodów
2. GM-Fiat Worldwide Purchasing Poland Sp. z o.o.	Ul. Grażyńskiego 141, 43-300 Bielsko-Biała Tel. (0-33) 8132542, Fax (0-33) 8126988 Dyrektor: Giancarlo Motto	joint venture z GM; zakupy materiałów pośrednich i bezpośrednich do produkcji samochodów

NIE PRZEZ PRZYPADEK ZOSTAJE SIĘ LIDEREM

CZY ZNAJDZIESZ COŚ LEPSZEGO?

Samochód, który w testach bezpieczeństwa Komisji Euro NCAP otrzymał **4 gwiazdki:**

W wersji 5-drzwiowej ma największą w segmencie **przestrzeń ładunkową – 297 l:**

Wyposażony jest w **zintegrowane radio z 6 głośnikami i subwooferem:**

Posiada podwójne wspomaganie kierownicy „**Dual Drive**”, ułatwiające manewrowanie i parkowanie:

Cheesz wiedzieć więcej – sprawdź to osobiście. Przyjdź do salonu Fiata, czeka tu na Ciebie nowa gama Punto oraz miła niespodzianka!

NOWA GAMA PUNTO.